

työväen kalenteri 1971

Suomen Sosialidemokraattinen Puoluetoimikunta

Paasipaino, Helsinki 1970

Seitsemän vuosikymmentä sitten: Miten Kaapro Jääskeläinen kaatoi "Työväen Akatemian"

Rajoittamaton sananvapaus kaikille oli eräs niistä suurista johtavista periaatteista, joita tähdennettiin voimakkaasti työväenlehdistön varhaiskaudella erityisesti liikkeen ensimmäisen sanomalehden, vuonna 1895 ilmestymisensä aloittaneen »Työmiehen» palstoilla. Työväenlehti ei saanut olla toimittajien ja johtokuntien määrättävissä oleva valistuksen väline, vielä vähemmän puoluejohdon määräysvaltaan sidottu. Jokaisella puoluetoverilla piti olla oikeus lausua lehtien palstoilla avoimesti mielipiteensä. Näin haluttiin osoittaa, että työväenlehdistö oli kokonaan muuta kuin porvarilehdet, jotka kernaasti pyrittiin leimaamaan vain toimittajakuntansa SUUREN MINÄN ilmaisufoorumeiksi.

Yksi tämän rajoittamattoman sananvapauden periaatteen merkilisimmistä ilmauksista esiintyy »Työmieheissä» seitsemän vuosikymmentä sitten, helmikuussa 1901. Turun työväenkokous, jossa yhteydet porvarillisliberaaleihin työväenystäviin oli katkaistu ja itsenäinen työväenpuolue perustettu, oli jo puolentoista vuoden takana. Sen jälkeen kulunut aika oli niin työväenlehtien kuin agitaattorienkin työssä ollut luokkatietoisuuden lietsomisen kautta ja sen seikan tähdentämistä, että työväestöllä oli mahdollisuus vain omin voimin saavuttaa päämääränsä. Käsitys siitä, minkälainen olisi uusi yhteiskunta, jota kohti oltiin ponnistelemassa, oli tosin vielä hajanainen ja epämääräinen.

Yhdestä asiasta oltiin kuitenkin vakuuttuneita: se oli oleva aikaisempaa parempi eikä sinne päästäisi wrightiläisen työväenliikkeen aloittamaa eri yhteiskuntaluokkien yhteistietä matkaten. Eräät lakotapahtumat olivat olleet erityisesti omiaan nostattamaan luokkarajoja ja lisäämään katkeria aineksia agitaation sävyyn. Viimeisim-

pänä juuri ennen tässä kuvattavaa lehtikeskustelua oli käyty Hyvinkään kehrutehtaan lakko, jossa työväenlehdet olivat lopulta jääneet yksin puolustamaan periaatettaan lakon sovittelemattomasta oikeutuksesta. Tässä kasvavan luokkataisteluajatuksen ilmapiirissä »Työmiehessä» julkaistu nimimerkki A. J:n kaksiosainen artikkeli »Miten saataisi enämpi sivistyneitä voimia liittymään työväen asiaan?» (Työmies 21.2. ja 22.2.1901) tuli ehdotuksena, joka kulki kokonaan päinvastaiseen suuntaan kuin kaikki muu tuona aikana »Työmiehessä» esitetty.

Eräiden artikkelissa esiintyvien sanontojen perusteella on mahdollisuus varsin varmasti päätellä, että kirjoittajana oli työväenliikkeen varhaiskauden kantajoukkoon kuulunut työnjohtaja Aleksanteri Järvenpää, joka oli ollut Helsingin työväenyhdistyksessä johtamassa nousua wrightiläistä suuntaa vastaan ja innokkaimpia »Työmiehen» perustajia. Sitten hän oli tosin jo ohjautunut huomattavasti maltillisemmille raiteille kuin useimmat muut helsinkiläiset työväenjohtajat ja esiintynyt mm. syksyllä 1898 Kurikan esittämän vaalilakkoajatusten vastustajana sekä Turun kokouksessa vanhan työväenvaltuuskunnan säilyttämisen kannattajana. Näissä yhteyksissä näkynyt Järvenpään usko sovittelujen mahdollisuuksiin tuli nyt erityisen korostetusti esille siinä »työväen akatemian» perustamisaloitteessa, jonka kirjoittaja jätti »Työmiehen» lukijakunnan pohdittavaksi.

Artikkelissa ilmaistiin syvä huolestuneisuus siitä, että työväenliikkeessä oli mukana vain pieni osa työväestöstä ja ennen kaikkea vain harvoja oppineita. Yläluokalle olisi kuitenkin erityisen tähdellistä saada perinpohjaiset tiedot sosialismista. Kirjoittaja tosin tuntui hyvin tuntevan myös vallitsevat radikaalit mielialat, koska arveli sosialismin yläluokalle saarnaamisen monen mielestä vaikuttavan voiteen haaskaukselta. Liikkeen kannalta tällainen olisi kuitenkin tärkeää. Tässä mielessä A. J. esitti valmiiksi mietityn suunnitelman asian ajamiseksi.

Mallin tarjosi »Ranskan kuolematon akademia». Oli siis perustettava Suomeen »työväen akademia», johon valittaisiin työväenliikkeessä ansioituneita sivistyneistön edustajia, mikä voisi tapahtua esimerkiksi työväenkokouksissa. Palkkaa näille ei maksettaisi, sillä jäsenyys olisi kunnia-asema. Erityisen tärkeänä kirjoittaja piti sitä, etteivät jäsenet saisi olla enää käytännöllisten päiväkysymysten kanssa tekemisissä. Hän näki suunnittelemansa akatemian tehtävänä ennen kaikkea työväenliikettä koskevan tiedon levittämisen. Jäsenet voisivat kirjoittaa lehtiin ja mahdollisesti julkaista aikakauskirjaa. Luonnollisesti tällaisessa olisi hankaluksiakin, A. J. tähdensi. Akademia saattaisi

joutua sisäisiin ristiriitoihin tai kiistaan työväestön kanssa. Tässä suhteessa kirjoittaja kuitenkin päätyi kirkkaaseen optimismiin. Aika parantaisi haavat, eikä riidan syntymisen mahdollisuuskaan olisi suuri, koska akatemia ei puuttuisi päivänkysymyksiin.

Itse esityksen perusajatuksia saattoi luokkataisteluasenteitakin omaksunut lukija ilmeisesti pitää vielä varsin harmittomina ja hyvää tarkoittavina. Mutta kun tultiin kirjoittajan jäsenehdokasluetteloon, olivat erimielisyyksien mahdollisuudet jo ilmeiset. A. J:n ehdokkaina olivat tohtorit af Ursin, Lyly, Ingman ja Vasenius, opettajat Kari ja Karvonen, toimittajat Erkko, Kytömaa ja Niemi, maisteri Groundstroem ja tehtailija von Wright. Pääosa ehdokkaista oli näin ollen vanhoja työväenliikkeen wrightiläisen kauden johtomiehiä. Liikkeessä vielä mukana olevien määrä rajoittui kahteen, tohtori af Ursiniin ja opettaja J. K. Kariin. »Nykyjään jo valmiita» olivat A. J:n mukaan af Ursin, Vasenius, Karvonen, Groundstroem ja von Wright, koska he olivat päivän kysymyksistä syrjään vetäytyneitä. Vasta tulevaisuuden ehdokkaiden listassaan akatemian suunnittelija toi uuden työväenliikkeen johtomiehiä: Hellbergin, Mäkelän, Tainion, Vuolukan, Hellstenin, Salmisen, Salinin, Orrelan.

Toiset lehdet eivät pitäneet aiheellisena kommentoida esitystä, minkä voi katsoa viittaavan sen tulkitsemiseen ajan oloissa utopistiseksi. »Työmiehessä» ei lehden purevasanainen pakinamies Kaapro Jääskeläinen — päätoimittaja A. B. M ä k e l ä — malttanut jättää

tilaisuutta käyttämättä hankkiakseen hyvää tarkoittavasta esityksestä aineksia aidon kaapromaiseen viisasteluun. Katsauksessaan (Työmies 2.3.1901) hän huomautti, että työväenliikkeen kannattajia on tituleerattu kohtuuttomasti räyhääjäjoukoksi ja johtajia kiihottajiksi, mutta nyt oltiin sitten pääsemässä parempaan. Tästedes voitaisiin näitä kutsua »herroiksi akatemian jäseniksi, sota-akateemikoiksi tai todellisiksi kuolemattomuus-neuvoksiksi».

Pakinoitsija sanoi itsekkin kuuluneensa niihin, jotka pitivät sosialismin saarnaamista yläluokalle voiteen haaskauksena, mutta nyt A. J. oli saanut hänen päänsä kääntymään:

»Hitto soi, etten sitä hoksannut! A k a t e m i a a n h e uskovat sivistyneet — siinä kohdassa ne kaikki ovat löylynlyömiä. Onnittelen A. J:tä. Miekkonen, minkä ovelan keinon keksi elvyttämään yläluokkaan kuuluvien oppineiden miesten liittämiseksi meihin!»

Tämän jälkeen pakinamies antoikin mielikuvituksensa laukata jo valtoimenaan. Hän pahoitteli tekopyhästi sitä, ettei ollut saanut paikkaa akatemiassa, (olihan Mäkelä toki luettelossa mukana 'tulevaisuuden jäsenenä'; tässä paikkaa vaatikin hänen pakinoitsijaminänsä) mutta arveli, että hän voisi ehdotuksen tekijän kanssa mahdollisesti jakaa yhden tuolin, jolla istuttaisiin vuorotellen tai sylityksin. Ehdokasluettelon tarkastuksessaan Kaapro päätyi siihen, että »kohtalainen vatsa, tuollainen pikku buketti» myös voi olla hyvä akateemikon tunnusmerkkinä, joskaan »ei voitane kuitenkaan ajatella työväen akatemian jäseniksi päästettävän sellaisia pulleuksia, etteivät tarpeen vaatiessa voisi istua toistensa sylissä».

Akatemiaehdotuksen tekijä oli katsonut liikkeestä syrjään vetäytymisen erääksi jäsenehdokkaiden tärkeimmistä mittapuista. Tämä antoi Kaaprolle aiheen pahoitella, että tohtori af Ursin oli aivan ilmeisesti pilannut mahdollisuutensa kirjoittamalla Hyvinkään lakosta Arbetaren-lehteen, ja »kaiketi siten menettänyt sijansa akatemiassa ainakin täksi vaalikaudeksi».

Erityisesti tuntui pakinoitsijaa kiinnostavan jäsenmäärä, joksi oli ehdotettu neljä tai kahdeksan.

»Miksi juuri 4 à 8 miehille, kysyy lukija? Ehkä sentähden, että niistä voi muodostaa paraiksi 1 tai 2 skruuvipöytää tai oikein hienon tuurin-norrin!»

Jäsenkunnan aatteellinen kirjavuus sai Kaapro Jääskeläiseltä oman kommenttinsa. Esimerkiksi kelpasi hyvin kandidaattijäseneksi esitetty Eetu Salin, joka parhaillaan Hyvinkään lakon organisaatto-

rina odotteli joutumista leivättömän pöydän ääreen. Niinpä niin, Kaapro arveli, tottahan olisi Vaseniuksella ja muilla kova halu seurustella sellaisten tunnustettujen suurmiesten kuin Mäkelän, Salinin, Tainion ja Vuolukan kanssa:

»Kerrankin pääsisivät mieleiseensä sakkiiin. Liittyisi silloin sivistyneitä voimia työväen asiaan!

Hauskempi olisi todella istua 4 à 8 miehisessä akatemiassa kuin esim. Salinilla on Hyvinkäällä, Kakola tiedossa.»

Teema vaikutti pakinoitsijasta niin ilmeisen herkulliselta, että hän vielä kerran palasi siihen (Työmies 23.3.1901). Kerrottuaan pakinahenkilönsä Esa Huttusen leikanneen sanomalehdestä jutun tilastojaan varten hän jatkoi pienellä vuoropuhelulla:

- »— Mitä teet sillä tilastollasi?
- Voinhan sen johdosta laatia vaikka sivistyshistoriallis-yhteiskunnallis-kansallis-taloudelliskonskonnollis-lainopillis-filosofisen väitöskirjan.
- Oikeinko akatemiallisen?
- Niin, työväen-akatemiallisen!»

On ilmeistä, että ajan kiristyneessä ilmapiirissä, jossa suomalainen työväenliike oli jo selvästi ohjautumassa luokkataistelujatuksen sävyttämälle omalle linjalleen, ei olisi edes Kaapro Jääskeläisen ivaa tarvittu akatemiaehdotuksen teilaamiseksi. Pakinoitsijan pureva asiaan puuttuminen tiesi kuitenkin utopistisen suunnitelman alasampumista ennenkuin se pääsi edes kunnolla lentoon. Ainoaksi konkreettiseksi toimeksi asiassa jäi viisikymppinen, jonka Kossi Koskinen Tampereelta pöytäkirjamerkinnän mukaan lähetti »Työmiehen» konttoriin pohjarahastoksi ehdotettua akatemiaa varten. »Työmies» ei välittänyt edes lahjoituksesta mainita. Vuoden lopulla yhtiön johtokunta siirsi rahaerän erityisnimikkeellä yhtiön muiden tilien mukaan jatkokehitystä odottelemaan. Mutta akatemiasta, jonka luokkataistelija-pakinoitsija ivasi kuoliaaksi, ei sen jälkeen enää puhuttu.

Lakimylly pyörii rakennemuutoksen myötä

Tässä luettavaksi tarkoitettussa kirjoituksessa tarkastellaan vuoden 1969 valtiopäivillä tapahtunutta lainsäädäntötyötä. Se kytkeytyy huomattavalta osalta siihen muutokseen, joka tapahtuu suomalaisen yhteiskunnan elinkeinorakenteessa.

Suomalaisen yhteiskunnan rakenteen muuttuminen maa- ja metsätalousvaltaisesta yhteiskunnasta teollisuus- ja palveluelinkeinovaltaiseen on ollut jakuvaa. Muutos on kuitenkin ollut niin hidasta, että oli päässyt syntymään patoutuma, joka alkoi voimakkaasti purkautumaan 1960-luvun loppupuolella ja tämä purkaantuminen yhä jatkuu.

Äkilliset muutokset aiheuttavat yhteiskunnallisia ongelmia koskien monia ihmisryhmiä ja jotka ongelmat maan kehittymättömyksillä alueilla koetaan aina voimakkaammin.

Näin on tapahtunut myös meillä viime vuosien aikana. Maa- ja metsätalouden koneellistuminen on luovuttanut jatkuvasti väestöä teollisuuden ja palveluelinkeinojen ammatteihin. On syntynyt uusien ammattien tarve työtä vailla oleville. On syntynyt siirtymävaiheessa myös teollisuuspaikkakunnilla erikoisesti asuntojen lisääntyvä tarve mutta myös palvelusten lisääntyvä tarve. On syntynyt tarve yhä enemmän lähteä tehostamaan ammattikoulutusta nuorten kohdalla mutta myös keski-ikäisten kohdalla usein välttämättömän ammatin vaihdoksen yhteydessä. Ja on syntynyt ongelmia niiden ihmisten keskuudessa, joille ammatin vaihtaminen ei enää ole mahdollista, kuten juuri vanhenevat ikäluokat.

Yhteiskuntarakenteemme muutos on myös synnyttänyt erittäin vaikeita ongelmia alueellisesti. Etelä-Suomen alueet huomattavasti teollistuneempina ovat luonnollisesti selviytyneet helpommin. Sen sijaan Pohjois- ja Itä-Suomen alueet heikosti teollistuneina ovat elin-

keinorakenteen muutoksessa joutuneet vaikeittenkin ongelmien eteen. Nämä alueet huomattavammin kuin maan muut osat ovat joutuneet rakenteellisen työttömyyden alaisiksi kuin myöskin luovuttamaan varsinkin nuorempaa väestöä eteläisiin asutuskeskiksi ja mikä valitettavinta myös maan rajojen ulkopuolelle.

Edellä kuvattua taustakuvaa vasten on tarkasteltava myös vuoden 1969 lainsäädäntötyötä. Lainsäädäntötyölle, niinkuin muullekin talouspolitiikalle on tämä taustakuva antanut luonnollisesti oman linjansa. Tarkoituksena on ollut vähentää syntyneitä ongelmia myös lainsäädäntöä hyväksi käyttäen.

Tarkastelun kohteeksi olen valinnut taloudellista, maatalouspolitiikan piiriin kuuluvaa ja sosiaalista lainsäädäntöä. Puutun tarkastelussa lakien sisältöön ja kiinnitän varsin suurta huomiota taustatekijöiden vaikutukseen.

TALOUSPOLITIIKKAA

Jo Paasion hallituksen aikana luotiin perustaa taloudellisten olojemme vakaannuttamiselle. Merkittävimmät vakaannuttamistimenpiteet suoritettiin välittömästi Koiviston hallituksen alkuvuotena sekä poliittisen vallan että etujärjestöjen myötävaikutuksella.

Syvä lamakausi saatiin hitaasti käännettyä nousuun.

Taloudellisen kasvun turvaaminen

Varmistaakseen taloudellisen nousun jatkumisen myös tulevaisuudessa säädettiin kertomusvuoden aikana laki taloudellisen kasvun turvaamisesta vuodelle 1970. Tämänkin lain tausta perustui valtiovallan ja etujärjestöjen väliseen sopimukseen.

Lain tarkoituksena on luoda riittäviä yleisiä edellytyksiä taloudellisen kasvun tehostamiselle sekä hinta- ja kustannustason vakaana säilyttämiselle.

Lailla kiellettiin siten indeksiehdon käyttöön ottaminen erilaisissa sopimuksissa ja sitoumuksissa, kuten asia oli ollut edellisessäkin n.s. vakaannuttamislaissa.

Indeksiehtoa lain mukaan saadaan kuitenkin soveltaa lähinnä sosiaalisen lainsäädännön puolella oleviin kohteisiin, kuten eläkkeisiin, hautausapuihin, elatusapuihin, työntekijäin tapaturmavakuutuslakien mukaisiin korvauksiin, sairausvakuutuslain mukaisiin päivä- ja äitiysrahoihin, työttömyyskassojen päiväavustuksiin ja sotilasvammalain mukaisiin korvauksiin.

Indeksiehdon säilyttämisen tarpeellisuus sosiaalisissa etuisuuksissa perustuu lähinnä siihen ajatukseen, että ne ihmisryhmät, jotka näitä

etuisuuksia nauttivat, eivät omatoimisesti muutoin pysty etuisuuk-
sistaan huolehtimaan ja silloin heidän asemansa on lainsäädännöllä
erikseen turvattava.

Laki antoi myös hallitukselle varsin suuret hintasäännöstelyval-
tuudet hintatason kurissa pitämiseksi kuin myöskin valtuudet vuok-
rasäännöstelyyn.

Kun lain voimassaoloajasta on tähän mennessä kulunut yli puoli
vuotta, voidaan yleisesti todeta taloudellisen kasvun jatkuneen suo-
tuisana ja kilpailuasemamme pysyneen edelleen hyvänä maailman
markkinoilla. Hyvä kilpailukyky on edesauttanut työllisyys-
tilanteen paranemista ja varsinkin maamme eteläisimmillä alueilla
jo tällä hetkellä on puutetta ammattitaitoisesta työvoimasta eräillä
aloilla.

Myös hintatasomme on pysynyt suhteellisen vakaana ja se hin-
tojen kohoaminen mitä on tapahtunut, on kuitenkin ollut vähäisem-
pää kuin muissa kilpailijamaissamme.

Vuokrasäännöstely on ollut tarpeellista varsinkin asutuskeskuk-
sissa ja vaikkakin sen valvonnassa on ollut vaikeuksia, voidaan kui-
tenkin todeta säännöstelyn hillinneen vuokratiskontaa.

Kehitysaluelait

Kuten edellä jo on mainittu, yhteiskunnalliset ongelmat elinkeino-
rakenteemme muutoksesta johtuen ovat maamme pohjoisimmilla ja
itäisimmillä alueilla huomattavasti suuremmat kuin etelä-Suomessa.

Tämä näkyy erikoisesti jatkuvasti heikommassa työllisyystilanteessa.

Heikommien kehittyneet alueet maassamme tarvitsevat siten erikoistoimenpiteitä. Jo vuodesta 1966 alkaen pyrittiin lainsäädännöllä yhtenäisiin toimenpiteisiin kehitysalueiden elinkeinoelämän ja erityisesti teollisen toiminnan edellytysten parantamiseen. Saatujen kokemusten perusteella uudella kehitysalueilainsäädännöllä on nyt tarkoitus saada kehitysalueillemme muodostettua sellaisia kasvukeskuksia, joilla olisi parhaat edellytykset toimia tavaroita tuottavina elinkeinotoiminnan sijaintipaikkoina sekä riittävän monipuolisina palvelukeskuksina. Tällaisten keskusten kehittäminen ei ulotu vain keskusten omalle alueelle vaan heijastuu monin tavoin keskusten vaikutusalueille.

Ero aikaisemman ja uuden kehitysalueilainsäädännön välillä on siinä, että aikaisemmin pyrittiin toteuttamaan hajasijoituksen periaatetta mutta uusien lakine säännösten mukaan keskitettyä kehitysaluepolitiikkaa. Tavoite on siis sen suuntainen kuin mitä sosiaalidemokraatit jo aikaisemmin olivat esittäneet.

Hyväksytyn lainsäädännön mukaan yleisinä tavoitteina kehitysalueilla pyritään yritystoiminnan yleisten toimintaedellytysten parantamiseen, palvelutason kohottamiseen sekä työvoiman ammatilliseen ja alueelliseen liikkuvuuden lisäämiseen.

Näihin tavoitteisiin pyritään kohdostamalla kehitysaluepoliittiset toimenpiteet työvoimaan, jolloin kysymykseen tulee tehokkaampi ammatinvalinnanohjaus ja ammattikoulutus sekä työnvälitys ja muuttoavustukset.

Yritystoimintaan kohdistuvat toimenpiteet käsittävät määrättyjä verohuojennuksia uutta yritystoimintaa perustettaessa tai vanhaa toimintaa laajennettaessa. Samoin voidaan tällaisille yrityksille antaa rahoitustukea kehitysalueluottolain mukaan myöntämällä valtion varoista korkotukea sekä antamalla ulkomaisten luottojen vakuudeksi valtiontakauksia. Niinikään yrittäjien neuvontaan ja koulutukseen kiinnitetään huomiota.

Pyrkimyksenä on kohdistaa myös toimenpiteet yhdyskuntien toiminnalliseen rakenteeseen liikenteen, tietoliikenteen, kaavoituksen ja sosiaalipalvelusten edistämisen muodossa.

Kaiken tavoitteena on alueellisten eroavaisuuksien tasoittaminen ja työmahdollisuuksien lisääminen kehitysalueilla asuvalle väestölle. Vaikka onkin ilmeistä, ettei tässä suhteessa kehitysalueilainsäädännöllä päästä sellaiseen paamäärään, etteikö edelleen tapahtuisi väestön siirtymistä kehitysalueilta myös näiden ulkopuolelle, niin kuitenkin sinne jäävälle väestölle ovat kehitysaluelait merkittävä etuus toimeentulon turvaamiseksi. Sen edellytyksenä kuitenkin

on, että lähinnä yksityinen yritystoiminta osaltaan tuntee enemmän kiinnostusta toimintansa ulottamiseksi myös kehitysalueille kuin mitä tähän mennessä on tapahtunut.

Suhdannetasaustoimenpiteet

Vakaannuttamistoimenpiteiden johdosta syntynyt voimakas taloudellinen elpyminen ja korkeasuhdanteen muodostuminen antoivat mahdollisuuden ennakolta varautua siihen, että mahdollisen suhdannekäänteen tapahtuessa työllisyystilanne ei vaikeutuisi niin paljon kuin aikaisemmin. Kun maamme kansantaloudessa suhdannevaihtelut ovat muodostuneet jatkuvasti jyrkimmiksi kuin yleensä teollistuneissa maissa, oli tarpeellista ryhtyä varautumaan suhdannetasaustoimenpiteisiin.

Kun lisäksi taloudellinen kasvu nyt on nopeampaa kuin mitä tasapainoisuus edellyttäisi ja jos taloudellisen kehityksen annettaisiin jatkua omalla painollaan, tulisi kustannus- ja hintapaine kasvaamaan ja tasapainottomuudet lisääntymään. Tämän vuoksi säädettiin nyt korkeasuhdanteen vallitessa erillinen laki valtion suhdannerahastosta sekä erillinen suhdannetasausmenettely yksityisten yritysten osalta. Toimenpiteiden ulottaminen yksityiseen sektoriin edesauttaa samanlaatuista talouspolitiikkaa kuin mihin valtiovaltaakin pyrkii.

Hyväksytyn lain mukaan perustettiin valtion tulo- ja menoarvion ulkopuolelle erityinen suhdannerahasto. Nousu- ja korkeasuhdanteen aikana tähän rahastoon siirretään varoja valtion tulo- ja menoarviosta. Lasku- ja matalasuhdanteen aikana varoja siirretään takaisin valtiovarastoon käytettäväksi kotimaista kysyntää elvyttäviiin ja ylläpitäviin tarkoituksiin. Kysymykseen tulevat tällöin erikoisesti investointi- ja työllisyysmenojen rahoitus.

Lain hyväksyminen tapahtui viime vuoden joulukuussa ja tähän mennessä lisätalousarvioiden yhteydessä on varoja siirretty suhdannerahastoon 100 milj.mk.

Suhdannetasaus-toimenpiteitä varten yksityisellä sektorilla säädettiin laki suhdannetalletusten verottamisesta. Lain mukaan yksityiset yritykset siirtävät suhdannetalletuksia Suomen Pankissa olevalle sulkutilille nykyisen nousu- ja korkeasuhdanteen aikana. Suhdannetalletussiirtoa verotetaan vasta siinä yhteydessä kun nosto sulkutililtä tulee tapahtumaan. Käytännössä tämä toimenpide merkitsee myös sitä, että valtion ja kuntien osalta yritysten tuloveron maksaminen siirtyy nousu- ja korkeasuhdannevaiheesta mahdolliseen suhdannetaantumavaiheeseen. Siis vaiheeseen, jolloin sekä valtion että kuntien taloudessa useimmin esiintyy suurempia vaikeuksia.

Suhdannetalletusten kerääminen hyväksytyn lain mukaan jatkuu aina vuoden 1971 huhtikuun lopulle saakka ja suhdannetalletusten nosto on ajoitettu vuosille 1972—1974. Valtioneuvostolla on kuitenkin mahdollisuus määrätä, että suhdannetalletus tai sen osa on nostettava aikaisemmin. Tällainen määräämisoikeus on otettu siltä varalta, että valtioneuvostolla olisi mahdollisuus säädellä tehokkaammin suhdannepolitiikkaa.

Sekä valtion suhdannerahaston perustaminen että yksityisellä sektorilla tapahtunut suhdannetasausmenettely merkitsevät varautumista huonompien aikojen varalle ja myös rahavirtojen ohjailemista. Käytännössä toteutettiin siten entisen puoluesihteeri Erkki Raatikaisen »pahamaineista sanontaa» rahavirtojen ohjailemisesta. Toteutus tapahtui eduskunnassa myös porvareitten tuella vain kommunistien vastustaessa.

MAATALOUSPOLITIikka

Elinkeinorakenteen muutosvaiheessa nyt nähdään, miten vaikeaksi harjoitetun maatalouspolitiikan jälkiseuraukset muodostuvat. Sodan jälkeinen asutuspolitiikka on karvaasti kostautunut kansantaloudellemme. Maa- ja metsätalouden koneellistuminen, tuotantomenetelmien muuttuminen, tuotannon voimaperäistäminen

ja kulutustottumusten muuttuminen ovat aiheuttaneet erittäin vaikean kansantaloudellisen ongelman.

Harjoitetun maatalouspolitiikan johdosta olemme siten ajautuneet vaikeisiin ylituotantopulmiin ja turvautumaan jatkuvasti kannattamattomaan maataloustuotannon vientiin.

Tuotantosuunnitelmien muutoksilla ei enää päästä juuri eteenpäin vaan ainoana tienä voidaan pitää maataloustuotannon määrän vähentämistä. Tämä käy mahdolliseksi vain saattamalla tavalla tai toisella viljelypinta-alaa pois maataloustuotannosta. Valtiovallan toimenpitein harjoitetusta asutuspolitiikasta ja pellon raivaamisesta on siirrytty pellon käytön rajoittamiseen ja metsittämiseen.

Pellonvarausjärjestelmä

Eduskunnan hyväksymä laki pellon käytön rajoittamisesta perustuu vapaaehtoisuuteen. Viljelijä, joka on halukas, voi tehdä valtion kanssa sopimuksen, jossa hän sitoutuu olemaan käyttämättä peltoalaa sopimuksentekoaikana maataloustuotantoon ja saa tästä korvauksen.

Lain edellyttämä järjestelmä merkitsee määräaikaaisia sopimuksia mutta on aivan ilmeistä, että suurikin peltoala jää lopullisesti pois tuotannosta. Näin tapahtunee erikoisesti syrjäisten peltoalojen kohdalla, joita on vaikea viljellä talouskeskuksista ja myös sellaisten henkilöiden omistamien peltoalojen kohdalla, joiden omistajat ovat iäkkäitä.

Kun maamme tilojen keskimääräinen pinta-ala on varsin pieni ja vastaavasti näillä tiloilla asuvien viljelijöiden ikärakenne varsin korkea, on odotettavissa siten monien tilojen viljelemättä jääminen lopullisestikin. Tämän lisäksi kun näillä pienillä tiloilla toimeentulotaso on alhainen, lapset siirtyvät teollisuuden ja palveluelinkeinojen piiriin, koska he toteavat, ettei pieni tila voi nykyään taata riittävää toimeentuloa. Näin ollen usealla pienellä tilalla ei ole ammatin jatkajaa. Pellonvarauskorvaus on siten tarkoitettu tilalla asuvien iäkkäimpien viljelijöiden vanhuudenpäivien turvaamiseksi yhdessä maatalouspoliittisten päämäärien ohella.

Eräs puoluejohtaja, joka on itse ollut aiheuttamassa tätä pienien tilojen perustamisen linjaa, nimittää tätä nykyistä suuntausta »talonpojan tappolinjaksi». Nykyinen suuntaus maatalouspolitiikassa on kuitenkin pakon sanelema ja ainoa mahdollinen. Se tulee jatkuamaan tahdommepa sitä tai emme. Nykyinen suuntaus on myös seuraus tämän mainitun puoluejohtajan ja hänen entisen puolueensa harjoittamasta maatalouspolitiikasta.

Pellonvarausjärjestelmä maksettavine korvauksineen alentaa val-

tion menoja verrattuna ylijäämätuotteiden vientitukeen. Laki koski aluksi vain yksityisiä viljelijöitä, mutta laajennettiin käsittämään myös yhtiöitä, osuuskuntia, yhdistyksiä, säätiöitä, kuntia, kuntainliittoja, seurakuntia ja seurakuntainliittoja. Näiden yhteisöjen kohdalla suoritettava pellonvarauskorvaus on kuitenkin pienempi kuin yksityisen viljelijän kohdalla.

Maidon ja vehnän markkinoimismaksu

Maatalouden ylituotannon kasvaessa ja markkinoinnin tuottaessa vaikeuksia, otettiin uusittuun lakiin maataloustulon vakaannuttamisesta säännös, jonka mukaan tuotannon kasvu vuoden 1968 tasosta aiheuttaa tavoitehintojen alenemisen.

Kun kuitenkin muutkin toimenpiteet maidon ja vehnän ylituotannon kasvaessa liian suuriksi olivat tarpeellisia, säädettiin laki, jonka perusteella maidosta ja vehnästä ryhdytään perimään erillistä markkinoimismaksua, mikäli tuotanto ei asteittain alene määrättyyn tavoitteeseen.

Tämä tuotannon vähentämisen tavoite on tarkoitus saavuttaa viidessä vuodessa ja arvioitu tuotannon supistumisen tarve on vehnän osalta 80 mil.kg. ja maidon osalta 500 mil.j.kg. Asetettu tavoite merkitsee vielä saavutettunakin omavaraisuutta.

Vaikeitten ylituotantopulmien vähentämiseksi lakia vielä muutettiin vuoden 1969 valtiopäivien lopulla siten, että yhteisöt ja näiltä vuokratulla tilalla tuotantoa harjoittava luonnollinen henkilö, yhtiö ja kuolinpesä joutuvat maksamaan korotettua markkinoimismaksua maidon osalta jo huhtikuun 1 päivästä 1970 lukien ja vehnän osalta elokuun 1 päivästä 1970 lukien kummastakin tuotteesta 20 penniä kilolta.

Käytännössä nämä toimenpiteet merkitsevät maidon ja vehnän tuotannon loppumista e.m. tiloilla.

Sosialidemokraattien tavoitteena oli lisäksi pyrkimys toimenpiteisiin ryhtymisestä myös niiden yksityisten viljelijöiden osalta, jotka saavat riittävän toimeentulon muualta kuin maataloudesta. Sosialidemokraatit katsoivat aiheelliseksi tällaisten viljelijöiden kohdalla maataloustuotannon väliaikaisen supistamisen, koska siten toimeentulomahdollisuuksia olisi paremmin turvattu varsinaiselle viljelijäväestölle. Tässä pyrkimyksessä kuitenkin epäonnistuttiin lähinnä keskustapuolueen vastustuksen vuoksi.

Voin kulutuksen lisäämispyrkimys

Maatalouspolitiisiin ratkaisuihin voidaan lukea myös säädetty laki voim hinnanalennuskorvauksesta ja hinnanalennusmaksusta.

Edistääkseen voim kulutuksen lisääntymistä tuottajaväestön keskuudessa ryhdyttiin meidosta perimään erityistä voim hinnanalennusmaksua. Maksu peritään maidon tuottajahintaa alentamalla ja vastaavasti maidon tuottaja saa ostaa voita alennettuun hintaan. Tästä toimenpiteestä ei aiheudu valtiolle lisämenoja.

Tästä tasaajärjestelmästä hyötyvät lähinnä pienikarjaiset tilat ja varsinkin sellaiset tilat, joilla voim kulutus perheenjäsenten runsaudesta johtuen on suuri. Toimenpide on siten tulonsiirto maatalouden sisällä varakkaammalta väestöltä varattomammalle väestölle.

Lain perustelujen mukaan arvioidaan voim kulutuksen lisääntyvän tuottajaväestön keskuudessa n. 4 milj.kg. vuodessa ja siten osaltaan madaltaa voivuorta.

Koiviston hallituksen esittämät ja eduskunnan hyväksymät maatalouspoliittiset ratkaisut merkitsevät suunnanmuutosta maatalouspolitiikassa. Tämä suunnanmuutos tulee näkymään tervehdyttävästi kuitenkin vasta myöhemmin 1970-luvulla ja ratkaisevasti tervehtyminen tulee tapahtumaan rinnakkain sen tavoitteen kanssa, miten tehokkaasti uusia työpaikkoja luodaan teollisuuden ja palveluelinkeinojen piiriin.

Sosiaalipoliittikka

Merkittävältä osalta myös sosiaalipoliittiset ratkaisut tukevat rakennemuutoksia. Näin voidaan todeta varsinkin eläkelainsäädännön alueelta, jossa säädettiin yrittäjiä ja maatalousyrittäjiä koskevat uudet eläkelait.

Laeilla yrittäjäpiirit saatettiin vastaavan ansioihin suhteutetun eläkejärjestelmän piiriin kuin mitä palkansaajilla sekä virka- ja työsuhteissa olevilla henkilöillä oli ollut jo aikaisemmin.

Maatalousyrittäjille ja muille yrittäjille säädettiin omat erilliset eläkelakinsa, koska näiden ryhmien eläketurvalle asetettavat vaatimukset erosivat useissa yksityiskohdissa toisistaan.

Maatalousyrittäjien osalta lain soveltaminen on riippuvainen viljelmän koosta. Lain piiriin tulevat pakollisesti ne maatilatalouden harjoittajat, joiden viljelmä käsittää vähintään kaksi hehtaaria maatalousmaata. Kasvullisesta metsämaasta luetaan osa mukaan viljelypinta-alaa määriteltäessä.

Valtio osallistuu osittain maatalousyrittäjien eläkelain rahoitukseen siten, että maatalousyrittäjien vakuutusmaksut kymmenen peltotehtaan tilaan saakka ovat 40 % normaalista vakuutusmaksusta ja sen yltävältä osalta täysi vakuutusmaksu, joka tällä hetkellä on 5, 15 % eläkkeen perusteena olevasta palkasta.

Valtion osallistuminen maatalousyrittäjien eläkemaksujen suo-

rittamiseen perustui lähinnä siihen, että maatalouden piirissä ovat vanhat ikäluokat nuorten henkilöiden ammatista poissiirtymisen vuoksi suhteellisen suuria ja tämä huomattavasti korottaa eläkevaikutuskustannuksia. Tämä valtion osallistuminen eläkejärjestelmän kustannuksiin helpottaa siten iäkkäämpien viljelijöiden siirtymämahdollisuutta heti eläkeiän saavutettuaan eläkkeelle ja tukee osaltaan niitä päämääriä, joita elinkeinorakenteen muutos ja maatalouspolitiikan järkevämpi suuntaaminen vaatii.

Vanhemmille ikäluokille taataan maatalouden yrittäjäeläkelaisissa samalla tavoin kuin työntekijäinkin eläkeläisissä vähimmäiseläke, jonka määrä on 22 % työtulosta. Laissa seurattiin siten samaa linjaa kuin mitä etujärjestöjen välinen sopimus edellytti vakauttamisratkaisun yhteydessä.

Yrittäjäeläkelaki, joka koskee muita kuin maatalousyrittäjiä, on samansuuntainen mutta eläke on suhteutettu yrittäjätuloon, joka määräytyy sen palkan perusteella, joka kohtuullisesti olisi maksettava, jos yrittäjän työtä suorittamaan palkattaisiin vastaavan ammattitaidon omaava henkilö. Vuotuista työtuloa ei kuitenkaan määrätä 50.000 markkaa suuremmaksi.

Yrittäjäeläkelaki poikkeaa lisäksi maatalousyrittäjien eläkelaista siinä, ettei valtio suorita rahoitusosuutta lain kustannuksiin. Hyväksyessään lain eduskunta edellytti kuitenkin hallituksen tutkimaan mahdollisuuksia pienyrittäjien kohdalla siirtyä samanlaiseen rahoitusjärjestelmään kuin maatalousyrittäjienkin eläkelaisissa oli säädetty.

Ratkaisevammaksi uudistukseksi kansaneläke-etuisuuksien lisäämiseksi voidaan katsoa vuoden 1969 aikana säädettyä lakia kansaneläkkeeseen suoritettavasta tukilisästä ja asumistuesta.

Tukilisää koskeva lainsäädäntöhän toteutettiin jo Paasion hallituksen aikana mutta nyt kansaneläkkeeseen liitettiin myös asumistuki. Laki tuli voimaan 1 päivänä tammikuuta 1970.

Suoritettujen tutkimusten mukaan, kun pyritään vähimmäistoimeentulon turvaamiseen kaikille eläkkeensaajille, tulisi omassa asunnossaan asuvalla eläkkeensaajalla olla kuukausittain käytettävissä rahatuloja vähintään 270—300 markkaa eli siis 50 markkaa enemmän kuin mitä kansaneläke tällä hetkellä on tukiliseen.

Suurin ero hyväksyttävän vähimmäistoimeentulon ja todellisten käytettävissä olevien tulojen kohdalla on kuitenkin sellaisilla eläkkeensaajilla, jotka joutuvat käyttämään asunnon vuokraan huomattavan osan tuloistaan. Heistä useimmat ovat kaikkein heikommassa asemassa olevia eläkkeensaajia.

Asumistuki parantaa tilannetta heidän kohdallaan. Asumistuki

on tuloharkintainen kuten kansaneläkkeen tukiosa ja tukilisäkin. Asumistukeen liittyy omavastuuosuus maksetusta asunnon vuok-
rasta, joka on I-kuntaryhmässä yksinäisellä henkilöllä 55 mk/kk
ja avioparilla 66 mk/kk. II-kuntaryhmässä vastaavasti 45 mk ja
54 mk sekä III-kuntaryhmässä 35 mk ja 42 mk. kuukaudessa. Yli-
menevältä osalta asumistukea voi saada enintään 80 prosenttia ja
asumistuelle on määrätty myös ylimmäismäärät kuntaryhmittäin.

Tietyin edellytyksin asumistukea voi saada myös omassa asun-
nossa asuva eläkeläinen jos asunnosta aiheutuvat kustannukset ovat
normaalia korkeammat.

Asumiestuen rahoituksesta vastaavat valtio, kunnat ja kansan-
eläkelaitos.

Tässä yhteydessä kun asumistuki säädettiin, ei kansaneläkkeen
tukilisään tehty muutoksia. Kuitenkin vuoden 1969 valtiopäivien
loppusuoralla tukilisää korotettiin 25 markalla kuukaudessa yksinäi-
sen tukilisänsaajan osalta ja aviopuolisoiden kohdalla korotus on
20 markkaa kuukaudessa. Tämä lainmuutos tulee voimaan 1 päivänä
tammikuuta 1971. Eduskunta otti siten jonkin verran ennakkoa var-
mistaakseen vähävaraisempien eläkkeensaajien asemaa tulevai-
suudessa.

Edellä on kerrottu osa siitä lainsäädäntötyöstä, jota vuoden 1969
valtiopäivillä suoritettiin.

Puuttumatta siihen muuhun merkittävään lainsäädäntöön, jota
erikoisesti suoritettiin työsopimuslain uusimisella sekä saattamalla
viimeinkin talonmiehet työaikalain piiriin, voin lopuksi todeta suo-
ritetun lainsäädännön huomattavalta osaltaan palvelleen yhteiskun-
tamme rakenteessa tapahtuvaa ja edelleen jatkuvaa valtavaa muutos-
prosessia.

Sosialidemokraattinen eduskuntaryhmä oli uudistustoiminnan kär-
jessä näillä valtiopäivillä maltillisesti ja määrätietoisesti. Määrätie-
toisesti aina, mutta joskus mielestäni vähän liiankin maltillisesti.

Uuteen seksuaalipolitiikkaan

Vuosien 1966—70 eduskuntakausi tulee jäämään Suomen politiikan historian lehdille edistyksen aikakautena. Vasemmistoenemmistöinen eduskunta ja hallitus saivat aikaan useita vapaamielisiä uudistuksia. Joitakin esityksiä äänestettiin kuitenkin yli vaalien, ja seksuaalirikoslainsäädännön uudistusesitys raukesi, koska sen käsittelyä viivytettiin lakivaliokunnassa vaalitaktisista syistä.

Hallituksen esitys seksuaalirikoslainsäädännön uudistukseksi, joka annettiin eduskunnalle 19 päivänä syyskuuta 1969, perustui pääkohdiltaan seksuaalirikoskomitean mietintöön, joka valmistui jo vuonna 1967. — On ilmeistä, että esitys ei olisi kohdannut niin suurta vastarintaa, jos hallitus olisi ehtinyt antaa esityksensä aikaisemmin. Nyt pääsi lakivaliokunta käsittelemään sitä vasta varsin lähellä eduskuntavaaleja. Ne voimat, jotka yleensäkin suhtautuvat jarruttaen liberalisointipyrkimyksiin esim. uskontoa, alkoholia ja ihmisten rakkauselämää koskeissa asioissa, nousivat tässäkin kohden vastarintaan. He saivat tuekseen ne, jotka pelkäsivät ottaa vaalien alla vapaamielistä kantaa.

Vasemmisto — sosialidemokraatit aktiivisimmin — pyrki vielä ennen vaaleja saamaan lakiesityksen lopulliseen käsittelyyn, mutta turhaan. Hukkaan menivät näin ollen myös ne monet tunnit ja ne monet veronmaksajain markat, joita asiantuntijain kuuleminen vaati. — Keväällä 1970 virkamieshallitus antoi eduskunnalle uuden esityksen seksuaalirikoslainsäädännön uudistamiseksi. Se on periaatteiltaan saman sisältöinen kuin viime vaalikaudella annettu.

Seksuaalirikoslainsäädäntömme on pääosiltaan vuonna 1889 säädetyssä muodossaan. Ne muutokset, joita näihin säännöksiin on meidän vuosisatamme puolella tehty, ovat olleet lähinnä rangaistusasteikon koventamisia joidenkin järkyttävien rikosten tapahduttua. Tämän-

tapainen⁷ lainsäädäntö herättää aina erittäin voimakasta tunnepe-
räistä suhtautumista. — Rikoslain tarkoitus on pyrkiä suojaamaan
kansalaisia siten, että toisten toiminta ei vahingoittaisi toisia eikä
loukkaisi kenenkään oikeutta määrätä itsestään.

Tältä pohjalta voimassa oleva ikivanha lakimme sukupuolirikok-
sista vaatii korjausta. — Nykyään hyväksytään moniarvoinen yh-
teiskunta elämän eri aloilla. Samalla tavoin kuin ihmisten tarpeet
yleensäkin saattavat poiketa paljon toisistaan, myös seksuaalinen
käyttäytyminen voi olla hyvin erilaista.

Hallituksen esityksen perusteluissa todetaan aivan oikein, että
rikoslainsäädäntö ei ole tarkoituksenmukainen tapa sukupuolimo-
raalin ylläpitämiseksi ja että kokemus on osoittanut, ettei rangais-
tussäädöksillä pystytä kovinkaan menestyksellisesti ohjaamaan
ihmisten sukupuolista käyttäytymistä. Viime vuosina on myös kan-
salaisten keskuudessa tapahtunut melkoinen muutos vapaamieli-
sempään suuntaan asenteissa ja käsityksissä, jotka koskevat ihmis-
ten seksuaalista elämää. Lainsäädännön tulisi näissäkin asioissa
seurata aikaansa.

Mainittakoon, että lakiesitys kulkee samoja linjoja muiden poh-
joismaiden vastaavan lainsäädännön kanssa. Vuonna 1962 sovittiin
ns. Helsingin sopimuksessa, että pohjoismaat pyrkivät saamaan ri-
koslainsäädäntönsä yhdenmukaisiksi. Lakiehdotuksessa on otettu
huomioon erityisesti Ruotsin vuoden 1965 alussa voimaan tulleeseen
lakiin sisältyviä periaatteita.

Vaalimyrskyjen laineiden lyödessä viime talvena korkeimmillaan,
osa kysymyksen kanssa tekemisiin joutuneita leimasi hallituksen
esityksen radikaaliksi, osa taas piti sitä konservatiivisenakin. Tosi-
asia on, että esitys ei ole kumpaakaan, vaan vastaa nykyisiä olo-
suhteita. Perusperiaatteiltaan se seuraa pohjoismaista ja yleis-
eurooppalaista linjaa.

Eniten keskustelua ovat julkisuudessa — ja myös viime vaali-
kauden loppusuoralla lakivaliokunnassa — herättäneet homosek-
suaalisuuden rangaistavuuden poistaminen, suojaikärajan alenta-
minen ja eläimeen sekaantumisen dekriminialisointi. — Valiokunnas-
sa keskusteltiin myös siitä, olisiko väkisinmakaamispykälät ulotet-
tava aviopuolisoidenkin välisiin suhteisiin. Viimeksi mainittu ei
sisältynyt hallituksen esitykseen kuin tapauksissa, joissa puoliset
välien rikkoutumisen vuoksi asuvat erillään. — Tämäkin kysymys
tulee annetun uuden esityksen puitteissa jälleen keskusteluun,
koska nykyinen eduskunta jo lakiesityksen esittelyvaiheessa puuttui
siihen.

Eräät viime vaalikaudella kuullut asiantuntijat olivat lakivaliokunnassa sitä mieltä, että avioliiton sisällä tapahtuva väkisinmakaaminen olisi säädettävä rangaistavaksi, koska avioliiton solmiminen ei muutoinkaan anna oikeutta puolisolle määrätä toisesta puolisosta tai edes hänen omaisuudestaan. Ruotsin laissa on tämän teon rangaistavuus ulotettu myös aviopuolisoihin. — Toisaalta on kuitenkin vakuutettu, että tällaiset teot voidaan saattaa rangaistaviksi pahoinpitelysäädösten nojalla.

Mitä tulee homoseksualismiin, on täysi-ikäisten välillä yhteis-

ymmärryksessä tapahtuvan homoseksuaalisen käyttäytymisen rikoslaista poistaminen tarpeen sanelema. — Painotettakoon, että lakiesityksen mukaan ovat rangaistavia niin hetero- kuin homoseksuaalisetkin teot silloin, kun niillä loukataan toisen henkilön vapautta ja oikeutta määrätä itsestään. Rankaisematta jäisivät siis vain ne homoseksuaaliset teot, jotka tapahtuvat täysi-ikäisten henkilöiden kesken yhteisestä sopimuksesta. Asiantuntijain mukaan eurooppalaisessa lainsäädännössä on homoseksuaalisen käyttäytymisen rangaistavuus varsin harvinaista. — On mainittu, että Suomessa olisi n. 100 000 henkilöä, jotka nykyisen lainsäädännön vallitessa elävät alituisen ilmitulon, työpaikan ja asunnon menetyksen pelon ilmapiirissä, koska heidän sukuviettinsä poikkeaa normaalista. — Jos lainsäädännön tarkoitus (tai edes mahdollisuuskaan) olisi esim. »parantaa» poikkeava yksilö, on ilmeistä, että tätä tulosta ei ainakaan saavuteta vankila-olosuhteissa. On syytä korostaa, että homoseksuaalisten tekojen rankaisematta jättäminen ei toki merkitse sitä, että homoseksualismi yleensä hyväksyttäisiin.

Kun yhteiskunnassa on sekä voimakkaasti että heikosti homoseksuaalisia taipumuksia omaavia henkilöitä, on hallituksen esityksen mukaan syytä pitää tällaisissa poikkeavissa sukupuolisuuhteissa suojaikäraja korkeampana kuin normaaleissa, jotta voidaan turvata nuoria, ehkä heikosti homoseksuaalisia ihmisiä joutumasta kovin varhain kokemuksiin, jotka voivat ratkaisevasti vaikuttaa heidän sukupuoliseen vakiintumiseensa nimenomaan poikkeavaan suuntaan. Hallitus esittää suojaikärajaksi homoseksuaalisissa suhteissa 18 vuotta, joka on myös Ruotsin ja Tanskan lainsäädännössä.

Täysi-ikäisten homoseksuaalisten tekojen rangaistavuuden poistaminen vähentää tuskatiloja ja mielenterveydellisiä häiriöitä, joita pelko aiheuttaa. Se pelastaa myös sukupuolisesti poikkeavan henkilön joutumasta kiristyksen kohteeksi, jota nykyisen lainsäädännön vallitessa tapahtuu. Itsemurhat homoseksualistien keskuudessa puhuvat omaa surullista kieltään.

Hankala, mutta tärkeä kysymys on alaikäisiin kohdistuvien siiveellisyysrikosten suojaikärajan määrääminen. Hallitus esittää tätä ikärajaa 15 vuodeksi. Kiinteän ikärajan määrääminen on vaikeata, koska ihmisten niin seksuaalinen kuin muukin kehitys on erilainen. Johonkin on kuitenkin syytä asettaa raja, johon asti nuori henkilö ei voi itse päättää kehittymättömyytensä vuoksi sukupuolielämästään. Näin ollen tiettyä ikärajaa nuorempiin kohdistuvat sukupuoli-suhteet on syytä asettaa rangaistusuhan alaisiksi huolimatta siitä, että suhde on mahdollisesti solmittu yhteisymmärryksessä.

Suojaikärajan alentaminen 17 vuodesta 15 vuoteen on perusteltua, koska tutkimukset ovat osoittaneet tyttöjen sukupuolisen kypsymisen tapahtuvan nykyisin huomattavasti aikaisemmin kuin ennen. Vuonna 1850 oli keskimääräinen kypsymisikä 17 vuotta, joten siis nykyisin voimassa olevan lain säätämisen aikoina asetettu suojaikäraja on vastannut silloisia olosuhteita.

Tällä hetkellä puberteetin keskimääräinen alkamisikä on n. 13 vuotta. Hallituksen esityksen 15 vuoden ikä edustaa Euroopassa keskitasoa. Ruotsissa, Tanskassa ja Ranskassa on suojaikäraja 15 vuotta, Unkarissa, Saksan demokraattisessa tasavallassa, Saksan liittotasavallassa ja Itävallassa 14 vuotta, Norjassa, Sveitsissä ja Englannissa 16 vuotta.

Lakivaliokunnassa esiintyi mielipiteitä, joiden mukaan meilläkin tämä ikäraja olisi säädettävä 16 vuodeksi. Tosin eräät asiantuntijat olivat 14 vuoden ikärajan kannalla. — Viisitoista vuotta täyttänyt henkilö on jo rikosoikeudellisestikin vastuussa teoistaan. On näin ollen oletettava, että hän — mikäli ei ole kysymys erityisistä olosuhteista — pystyy torjumaan itselleen vahingolliset seksuaalisuhteet. Jos hyväksyttäisiin korkeampi ikä suojaikärajaksi, esim. seksuaalisesti kehittyneet 15 vuotiaat voitaisiin tuomita suhteestaan rangaistukseen. Tämä ei ainakaan ole omiaan auttamaan nuoria ihmisiä vaikeuksien keskellä. Päinvastoin heidän elämänsä saattaa kieroutua kokonaan.

Rikostilastomme samoin kuin nuorten sukupuolista käyttäytymistä koskevat tutkimukset osoittavat, että nuorten henkilöiden välisiä suhteita esiintyy nykyään huomattavasti enemmän kuin ennen. Yleensä on ollut kysymys kahden suunnilleen saman ikäisen

henkilön välisestä suhteesta. — Suojaikärajan alentaminen ei suinkaan merkitse yhteiskunnan hyväksymistä kovin nuorina aloitetuille sukupuolisuhteille.

Asiaa on kuitenkin tarkasteltava siltä kannalta, mikä on meidän olosuhteissamme nimenomaan ihmisen kannalta oikein ratkaisu. — Euroopassa on yleensä kulumassa olevan vuosisadan aikana alennettu suojaikärajaa ja näyttää siltä, että tällainen kehitys tulee jatkumaan. Näin ollen hallituksen esittämää 15 vuotta ei voida pitää kovin radikaalina ehdotuksena. Ilmeisesti se vastaa nykyisiä olosuhteita.

Julkisessa keskustelussa on herättänyt paljon huomiota myös se, että hallitus esittää poistettavaksi rangaistuksen alaisista teoista eläimeen sekaantumisen, joka voimassa olevan lain mukaan on rangaistava teko. Osa kansanedustajia vaatii pykälän palauttamista myös uuteen lakiesitykseen. Asiantuntijat ovat todenneet, että tätä lainkohtaa on jouduttu soveltamaan lähinnä häiriytyneisiin ja vajaamielisiin nuoriin sekä henkilöihin, jotka potevat vanhuuden tylsyyttä. Varmaa on, ettei rikoslain käyttö ole oikeudenmukainen keino käsitellä henkisesti vajaia ihmisiä. — Kun on sanottu, että eläimet tarvitsevat lain suojan, niin näinhän toki onkin. Tällainen teko voi tulla käsiteltäväksi eläinräakkäyissäännösten nojalla.

Hallituksen esitys kokonaisuudessaan on humaani. Se pyrkii ottamaan huomioon ihmisen. Me emme ole kaikki saman kaavan mukaisia, jota osoittaa sekin, että erittäin suuri joukko kansalaisiamme ei pysty puristautumaan kovin ahtaisiin aitauksiin seksuaalisessa käyttäytymisessään. Demokraattisen vapauden vaatimus edellyttää niiden vapauksien rajoittamista, jotka vahingoittavat tai loukkaavat toista ihmistä.

Kun on kysymys sukuvietistä, olemme tekemisissä erittäin voimakkaiden taipumusten kanssa. Sen vuoksi näihin asioihin on suhtauduttava hienovaraisesti. Me voimme jokainen pitää omat moraali-käsityksemme huolimatta siitä, että emme ole vaatimassa toisenlaisin eväin varustetun henkilön »päätä vadille». Eräiden sukupuolisten käyttäytymishäiriöiden jättäminen rangaistusuhan ulkopuolelle ei merkitse yhteiskunnan hyväksyvän — vielä vähemmän ihannoivan niitä. Me emme kuitenkaan saa syyttää kanssaihmisillemme, joilla on poikkeavuutensa tai joidenkin muiden syiden vuoksi suuria vaikeuksia, vielä raskaampaa taakkaa kannettavaksi. Siitä on kysymys seksuaalirikoslainsäädännön uudistusehdotuksessa.

Sosialidemokraattinen metsäpolitiikka

Politiikka on tiettyä ulospäin suuntautuvaa toimintaa jonkun talousalueen ja sen piirissä toimivan ryhmän työntekijäin ja yrittäjien toimintaedellytysten parantamiseksi ja yleisen hyväksymisen hankkimiseksi niin kansantaloudelliselta kuin yhteisölliseltäkin kannalta.

Suomessa metsätalouden tavoitteet on pyritty pirstomaan monen eri työvaiheen ja eturyhmän kesken, jolloin on yleisesti saatu synty-mään välinpitämättömyyttä koko talousalaa kohtaan. Siten sen asiat ovat jääneet miltei yksinomaan kahden keskenään ristiriitaisen etu-järjestön taistelutantereeksi. Toisaalta sitä on pyritty tarkoin vartioi-maan ja pitämään metsänomistajapiirien yksinoikeutena ja muille kuulumattomana asiana. Tätä on lisäksi vielä korostettu maassamme erikoislaatuisen yliarvostetulla tavalla omistusoikeuden loukkaa-mattomuudella. Sen seurauksena metsätalouden nyt jouduttua va-jauksellisen metsätaseen vuoksi vaikeuksiin siitä saa koko kansan-talous kärsiä. Voimakkaan vientipanoksen johdosta tämä kosta-tuu nopeasti kansantulon kasvussa ja jokaisen kansalaisen elintasossa. Tilanteesta johtuen metsätaloudellisiin ongelmiin ovat vihdoin vii-mein yhä enenevässä määrin muutkin piirit puuttuneet; itse suuri yleisö, poliittiset järjestöt ja valtiovalta.

Poliittisista puolueista ehkä väkevimmin ja itsenäisimmin on asiaan tarttunut aina edistysellinen sos.-dem. puolue, joka on ensimmäisenä laatinut kokonaisvaltaisen metsätalouspoliittisen ohjelman. Se puo-lestaan on siivittänyt myös muita puolueita laatimaan vastaavia oh-jelmia kukin omien metsätaloutta painavien rasitteittensa mukaan.

Sos.-dem. puoluetta ovat työhön ajaneet lähinnä kansantaloudelli-set näkökohdat ja satoihin tuhansiin metsätalouden parissa työsken-televien työntekijäin toimeentulotarpeet. Sos.-dem. puolue on voinut nähdä metsätalouden vain kokonaisvaltaisena, sillä sen eri osatapah-

tumat ovat tarkasti riippuvaisia toinen toisestaan, joten kussakin vaiheessa toimivat työntekijät luovat työmahdollisuudet seuraavalle. Näin ei itse metsänomistus enempää kuin teollisuuslaitostenkaan omistus voi eikä saa estää sitä taloudellista toimintaa koko metsätalouden alalla, joka mahdollistaa sen piirissä työskentelevien ihmisten toimeentulon.

Kuka sitten on harjoittanut metsätalouspolitiikkaa ja miten, eli ketkä ovat metsäpolitiikan tekijät?

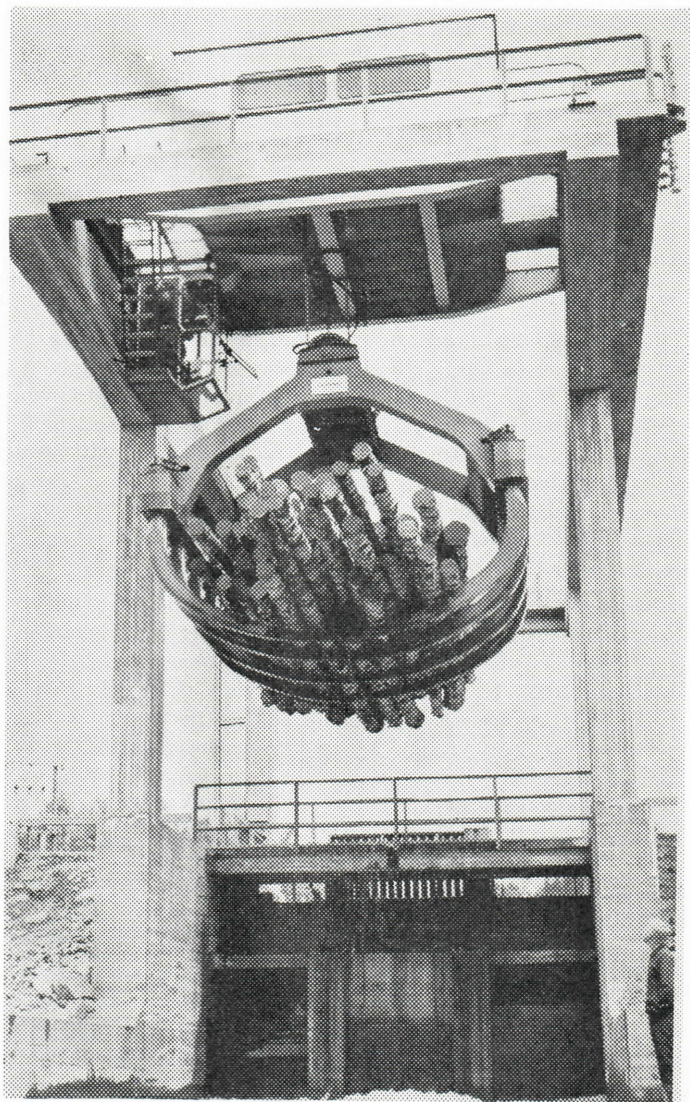
Metsähallitus

Metsähallintolain 1 §:n mukaisesti metsähallituksen tulisi johtaa valtakunnan metsätalouspolitiikkaa. Mutta kun siltä puuttuu varsinainen näitä asioita hoitava osastolohko ns. yleismetsätaloudellinen osastoryhmä, niin joutuu se »valtion metsät - liikelaitoskylkiäisenä» huolehtimaan jotenkuten myös yleismetsätaloudellisista asioista.

Yleismetsätaloudellisiin asioihin kuuluvat metsätalouden kokonaissuunnittelu, puuntuottamisohjelmien toteutus ja tarkastus, metsien monikäyttö, luonnonsuojelun hoitaminen ja vaaliminen, uittoedun valvonta, metsätalouden kuljetuspoliittiset tehtävät, alempi metsäopetus ja metsätyöntekijäin ammattiopetus, metsänjalostus, valtakunnan metsien suojelu ja metsäpalojen torjunta, siemen- ja taimituotanto, työtehosteiden, metsänjalostussäätiön ja muiden järjestöjen ja laitosten tukemistoimenpiteet, porotalouden, kalatalouden ja metsästyksen sekä riistanhoidon toimintaedellytysten järjesteleminen jne. Oman osastoryhmän ovat kuitenkin saaneet yksityismetsätalouden tukemistoimenpiteet, yksityismetsätalouden edistäminen ja metsänparannustoiminta sekä näiden toimintojen, organisaatioiden tukeminen aina taimituotantoa ja metsänomistajain ammattiopetusta ja yhdistystoimintaa myöten.

Paljon on edellisen lisäksi tehtäviä, jotka jäävät vaille hoitoa ja ohjausta. Vain yksityismetsätalouden edistäminen, metsänparannustoiminta sekä metsäopetus ovat saaneet oman työelimensä — osastonsa — muut tehtävät tulevat hoidetuksi lähinnä valtion metsätalouden omien tehtävien ohessa. Erityisesti aiheuttaa metsätaloudellisen kokonaisvaltaisen suunnittelun ja sen pohjalta laadittavien aluettaisten hankekohtaisten toteuttamiskelpoisten ohjelmien laatimisen puute kansantaloutta vahingoittavia ongelmia.

Syytä on todeta, etteivät valtakunnan metsätalouspoliittiset tehtävät tule alkuunkaan hoidetuksi nykyisellä metsähallituksen organisaatiolla. Erityisesti valtakunnallinen puutuotanto-, kuljetustalouden kehittämis-, työstämis- ja tuotekehittelytoiminta, ulkomaankauppa, markkinointi ja työvoimapolitiikka jäävät vaille niiden tar-

vitsemaa metsähallituksen huolta, hoitoa ja toimintaa valtakunnallisissa puitteissa. Tietysti metsähallituksen pääjohtaja itse voi asioihin puuttua ja niitä kehittää sikäli kun kerkeää. Mutta yhden miehen voimat eivät pitkälle riitä silloin, kun kysymyksessä on asiakokonaisuus, joka vaatisi kokonaisen osastoryhmän ja oman ylijohtajan. Metsähallituksen panos valtakunnan metsätalouspolitiikan johtajana jääkin lähinnä organisatoorisista syistä varsin vähäiseksi huolimatta puutteellisenkin lain asettamasta velvoituksesta. Näin onkin luonnollista, että moni metsätaloudellinen laitos ja järjestö hoitaa metsätalouspolitiikkaa kukin omien tarpeittensa ja etujensa mukaisesti.

Yleinen metsähallitusvastainen vaikutustoiminta onkin päässyt vallalle monissa asioissa erilaisine metsähallituksen vähättely- ja kielteismuotoineen. Sitä on harjoitettu lähinnä yksityismetsätalouden, asutustoiminnan ja tiettyjen poliittisten puolueiden taholta. Samalla siihen on sotkettu valtion metsäomaisuus-sosialisointiajatus, jota on käytetty pelotuskeinona porvarillis-kapitalistisen kasvatuksen saaneelle kansalle, mistä painajaisesta vain ennakkoluulottomin ja valistunein osa on jossain määrin voinut vapautua.

Edel্লisen perusteella voidaan todeta, että tilanne viranomaisen harjoittaman valtakunnallisen, pitkäjänteisen metsätalouspolitiikan hoidossa onkin vähintään epätydyttävä. Siitä on syntynyt monia epäsuhteita ja erilaisia epävirallisia ryhmittymiä, jotka joskus hyvää tahtoen luovat vain uusia ongelmia. Jotkut saattavat toiminnallaan pyrkiä vain vaikeuttamaan viranomaisen puolueetonta harkintaa, jopa hoitamaan sivussa viranomaiselle kuuluvia valtakunnallisia tehtäviä. Ko. toiminnan pysäyttämiseksi ja tarkoituksenmukaisen vastuullisen pitkäjänteisen metsätalouspolitiikan hoitamiseksi on metsähallinnossa tälle toiminnalle saatava puolueeton voimakas viranomaiselin hoitamaan asioita määrätietoisesti ja koko kansan parhaaksi.

Metsäteollisuus

Metsäteollisuuden toiminnalle heikosta julkisesta metsätalouspolitiikan hoitamisesta on lähinnä haittaa. Se joutuu luomaan omaan toimintakenttäänsä kitkaa sekä tinkimään toiminnalleen tuiki tärkeän suopeuden ilmapiiriin hankkimisesta suosimalla yksipuolisesti raaka-aineentuottajia — metsänomistajia — pitkälle menevissä kantorahamyönnytyksissä. Työntekijäpuoli, jonka työpanos arvoja luovana tekijänä puuhun on monikymmen- jopa monisatakertainen itse

puunhintaan verraten, jää näin vaille sille kuuluvaa ensiarvoisen tärkeää huomiota.

Työväenluokan oma syrjään jääminen on tavallaan johtanut myös puunjalostusteollisuutta kovin yksisilmäisesti harrastamaan metsänomistajapiirejä suosivaa metsätalouspolitiikkaa. Ulkomaiden markkinatilanteiden avulla on työntekijäpiirien vaatimukset pidetty alhaisina. Työntekijäpiirejä itseään on tässä syytä syyttää eri nurkkakuntaisuudesta. Maaseututyöväenliitto, puuliitto sekä paperi- ja kartonkiteollisuuden työntekijäin liitto ja satama- ja kuljetusalan liitto

tuskin ovat riittävässä määrin huolehtineet keskinäisestä informaatios-
tiosta, yhteispelistä ja kokonaispanoksensa mittaamisesta metsä- ja
puutalouden tuotantotekijänä. Näin on metsäteollisuudelle jäänyt
metsäpolitiikkansa harjoittamisen kohteeksi metsänomistajien lisäksi
vain valtiovalta ja suuri yleisö, joiden kanssa tuskin on ollut vai-
keuksia.

Vasta viime aikana on syntynyt suuren yleisön painetta metsäteol-
lisuuden tuotteiden markkinoinnin ja tuotekehittelyn edistämiseksi
sekä luonnon saastumiskysymyksen ja teollisuusjätteiden hyväksi-
käytön hoitamiseksi. Nuo ongelmat ovat antaneet uutta tuulta teolli-
suuden metsäpolitiikan suuntaamiseen ja harjoittamiseen. Saman-
aikaisesti on teollisuuden tuotantotoiminnan tielle nousseet raaka-
ainehuolet ja vajauksinen metsätase.

Uudistuvat luonnonvarat — metsät — eivät teollisuuden jatkuvasti
laajentuessa olekaan mikään ehtymätön vuorikaivos, vaan samanlai-
nen tuotantolaitos kuin tehdas itse, joka vaatii omat uudistuksensa ja
parannuksensa sekä huolellisen suunnittelun ja pitkäntähtäyksen oh-
jelmat voidakseen huolehtia tuotannosta ja pysyäksään jatkuvasti
tuotantokuntoisena. Metsäteollisuuskin voi tänä päivänä todeta lai-
minlyöneensä metsätalouspolitiikkansa hoitamista, se voi todeta teh-
neensä virheitä yksisilmäisyydessään. Niinpä sen on täytynyt ja tulee
yhä enemmän olemaan pakko turvautua julkisen vallan, valtiovallan
puoleen suunnitelmallisen, ohjelmoidun puuntuottamisen käynnistä-
miseksi. Samalla sen tarvitsee yhä enenevässä määrässä pyrkiä yh-
teistoimintaan työntekijäpiiriensä kanssa.

Sos.-dem. puolueen kokonaisvaltainen metsätalouspoliittinen oh-
jelma on avannut tuotantoystävällisen kentän, jonka kautta tulevai-
suuden monet ratkaisut päästään tekemään. Tuotanto, tehokkaasti
toimiakseen, vaatii hyvää järjestystä ja siihen päästään sosialidemo-
kraattien viitoittamaa työntekijäystävällistä kokonaisvaltaista met-
sätalouspolitiikkaa seuraten.

Metsäteollisuuden harjoittama metsätalouspolitiikka on ollut yksi-
puolista ja yllättävän lyhyttähtäyksistä. Kuitenkin se on joutunut
sellaiseen puristukseen ja sen eteen ovat langenneet sellaiset ongelmat,
että sen on mitä kiireimmin löydettävä avarammat ja pitkäntähtäyk-
siset tavoitteet ja saatava tuekseen valtiovaltalta irti määrätietoinen
kokonaisvaltainen valtakunnallinen metsätalouspolitiikan ohjaus ja
ohjelmointi. Tässä työssä tarvitaan voimakasta sosialidemokraattista
puoluepoliittista panosta ja voimakasta työntekijäpiirien vaikutusta.

Metsäntutkimuslaitos

Metsäntutkimuslaitos on toiminut luvattoman sisäänpäin kääntyneesti, kun sitä vertaa vastaaviin muihin ja eritoten maatalouden laitoksiin. Varsinaista omaa metsätalouspolitiikkaa metsäntutkimuslaitos tuskin on harjoittanut. Mutta siitä huolimatta on se antanut merkittäviä palveluksia maassamme eniten metsätalouspolitiikkaa harjoittaneelle Maataloustuottajain Keskusliitolle ja hallituksessa jatkuvasti istuneelle maalaisliitolle ja sittemmin Kepulle. Kaiken lisäksi se on pitäytynyt tietyistä tutkimuksista ja tutkimustulosten julkaisemisesta, joitten julkitulo olisi saattanut muuttaa vallinnutta metsätalouspolitiikkaa. Tällaisesta mainittakoon vain tutkimus metsäverotuksesta tutkija Lauri Selinin mukaan.

Metsänomistajaryhmä — Keskustapuolue

Merkittävin metsäpolitiikan harjoittaja, joka erityisen voimakkaasti nousi esiin sodan jälkeisen neljännesvuosisadan aikana, on ollut **metsänomistajien tehokkaasti järjestäytynyt ryhmä**. Se on harjoittanut voimakasta vaikuttamista eritoten valtiovaltaan, puolue-elämään, metsäntutkimukseen jopa metsäammattikuntiinkin, joista se on lohkaissut eri muotoisiin palveluksiinsa »leijonan osan». Voimakkaan agraarikauden kepulaispolitiikkojen avulla valtiovaltaa ja puoluepolitiikkaa hyväksi käyttäen on se luonut toiminnalleen **lainsäädännön, yhteiskunnan, virkamieskunnan ja valtion rahoituksen tuen**. Puolueettomaksi suunniteltu valtion rahoittama metsälautakuntalaitos, jota mm. sos.-dem. puolue aikoinaan voimalla ja asiallisuudella ajoi, on sittemmin Maataloustuottajien Keskusliitto- ja Maalaisliitto-Kepu sidonnaisuuksien vuoksi jäänyt tosiasiallisesti metsänomistajaryhmän palvelijaksi ja yhteiskunnalliseksi vaikuttajatekijäksi. Varmemman jalansijan järjestelmässä saadakseen on toimintaan kytketty valtiovallan ja sitä varten laaditun lain painostuksella metsänomistajille metsänhoitoyhdistyksen pakkojäsenyys ja -jäsenmaksu — ns. metsänhoitomaksu. Metsänhoitoyhdistys on tosiasiallisesti muodostunut Maataloustuottajain Keskusliiton metsävaltuuskunnan ja metsänhoitoyhdistysten liittojen toimivaksi työelimeksi, ja on sitä kautta em:n perusjärjestö. Tämä omalaatuinen organisaatioainesten sekoitus, johon taitavasti on sotkettu lain velvoitus, valtionapu, ammattiapu, vaikuttajajärjestöt — ryhmäintresseineen ja puoluepoliittinen ryhmä — maanomistaja-kepulaisine intresseineen, on kaikesta huolimatta yhteiskunnassa niin merkittävä voimaryhmä, että se todella kykenee vaikuttamaan valtakunnan politiikkaan ja sen talous-

politiikkaan merkittävästi yhteiskuntapanostaan suuremmalla painolluvulla jopa monasti määräävällä tavalla. Perusteltua on huomata tuo vaikuttajaryhmä-kepulaisena metsäryhmänä, joka sisältää monia eri aineksia, kuten edellä on kuvattu.

Nyt kun valtakunnan metsätalouspolitiikan hoito on keskittynyt eri intressiryhmien käsiin, niin on luonnollista, että sitä itse asiassa johtaa voimakkain, suurin, varakkain jopa epäsuorasti valtion s.o. veronmaksajain rahoittama MTK:lais-kepulainen metsäryhmä ja silloin tietysti yksipuolisesti oman ryhmänsä parhaaksi muuta yhteiskuntaa vastaan. Se on syytä aina huomata, kun monilla nimillä yhteiskunnassa ajetaan saman ryhmän asiaa, että kysymyksessä on itse asiassa sama etupiiri ja sen omat asiantuntijat »puolueettomina» lausunnonantajina. Sen ei useinkaan tarvitse olla edes kansantalouteen käypä tai yhteiskuntaystävällinen asia, puhumattakaan siitä, että se huomaisi työntekijäin tarpeita.

Aiemmin on todettu, että metsätaloutemme vajauksellinen tilanne puuntuotannossa vaarantaa koko metsätaloustuotannon toimintaedellytykset: tehtaissa, kuljetuksissa, lastauksissa, huolinnassa, rahaliikkeessä, ulkomaankaupassa ja niiden parissa työskentelevien ihmisten toimeentulon sekä silloin myös taloudellisen kasvun ja koko kansan elintason säilyttämisen. Sen vuoksi onkin perusteltua herätä metsäpolitiikkaa harjoittamaan muuallakin kuin em. kepun piirissä, sillä tulokset sen politiikassa eivät meitä ilahduta.

MUUN YHTEISKUNNAN HERÄÄMINEN

Sos.-dem. puolueen kokonaisvaltaisen keskitetyn **metsätalouspolitiikan**, joka selkeästi ja voimakkaasti otti huomioon metsätalouden tuotantokokonaisuuden, sen eri osatapahtumien merkityksen ja työllisyyspanoksen sekä sen vaikutuksia kansantalouteen ja taloudelliseen kasvuun, ilmestyminen sai aikaan voimakkaan vaikutuksen yhteiskunnassa. Valtakunnan metsätalouspolitiikkaa tosiasiallisesti johtanut kepu ryhtyi viipymättä laatimaan omaa metsätaloudellista kokonaisuohjelmaansa. Vaikeutena sillä oli monilohkoisuus omassa piirissään ja yksityistaloudellisesti voimakkaat itsekkäät intressit, joiden mukainen tulkinta olisi vienyt heiltä sekä johtoaseman että suopeuden ilmapiirin, jonka he olivat monopoliasemallaan hankkineet. Edellistä käytännöllisempi yhteiskuntamyönteisempi taho sai vahvan ammattimiespanoksen myötä tehtäväkseen kepun metsäpoliittisen ohjelman laatimisen. Tuloksessa heijastuvat nämä eri »lahkokunnat» ja selvä päivän politiikka sekä ristiriitaisiin lakeihin ja asetuksiin pitäytyminen sekä poliittisten voimamiesten kannanottoihin rakentaminen.

— **Kansallinen kokoomus** ja nimenomaan sen **teollisuussiipi**, joka talouselämää lähellä olevana oli oivaltanut sos.-dem. puolueen teollisuussystävällisyyden sekä oivaltanut metsätalouden työvaltaisuden ja hyväksynyt työntekijäpanoksen korostamisen, pani työhön taloudellista näkemystä, edistyksellistä kokonaisvaltaista tuotannollista otetta. Toisaalta **vanhoilliset kirjanoppineet poroporvarillisine** rasitteineen kompastuivat ristiriitaisten, olevien epäkelpojen metsälakien ja asetusten sekä ylimutkikkaitten epäkäytännöllisten organisaatioiden ja hankalan käytännön viidakkoon saaden itse asiassa hyvää taivoitelleen metsätalousohjelman sekavaksi. Sekavuutta lisäävät vielä liian syvät kumarrukset johtavan metsätalouspolitiikan harjoittajan Kepun suuntaan. Kokoomuksen metsätalouspoliittinen toiminta on varsin myöhäsyntyinen, mutta muistettava on, että sen teollisuussiiivellä silloin, kun se vilpittömästi ajaa maan parasta, on asiantuntemusta, jota on syytä kuulla.

Olen viivähtänyt näinkin pitkään metsätalouspolitiikan harjoittamisen kuvaamisessa, jotta me työtätekevän kansanosan edustajana sosialidemokraatteina tajuaisimme, mikä ja miten suuri on meidän tehtävämme kokonaisvaltaista metsätalouspolitiikkaa harjoittaessamme.

— **Suomen Sosialidemokraattisen Puolueen harjoittama metsätalouspolitiikka** on valtakunnassa varsin keskeisessä asemassa. Sos.-dem. puolue on aina pyrkinyt harjoittamaan kokonaisvaltaista metsätalouspolitiikkaa, missä otetaan erityisesti huomioon kansantaloudelliset näkökohdat, taloudellinen kasvu ja sen varaan rakentuva kohoava elintaso.

Metsätalouspoliittinen harrastus on viime vuosina saanut uutta tuulta ja koko talousala on koettu entistä läheisempänä. Metsätalouden kokonaistapahtuma eri osatoimintoineen on vahvasti työssä ja talousala aina metsästä ja teollisuuslaitoksista kuljetuksiin ja kauppaan asti. Sadattuhannet työntekijät saavat toimeentulonsa metsätalouden eri osata ahtumien parissa.

Sos.-dem. puolue tarkasteleekin metsätaloutta voimakkaasti työelämän kannalta ja pyrkii harjoittamaan sellaista metsätalouspolitiikkaa, että työntekijöille turvataan tasainen ja jatkuva toimeentulo metsätalouden eri työtapahtumien piirissä. — Kun kysymyksessä on voimakkaasti vientiä harjoittava toiminta ja talousala, niin on luonnollista, että maailmanmarkkinoiden suhdannevaihtelut heijastuvat maamme ulkomaankaupasta riippuvassa taloudessa ja nimenomaan metsätaloudessa. Tämän vuoksi pyrkii sos.-dem. puolue metsäpolitiikassaan turvaamaan metsätalouden piirissä työtilaisuudet, työn-

tekijäin ansiot ja jatkuvan toimeentulon sekä silloin se myös pyrkii turvaamaan metsäteollisuuden jatkuvan raaka-aineen saannin.

— Tähän tavoitteeseen pääsemiseksi pyrkii sos.-dem. puolue harjoittamaan pitkäjänteisesti ja tarkoituksenmukaisesti o h j e l m o i t u a m e t s ä t a l o u t t a suurine yhteishankkeineen. Näin puolue odottaa vaadittavaksi valtakunnallisesti ja aluettaisesti hankekohtaiset, toteuttamiskelpoiset puuntuottamisohjelmat, ennen kuin se näkee olevan riittävästi perusteita yhteiskunnan verovarujen sijoittamiseen metsänparannusvaroina tai muussa muodossa subventioina yksityisille metsänomistajille. Tätä tietä päästään suunnitelmallisesti ohjelmoituun jatkuvaan ja tehokkaaseen puuntuotantoon, joka sitten turvaa metsäteollisuuden jatkuvan raaka-aineen saannin ja silloin myös satojen tuhansien perheiden toimeentulon ja hyvinvoinnin.

Laskusuhdanteiden puuntarpeen tyydyttämiseksi so.-dem. puolue pyrkii määrätietoisesti lisäämään julkista s.o. valtion metsäomistusta sekä yleensä suurmetsänomistusta, mikä takaa metsätaloudelle jatkuvan suunnitelmallisen toiminnan ja puun myyntitarpeen. Niin myös metsäteollisuuden metsänomistus saa pitkäjänteisen teollista toimintaa tasoittavan luonteen. Näin voidaan sitten turvata metsäteollisuuden jatkuva toiminta ja varmentaa ulkomaan kauppaa.

Puolueen kokonaisvaltainen metsätalouspolitiikka pitää tehokasta puuntuottamistoimintaa metsänomistuskysymystä tärkeämpänä. Mutta silloin kun metsänomistus muodostuu järkevän metsäteollisuuden raaka-aineen saannin turvaamisen esteeksi, tulee yhteiskunnan ja kansantalouden tarpeet käymään omistustressin edellä. Näin tapahtuu kaikkialla siellä, missä metsätalouden harjoittaminen metsälökohtaisesti, yksityistaloudellisesti ja liiketaloudellisesti käy kannattamattomaksi, mutta suurmetsätaloudellisesti taikkapa vain kansantaloudellisesti kannattavaksi. Tämä metsätalouden vientitulojen hankkiminen juuri on maallemme elintärkeä.

— Puuntuotannon tehostaminen vaatii lisäksi erityisiä lain säädöksiä, jotka velvoittavat metsänomistajia huolehtimaan siitä, että kaikki vajatuottoisessa tai tuottamattomassa tilassa olevat alat saatetaan viipymättä puuntuottokuntoon ja viljellään. Samalla tulee lakia niin muuttaa, ettei uusia vajatuottoisia aloja pääse syntymään ja että metsänomistajalle asetetaan velvotteet huolehtia edistyvistä metsätalouden harjoittamisesta ja metsän kasvattamisesta. Tämä kestävä ja kohoava n.s. edistyvän metsätalouden harjoittamisen toteuttaminen tulee yhteiskunnan turvata metsänomistajan metsänkäyttöoikeuden rajoittamis- ja muine pakotetoinenpitein. Laki tuskin enää voi pysähtyä muussakaan suositusasteelle, vaan varojen saannin turvaamiseksi puuntuotantotoiminnalle tulee metsän myynti-

tulot saattaa todellisina tuloina verotuksen kohteeksi. Myyntituloista tulee 30 % pidättää lainmukaisessa järjestyksessä Suomen Pankin erityiselle sulkutilille samoin kuin teollisuuden investointi- ja vientimaksurahastokin tiettyä tarkoitusta varten käytettäväksi. Näin saatetaan yksityinen metsänomistaja osallistumaan metsätalouden rahoitukseen. Näin siis itse asiassa metsänomistajapiirit tukisivat sitä taloudellista toimintaa, joka luo arvoja heidän omistamillen metsille ja puutavaralle. Samalla se on yhteiskunnallisesti ajatellen oikeudenmukaista, että rasitus koituu itse hyödynsaajalle.

Kun kuitenkin puuntuottaminen, työstäminen, kuljetus ja kauppa sitoo suuret joukot ihmisiä tähän taloudenalaan, tulee sen toimeentulon turvaamiseksi yhteiskunnan varautua siten, että myös kantarahan tulot otetaan tulopoliittisten neuvottelujen kohteeksi. Toisaalta taas kun täten saadaan varoja kansantalouden kannalta tärkeän vientiteollisuuden puuraaka-aineen tuottamisen turvaamiseen, on tämän toiminnan palkitsemiseksi perusteltua saattaa suoritettut metsänparannusinvestoinnit verotuksessa vähennyskelpoisiksi erityisesti silloin, kun investointi on suoritettu niin tarkoituksenmukaisesti ja tehokkaasti, että se on muodostunut tuotannollisesti tulokselliseksi.

Esitetyn myyntitulojen verotusjärjestelmän toteutuksen jälkeen on johdonmukaista luopua metsänhoitomaksusta, joka nykyisen käytännön mukaan ei edes vastaa alkuperäistä tarkoitustaan, vaan on muodostunut metsänhoitoyhdistysten jäsenmaksuksi. Laki metsänhoitoyhdistyksistä kuuluuikin normaalin yhdistyslain piiriin, joten se tarpeettomana erillislakina tulee kumota. Samalla yhteiskunnan toimesta metsänhoitomaksun nimellä kerättävä jäsenmaksun keruu on jätettävä järjestön itsensä hoidettavaksi ja saatettava normaalin vapaaehtoisuusperiaatteen piiriin. Täten valtiovalta pitäytyy puuttumasta Maataloustuottajain Keskusliiton erään perusjärjestön metsänhoitoyhdistyksen jäsenmaksuvarojen keräämiseen. Metsänhoitoyhdistykset, metsänhoitoyhdistysten liitot ja MTK:n metsävaltuuskunta vapautuvat näin julkissidonnaisuudestaan ja voivat toimia vapaana etujärjestönä muiden etujärjestöjen tapaan. Muuten muut etujärjestöt olisivat metsänhoitoyhdistysjärjestelmän mukaisesti oikeutettuja vaatimaan yhteiskunnalta lakisääteistä jäsen- ja jäsenmaksutukea.

Oman erityisen ryhmänsä metsänomistajien joukossa muodostavat *pienmetsänomistaja-metsätyömiehet*, joille maapala on muodostunut asunto- ja elämistukikohdaksi. Samalla kun puolue pyrkii turvaamaan pienmetsänomistaja-metsätyöntekijän jatkuvan työnsaannin metsätoissa, niin samalla se pyrkii huolehtimaan siitä, etteivät he joudu pula-ajan sattuesssa työtä saadakseen hakkaamaan alihintaan omien metsiensä vähäisiä puustoja. Puolue pyrkii vaikuttamaan yh-

teiskunnallisin toimenpitein, että juuri pienmetsänomistaja-metsätyöntekijät voivat valita edullisen puunmyyntiajankohdan toimeentulonsa turvaamiseksi.

KIIREELLISIÄ JÄRJESTELYITÄ METSÄHALLINNOSSA

Keskittäminen

Metsätalouspolitiikan tarkoituksenmukaiseksi hoitamiseksi puolue näkee *metsätaloushallinnossa tarvetta* merkittävässä määrin *keskittämiseen* maamme talouden yksipuolisesti nojautuessa metsä- ja puutalouden varaan. Maamme puuntuottamisolosuhteiden epäedullisuus ja vaihtelevuus sekä maassamme tähän asti harjoitettu lähinnä metsänomistajapiirien sanelema, lähes yksinomaisesti kantorahatuloihin tuijottava metsätalouspolitiikka vaativat nyt koko yhteiskunnalta ja erityisesti työväenluokalta, jonka elinmahdollisuuksista pääasiassa on kysymys, voimakasta osallistumista metsätalouspolitiikan harjoittamiseen. Siinä työssä siltä vaaditaan selkeitä kannanottoja, jossa sekä työntekijäin toimeentulon turvaaminen metsätalouden eri osatapahtumissa että kansantaloudelliset näkökohdat otetaan riittävässä määrin huomioon. Tämä vaatii voimakasta yhteiskunnan panosta ja metsätalouden sijoittamista omistuseriaatteesta poiketen *tuotanto-periaatteen mukaisesti omaan tuotantokokonaisuuteensa metsäteollisuuden pariin Kauppa- ja teollisuusministeriöstä johdettavaksi*. Tällöin tuotannolliset tarpeet tulisivat pitkäjänteisesti hoidetuksi ja teollisuuden puuraaka-aineen saanti turvatuksi.

Ajan vaatima tehokas puuntuottamistoiminta tarvitsee entistä *tehokkaampaa hallinto-organisaatiota sekä edistyvän ja kestävänsä metsätalouden harjoittamiseen tähtävä uutta lainsäädäntöä*. Nykyisten kieltolakihenkisten metsälakien sijasta tulee saada *tuotantoon velvoittavat metsälait*. Yksityismetsien hoito- ja valvonta ovat yhteiskunnallisista päätöksistä liian monien portaitten takana, joten turhat väliporaat on syytä yhdistää metsähallituksessa olevaan yksityismetsien omaan osastoryhmään. *Kentän tarpeet* voitaisiin suoraan saada *valtiovallan tietoon* ja toisaalta *aluettaiset toteuttamiskelpoiset puuntuottamisohjelmat* voitaisiin näin valtakunnallisesti ja kansantaloudellisesti edullisimmassa järjestyksessä *toteuttaa*.

Yleismetsätaloudelliset tarpeet

Huutavin hallinnollinen puute kuitenkin on tällä hetkellä *yleismetsätaloudellisten tehtävien hallinnon lähes täydellinen puuttuminen*, joten eri otganisaatiot kukin osaltaan koettavat jotain sen osaa hoitaa lainvalvonnasta luonnonsuojeluun, metsien monikäytöstä — kulje-

tusolosuhteiden parantamiseen, metsäopetuksesta — metsänjalostukseen. Lähtökohta kentältä käsin maakunnallisten yleismetsätaloudellisten tarpeitten selvittämiseksi ja ohjelmoimiseksi on keskitettävä. Se on kehityksen vaatima. Tätä varten tulee lääninhallituksiin perustaa *lääninmetsätaloustoimisto* ja läänin metsänhoitajan virka Maakunnallisten tarpeitten ja talouselämän koordinoimiseksi olisi syytä lääninhallituksiin perustaa maakunnan luottamusmiehistä metsätoimiston tueksi läänin metsätaloustoimikunta. Läänin metsätoimiston alaisuuteen tulisi kentällä itse asiassa isännittöminä lainvalvontatehtävää hoitavat metsätalousneuvot saattaa suoraan lääninhallituksen ja lääninmetsätoimiston johtovallan alaisiksi. Näin syntyisi lainvalvontatoimien hoitamisen lisäksi tarpeellinen toimintaelin, jonka avulla voitaisiin asiallisesti valvoa puuntuottamishojelmien toteutusta, tarkoituksenmukaista suoritusjärjestystä sekä kentän työvoimatilanteen kehitystä.

Valtakunnallinen metsätaloussuunnittelu ja metsätalouspolitiikan hoitaminen on nähty välttämättömäksi keskittää yksin, se on valtion käsiin, mikä tulisi tapahtua jo olevan metsähallitusorganisaation puitteissa. Sitä varten tulee metsähallitukseen perustaa *yleismetsätaloudellinen osastoryhmä*, jonka piiriin tulee keskittää kaikki jo muiden osastojen ja toimistojen tehtävänä olevat yleismetsätaloudelliset asiat sekä ne asiat, joilta kokonaan puuttuu keskusvirastohallintokäsittely. Erityisesti korostetaan puolueen piirissä länsi- ja etelä-Suomessa tarvittavien virkistysalueiden perustamistarvetta kaupunkien ja asutustaajamien ulottuvilla.

Tämän vuoksi ja muut metsähallinnon erikoistarpeet huomioiden tulee valtion etelä- ja länsi-Suomen metsähallintoa ja metsätaloutta tehostaa ja pyrkiä hankkimaan näitä tarpeita varten riittävän laajoja maa-alueita. Erityisesti metsitettävää peltoa ja elinkelvottomia asutustiloja tulisi hankkia. Samalla on perusteltua korostaa, että epätarkoituksenmukainen asutustoiminta tulee lopettaa ja valtion metsäomaisuutta käydä voimakkaasti lisäämään. Valtion maanhankintatarpeet, mitkä olisivat perustellusti syytä toteuttaa viipymättä ja asettaa metsähallituksen hallintaan, keskittyvät seuraaviin päätarpeisiin: 1. *metsä- ja vesialueita* virkistyskäyttöön, sekä 2. — luonnon-suojelualueiksi ja kansallispuistoiksi, 3. *metsäalueita* metsätalouden harjoittamiseen ja 4. — metsäoppilaitosten harjoitusalueiksi, 5. *metsä-alueita* jalostus- ja jälkeläiskoetarkoituksiin, 6. *maa-alueita, peltoja, hyviä metsämaita* siemenviljelystarkoituksiin, 7. *puulajipuistoja*, jotka ovat muodostuneet arvokkaiksi luonnon muistomerkeiksi, mutta joiden hoito käy yksityiselle ylivoimaiseksi, 8. — *muita alueita* metsätalouden erikoistarpeita varten.

HOIDETTAVIEN ASIOIDEN TARKOITUKSEN MUKAINEN RYHMITTÄMINEN

Metsätalouspolitiikan hoitaminen toki kuuluu yhteiskunnan ja nimenomaan valtiovallan käsiin, jotta sillä olisi mahdollisimman tasapuolinen ja ryhmäintresseistä vapaa ote asioihin. Sillä täytyy olla riittävän monipuolinen ja keskitetty organisaatio sekä sellaiset metsätaloudelliset toimintaedellytykset, että se voi kokea ja kokeilla erilaisia toimintamalleja muun metsätalouden käytettäväksi.

Metsätalous koostuu suuresta joukosta asioita. Lähelle metsää kohdistuva toiminta voidaan luonteensa mukaan jakaa 1. yksityismetsätaloudelliset tehtävät, 2. metsätalouden julkiset tehtävät, 3. metsässä tapahtuvat metsätalouden toteuttamistehtävät 1. suoritukset ja 4. valtionmetsätaloudelliset tehtävät.

1. *Yksityismetsätaloudelliset tehtävät* johdettaisiin metsähallituksen yksityismetsäin osastoryhmästä käsin ja kentällä niitä hoitaisivat kuten tähänkin asti edistämistehtävässä piirimetsälautakunnat. Keskusmetsälautakunnalle ei löydy kolmiportaisessa organisaatiomallissa selvää väliportaan tehtävää.

Asiat, joita tässä asiaryhmässä käsitellään, ovat yksityismetsätalouden edistämistoiminta, metsänomistajien valmistaminen eri puuntuottamis-, metsän-, maanparannus- ja metsätiehankeisiin osakkaiksi, metsänomistajien rahantarpeen tyydyttämiseksi mutta samalla metsätaloutta palvelevaksi toiminnaksi metsänhoidollisen leimauksen suorittaminen, metsänparannuspiirien suorittamien hankkeitten jälkitöiden ohjaus ja hoitaminen, ammattiavun antaminen sekä yleisen metsävalistuksen hoitaminen lähinnä metsänomistajien piirissä.

2. *Toisen tehtäväryhmän* muodostavat ns. *julkiset tehtävät*, mitkä työt nykyisin on sotkettu usein epätarkoituksenmukaisesti milloin minkäkin organisaation tehtäväksi. Ne tulevat tehdyiksi tai jäävät tekemättä riippuen lähinnä mielekkäämpien päätöiden määrästä ja asianomaisesta ammattimiehen kiinnostuksesta. Tälle asiaryhmälle on luonteenomaista, että ne turvaavat metsissä ja puutavaran parissa työskentelevien ihmisten oikeuksia, valvovat metsälakien toteutusta, kehittävät talousalueensa luonnonvarain käyttöä niin tuotannollisessa kuin sosiaalisessakin mielessä.

Lainvalvonta »ettei metsää niin hakattaisi, että sen luontainen uudistaminen joutuu vaaraan», on edistämisyjärjestön hoidettavana mahdollon, sillä kun rauhoitusmääräyksen antajan on annettava rangauksia omalle työnantajalleen, joka ottaa tai erottaa hänet, niin ei siitä kertakaikkiaan tule mitään ja lainvalvonta jää toteutumatta.

Sitä varten on kenttähenkilöstöksi nimetty metsätalousneuvojat, jotka mainitusta syystä tulisivatkin asettaa läänin metsätoimiston alaisiksi, jotka virkamiesvastuudesta tehtäviään hoitavat.

Samanlainen on valitusmenettely, joka nykyjärjestyksen puitteissa ei ole mahdollista, koska alioikeuksissa, jonne nyt asiat viedään, lausunnon antajina, asiantuntijoina ovat samojen järjestöjen työntekijät, joita vastaan kantelu on suoritettu tai ovat he muuten vastaajasta riippuvaisia. Tämän vuoksi onkin välttämätöntä luoda riippumaton valitusmenettelyvirkatie lääninhallitusten kautta aina metsähallitukseen asti, joissa kaikissa portaissa on omasta takaa *ammattillista asiantuntemusta*. Näin metsänomistaja, työntekijä, koneurakoitsija ja puutavaran ostaja saavat kaikki oikeutta niin työ- kuin luovutusmitassakin. Niin myös on ammattimiesten tekemät metsälliset ratkaisut arvosteltavissa ja vastattavissa.

Luonnonvarain maakunnallinen inventaus ja mitoitus sekä niiden varaan rakentuvat elinkeinot, teollisuus sekä suuren yleisön tarvitsemien sosiaalisten lähinnä virkistys- ja matkailupalvelun tuoma rasitus on voitava tasapuolisesti maakunnan parhaaksi järjestää. Tätä tarvetta varten todella tarvitaan jälleen riippumaton viranomainen, joka maakuntakokonaisesti lääninhallituksista käsin asioita hoitaa. Luonnonvarojen ja elinkeinoelämän hoidossa pistää esiin tarve metsätaloudellisessa mielessä paikallisrotuisen hyvälaatuisen puulajialkuperän varaaminen metsätalouden käyttöön sekä seudun ammattikoulutuksen ja työvoimapolitiikan hoitaminen siten, että työtilaisuuksia ja työntarjoajia on riittävästi.

Tämän luontoinen asiaryhmä voi sitten sulkea piiriinsä joukon muita vastaavanluontoisia tehtäviä, jotka metsätalousneuvoja, läänin metsätoimisto ja metsähallitus työlinjalle luontevasti sopivat. Sellaisina mainittakoon metsänsuojelu ja metsäpalojentorjunta, yllä mainitut mittaustoimi, valitusmenettely ja lainvalvonta, lisäksi metsätyöntekijäin palkkaus ja sosiaalisten olojen tarkastus, luonnonsuojelu, maisemanhoito, metsänjalostus, luonnonvarain, maan, vesien käyttö ja metsien monikäyttö jne. On luonnollista, että lääninhallituksen metsätoimistosta nopeasti muodostuisi asiantunteva lausunnon antaja erilaisista maakunnallisista hankkeista, kuten kuljetustaloudellisissa, metsätaloudellisissa kysymyksissä ja hankkeissa. Samalla se asiallisesti voisi seurata puuntuotannollista tilannetta ja aluettaisten hankkeitten tarkoituksenmukaista toteuttamista.

3. *Kolmannen tehtäväryhmän muodostavat varsinaiset metsätaloudelliset toteuttamistehtävät*, metsätalouden suunnittelu, maan-, metsänparannus, maankunnostustyöt, työvälineiden kehittäminen ja konevarikkojen toiminta, vesitalouden järjestely niin kangas- kuin

turvemaillakin, kuljetusolojen järjestely, kuten metsäautotiet, varastopaikat, pato-, kanava-, nippu-uittoväylätyöt, metsänviljely ja muut työt metsissä, käpyjen keräys, karistamot, siementuotanto yleensä, taimituotanto ja taimitarhat, jälkeläiskokeitten, siemenviljelyn, pluspuu- ja siemenkeräysmetsien perustamis- ja hoitotyöt. Toisin sanoen lähes kaikki työsuoritukset metsässä ja kuljetuksessa sekä erityisissä laitoksissa, joissa tuotetaan, valmistetaan tai korjataan metsissä tarvittavaa materiaalia tai työvälineitä, kuuluvat tähän ryhmään. Niinpä sen työn suorittajat muodostuvat metsätalouden eri sektorien kenttähenkilöstöstä, kuten yksityismetsätalouden puolella metsänparannuspiirit, teollisuudessa aluemetsänhoitajat hoitoalueineen ja piirimetsänhoitajat piireineen.

Tyypillistä tälle ryhmälle on, että se suorittaa työt: suunnittelun, rahoituksen järjestelyn, maanparannustoimet, siemen ja taimituotannon, työt kävyinkeräyksessä, karistamoissa, siemenvarastoissa, taimitarhoissa, muita töitä varikoilla. Tämä kaikki kuuluu sen toteutamaan työhön ja työn + kone — suorittajat sen työntekijäkokonaisuuteen.

4. *Neljäntenä ryhmänä* edelliseen toiminnallisesti läheisesti liittyvänä on *valtion metsätalous*, johon yksinkertaisesti voidaan lukea metsätalouden järjestely, puuntuottaminen, puunkorjuu ja kauppa, maiden hankinta metsällisiin tarkoituksiin sekä metsien suojelu, erityisesti kulontorjunnan ennakkoehkäisy, kulojen tähytys ja tiedottaminen sekä kulpäivystys. Kenttäeliminä ovat hoitoalueet, piirikuntakonttorit aluettaisine esikuntineen, toiminta lohkottaisine johtajineen ja sitten tietysti metsähallitus ja sen valtion metsäin osastoryhmä.

TÄMÄN PÄIVÄN NÄKYMÄT

Koko metsäläheinen metsätaloudellinen toiminta kattautuu näillä neljällä loholla ja kukin niistä vaatii oman suoran organisaatiolinjansa kenttä, alue-esikunta, metsähallitus. Kun yleismetsätaloudellinen osastoryhmä perustetaan, keskittyy sinne kaikki metsähallituksen eri osastoilla olevat yleiset tehtävät, jolloin valtion metsätalouden osastoryhmän työt kevenevät, yksityismetsätaloudellisen osastoryhmän työt vähenevät siinä määrin, että koko keskusmetsälautakuntaporras voidaan vaivatta sijoittaa sinne.

Yleismetsätaloudellisen osastoryhmän perustaminen ja sen vaatimat lain ja asetuksen sekä työjärjestyksen muutokset tulee viipymättä suorittaa, jotta päästäisiin todella tulokselliseen, suunniteltuun ja ohjelmotuihin hankkeittaisiin tarkoituksenmukaisiin toimintoihin, hallintoon ja rahoitukseen.

Näillä toimenpiteillä voitaisiin lähinnä turvata metsäteollisuuden raaka-aineen saanti s.o. puuntuottaminen. Ne eivät jää metsätalouden ainoiksi osatapahtumiksi, joihin on puututtava, mutta ovat tällä kertaa kiireisimmät ja ovat sen vuoksi saaneet hallitsevan sijan. Metsäteollisuuden sijoitus merenrantaan ja sisämaahan, raaka-aineen ja valmisteiden väliset rautatietariffien epäkohdat, nippu-uittoväylien ja kanavien rakentamiset, eri kuljetusmuotojen väliset epäsuhteet ja metsäteollisuuden puutavaravarastojen rahoitus ja korkokanta, sijoitukset ympäristön ja vesiensuojeluun, eri menetelmien kehittämiseen, tutkimuskeskusten perustamiseen ja niiden rahoitusongelmat, tuotekehittely, jalostusasteen korotus ja jäteaineiden hyväksikäyttö uudessa tuotannossa sekä markkinointikysymykset odottavat omia tärkeitä ratkaisujaan. Kaikki tuokin tapahtuu nyt valtakunnallisesti sattumanvaraisesti, vaikkakin se saattaa yrittäjittäin olla hyvinkin pitkällä tähtäyksellä suunniteltu.

Maamme metsätaloudelliset mahdollisuudet ovat rajoitetut, vaikka kysymyksessä ovatkin uudistuvat luonnonvarat. Tänä päivänä onkin kysymys näitten luonnonvarojen uudistumisesta ja säilymisestä. minkä varaan voimme laskea hyvinvointimme perustan nyt ja vasta,

SDP:llä nousukausi edessään

SDP luotiin kestäämään

Sosialidemokraattisen puolueen järjestö rakenne ja toimintamuodot ovat rakentuneet aikoinaan harvinaisen onnistuneesti. Sellaisena kuin me ne nyt tunnemme, ne ovat toimineet lähes siitä lähtien, kun puolue perustettiin. Vuosikymmenien varrella ei ole suuria muutoksia tapahtunut, ja sekin, mitä tapahtui, ajoittuu puolueen alkuvuosiin. Puolueemme järjestö rakenteen ja toimintamuotojen demokraattinen luonne on kiistämätön. Sen ovat vastustajammekin tunnustaneet ja niistä oppia ottaneet.

Niiden ansiosta puolue on osoittautunut iskukykyiseksi silloinkin, kun se on näyttänyt löysältä yhteenliittymältä. Niiden ja sosialidemokraattisen ideologian avulla puolue on kyennyt torjumaan epäkansanvaltaisten voimien yritykset tuhota ja lakkauttaa puolue ja samalla toimimaan johtavana yhteiskunnallisena uudistajana.

Kysymys SDP:lle

Kehitys on puolueemme olemassaolon aikana ollut yhteiskunnassamme rajusti etenevää. Monilla aloilla se on »ajanut ihmisen ohi». Se on jättänyt jälkeensä luotuneita ja tehottomia menneisyyden toimintamuotoja, jotka eivät enää sovellu tämän päivän elämään ja ovat vain haittana edistyksen toiminnalle.

Onko näin tapahtunut myös puolueemme järjestötoiminnassa; voidaanko puolueemme järjestökoneiston rakenteen ja toimintamuotojen katsoa olevan ajan tasalla ja kykeneekö se vastaamaan tämän päivän ja tulevaisuuden haasteeseen, kuten se on kyennyt vuosikymmenet?

»Raamit» kestää arvostelun — entä toiminta?

Ylimalkaan sanoen voidaan puolueen järjestörakenteen todeta yhä olevan ajan tasalla. Vanhentuneita tai tarpeettomia puolue-elimii ja järjestörakenteen osia ei ole. Vaikeata on myöskin ajatella lisättäväksi uusia »järjestökoneiston osia» tai sääntömääräisiä puolue-elimii. Nykyisten puolue-elimien avulla on mahdollista toteuttaa miten modernia järjestötoimintaa vain ja osallistua tehokkaasti poliittiseen toimintaan. Kysymys on enemmän siitä, minkälaista ja miten tehokasta toimintaa näiden »raamien» sisällä nykyään on?

Toiminnallisuus on tyydyttävää

Voidaan sanoa, että puolueemme toiminnallisuus on tyydyttävää ja kestää vertailun muiden puolueiden kanssa niin laatunsa kuin määränsäkin puolesta. Kovin vaikeata on mitata minkään puolueen toiminnan tehokkuutta, koska sitä pitäisi tarkastella suhteessa ideologiaan, tavoitteisiin, menettelytapoihin, vallitseviin olosuhteisiin, moraalinormeihin jne.

Tehokkuuden mitta on viime kädessä ne poliittiset ratkaisut, joita kunkin puolueen edustajat puoluekokouksissa, eduskunnassa ja hallituksessa tekevät. Tässä suhteessa puolueemme toiminnan tehokkuus ylittää muiden puolueiden saavutukset. Hyväksyttiinhan Turun puoluekokouksessa yksimielisin päätöksin puolueellemme sellainen yhteiskunnallinen uudistusohjelmien kokoelma, jota millään muulla puolueella ei tässä maassa ole.

Eduskunta- ja hallitustyö viime vuosien ajalta puolestaan osoittaa yltäneen saavutuksiin, jotka ovat merkinneet yhteiskuntamme kehittymistä voimakkaasti sosialidemokraattiseen suuntaan. Tämän työn vaikutusta on vaikea nähdä tässä hetkessä, mutta sen merkitys nyt ja tulevaisuudessa on kiistaton.

Puolue on taistelujärjestö

Poliittinen puolue eroaa päämääriensä ja toiminnallisen luonteensa suhteen muista järjestöistä siinä, että sen toiminta kohdistuu yhteiskunnan koko laajaan kenttään. Hankkimansa voiman ja vallan avulla se pyrkii poistamaan yhteiskunnallisia epäkohtia ja uudistamaan sitä. Koko yhteiskuntaan kohdistuvan voiman ja vallan käyttäjänä se ei siten voi olla vain keskustelukerho tai viihtyisä vapaa-ajan vieton yhteisö, ei myöskään jonkin tietyn suppean eturyhmän tarkoituseriä ajava järjestö.

Puolue on yhteiskuntaa muuttava taistelujärjestö, jonka piiriin hakeutuvat tietyn elämänskatsomuksen ja pyrkimykset omaavat ihmiset.

Terävinkin ase tylsyy

Puolueen saavutukset riippuvat sen toiminnallisesta tehosta. Mutta vaikka omaisimme kuinka laadukkaan jäsenistön tahansa, jatkuvan iskukyvyn ylläpitäminen ei ole mahdollista ilman alin-omaista valppautta ja järjestökoneiston toiminnan tehostamispyrkimyksiä. Ilman sitä järjestön toimintamuodot saattavat vanhentua ja koetellutkin keinot ja ase tylsyä. Luonteensa vuoksi puolue ei myöskään voi koskaan olla valmis järjestö ja on parhaimmillaankin epätäydellinen. Siksi myös SDP:n toiminnassa on aina ollut, on nyt ja tulee olemaan parantamisen varaa.

Epäkohdat ovat usein vain ajattelemattomuutta

SDP:n järjestötoiminnan yksityiskohtia tarkasteltaessa huomaa helposti erilaisia muutosta ja parannuksia kaipaavia epäkohtia. Monet niistä seuraavat ajasta aikaan ilmaisten inhimillisen toiminnan kielteisiä puolia. Sellaista on esim. väärä vallan hankkimis- ja käyttötapa. Monet epäkohdat olisi korjattavissa pelkällä asenne-muutoksella, ja useimmiten niitä syntyy sen johdosta, että ei tulla ajatelleeksikaan muuta ratkaisukeinoa. Epäkohdat katsotaan kuuluvan puolueen järjestötoimintaan luontaisetuina. SDP:ssä on korjaamista kaipaavia epäkohtia ja muutosta tarvitaan.

Se peruskysymys — jäsenhankinta ja -huolto

SDP:ssä on aikaisempina vuosina ollut nykyistä enemmän mak-savia jäseniä. Kehitys on viime aikoina kulkenut laskevaan suun-taan. Tosin kokemus osoittaa puolueiden jäsenmäärän kasvukäyrää seurattaessa aaltoliikettä. Jäsenistö kasvaa aika ajoin pysyäkseen sitten samana ja kääntyen laskuun. Siihen vaikuttavia syitä ei tunneta, mutta on luultavaa, että yhteiskunnassa ilmenevät kehi-tysvaiheet ja puolueitten ratkaisut vetävät ja loitontavat ihmisiä, ilman että puolueella itsellään on siihen paljoakaan mahdollisuutta suoranaisesti vaikuttaa.

Oman puolueemme lihavia vuosia ovat olleet vuodet sotien jäl-keen ja kuusikymmenluvun keskivaihe. Tosin näiden kausien vä-lilläkin jäsenten »sisääntulo» on ollut normaalia, mutta se ei ole yltänyt korvaamaan jäsenkatoa. Uusien hyväksytytjen jäsenten määrä on mm. aivan viime vuosina ollut normaalia ja viime vaalien jälkeen jopa tavallista suurempaa.

Puolueen jäsenmäärä on pieni. Nykyiseen verrattuna se voisi olla moninkertainen, sillä ei edes joka kymmenes meitä viime vaaleissa äänestäneistä ole puolueen jäsen.

Missä syy?

Ehkä olemme nyt kasvukäyrän aallonpohjassa, josta nousu seuraa tuonnempana. Mutta meistä riippuvista syistä on mainittava ainakin sellaiset tekijät kuin korkea keski-ikä, jälkikasvun puute takavuosina. Se on johtanut lukumääräiseen enemmyyteen uusien tuloon verrattuna. Jäsenhankinnan pitäisi olla keskeisimpänä jokapäivän järjestötyönä. Sitä se ei kuitenkaan ole kuin muutamien yksilöiden kohdalla. Onpa jopa tapauksia, joissa jäseneksi pyrkivää ei hyväksytty, ja monissa tapauksissa on kyselijöitä, jotka haluavat tietää, miten kirjoittautua puolueen jäseneksi. Jäsenhankintakampanjan pitäisi olla jokaisen järjestön jokaisen toimintakauden työtehtävä. Nyt odotetaan puoluetoimiston tai ylemmän tason toimeenpanemien pampanjoita, jotka on itse asiassa tarkoitettukin vain tukitoimeksi järjestön päivästä päivään tapahtuvalle jäsenhankintatyölle. Jäsenkato puolueessamme on erittäin suuri. Ja eräs syy siihen on heikko jäsenhuolto. Aivan liian monet menettävät mielenkiintonsa ensi kosketuksen jälkeen, ja jäsenyys jää ranskalaiseksi visiitiksi. Tämän voi sanoa siitä huolimatta, vaikka toteaa sen seikan, että eräs osa luopuu jäsenyydestä välittömästi joka tapauksessa.

Onko huolto kädestä pitämistä?

Jäsenmäärä puolueessa voitaisiin nostaa runsaasti ja nopeasti tehostetulla jäsenmaksujen kannoilla. Jäsenistä on n. 15–30 % rästiläisiä, joista monet olisivat valmiit pienen keskustelun jälkeen maksamaan rästinsä. Osa näistä rästiläisistä tosin on varmoja ja aktiiveja jäseniä, mutta maksavat jäsenmaksunsa useimmiten jäsenäänetyksen yhteydessä takakäteen.

Säännöllinen ja sopivin väliajoin — esim. neljännesvuosittain — suoritettu jäsenmaksujen kanto on jäsenhuollon a ja o. Jäsenmaksunsa suorittanut tuntee mielenkiintoa järjestöään kohtaan eikä kannan rästiläisen syyllisyydentunnetta. Päinvastoin hänelle tulee halu vaatia yhdistykseltä vastiketta markkoilleen. On olemassa side ja toiminnan kanava auki.

Jäsenmaksujen kannossa vallitsee tietty sekamelska. Toiset kantavat pankin, toisen jäsenhuoltajan avulla. Jossain kannetaan kuukausittain, jossain puoli- tai kokovuosittain, jossain jää täysin jäsenen itsensä aktiivisuuden varaan koko suoritus. Pankin kautta tapahtuvan suorituksen voi ymmärtää mielekkääksi kaupunkimaisissa oloissa, mutta ei lainkaan maaseutuyhteisössä. Missään olosuhteissa se ei kuitenkaan ole paras ja suositeltavin tapa. Se on täysin persoonaton ja jättää uuden jäsenen vaille sitäkin kontaktia ja informaatiolähdettä, minkä henkilökohtainen kanto mahdollistaa. Jos jäsen-

huolto käsitettäisiin jokapäiväiseksi ja keskeisimmäksi järjestötyöksi, olisi myös jäsenhuolto tehokkaammin järjestettävissä. Sen pitäisi rakentua riittävään lukumäärään jäsenhuoltajia ja jäsenten keskinäistä tuntemusta työaluejakona pitäen. Kaupungeissa se on vaikeampaa, mutta ei mahdotonta.

Jossain tapauksessa jäsenhuolto käsitetään »kädestä kiinni pitämisenä». Sitähän se ei ole, mutta ei myöskään välinpitämättömyyttä ja ylemmyyden osoitusta uutta jäsentä kohtaan. Jäsenhuoltoon kuuluu tiedon jako puolueesta, sen menettelytavoista, järjestö rakenteesta, periaatteista, päämääristä ja saavutuksista sekä selonteko yhdistyksen toiminnasta ilman opettajan eleitä ja paremmuuden asennetta. Siihen kuuluu tiedonvälitys ja tehtävien jako siten, että uusi jäsen saa osallistumisen mahdollisuuden ja vastuuta kannettavakseen. Jäsenhuolto on me-tunteen luomista jäsenten kesken.

Kellä valta sillä onni

Lisensiaatti Ruusalan järjestötoimintaamme kohdistuneessa tutkimuksessa todettiin sadan jäsenen yhdistys ihanteelliseksi toiminnan aktiivisuuden ja jäsenten osallistumismahdollisuuksien kannalta. Kokeneen järjestöväen tiedossa on jo kauan ollut toisaalta suuren ja toisaalta liian pienen yhdistyksen haitat. Jälkimmäisessä tehtävät kasaantuvat pakostakin samojen ja muutamien henkilöitten suoritettaviksi.

Vaikka jäsenistön vuorovaikutus saattaa olla välitöntä ja usein toistuvaa, virikkeitten puuttuessa toiminta näivettyy varojen, ideoitten ja työvoiman puutteessa. Tapahtuu — tosin pakollista — vallan kasautumista, mikä aina muodostaa vaaran, että toiminta muodostuu itsetarkoitukseksi eikä enää täytä alkuperäistä tehtävää. Pienten yhdistysten yhdistäminen siellä, missä sille on olemassa alueelliset ja muut edellytykset, olisi paikkakunnan sosialidemokraattisen toiminnan kannalta usein suotavaa. Yhdistyminen jää usein tapahtumatta tunnesyistä, haluttomuudesta jakaa valtaa naapuriyhdistyksen johdon kanssa tai ei vain ole tultu sellaista ratkaisua ajatelleeksi.

Meillä on runsaasti yhdistyksiä, joissa on satoja jäseniä ja joilla taloudellisen aseman ja toimintatilojen puolesta voidaan katsoa olevan ihanteelliset mahdollisuudet toimintansa kehittämiseen. Mainitsemani tutkimuksen tulos osoittaa suurten yhdistysten jäsenten vieraantumista yhdistyksestään. Niitä ei koeta omaksi. Aktiivit jäsenet, joiden joukko tavallisesti on pieni, muodostavat yhdistystä johtavan ryhmän, jonka sisällä on varsinainen johto, jota kutsutaan klikiksi. Siitä, mitä yhdistyksessä ja näiden kahden ryhmän toimiessa tapahtuu, ei suurin osa jäsenistöä saa tietää, sillä harvassa yhdistyksessä on järjestettyjä, säännöllistä tiedotustoimintaa. Valta keskittyy harvoille, säännöllisesti puheenjohtajalle ja sihteerille, ja seurauksena on samat kielteiset kehityspiirteet ja tulos kuin edellä »pakkokeskittymisissäkin», mutta lisäksi se johtaan muun jäsenistön passivoitumiseen, jäsenkatoon tai suureen jäsenvaihtoon.

Yhdistyksen toiminnan ohjaaminen niin, että sen sisällä toimisi jaostoja, harrastusryhmiä tai alaryhmiä yleensä, saattaa sekin kohdata vastarintaa, koska niistä pelätään muodostuvan tyytymättömyiden ja toisin ajattelevien ryhmiä. Toiminta on voittopuolisesti koukulinjalla, toiminta urautuu ja muodostuu muutamien omaksi toiminnaksi, josta poikkeaminen ei ole oikeata sosialidemokratiaa. Onneksi tällaisia ääritapauksia ei ole paljon, mutta tämänlaatuisen toiminnan piirteitä tapaa laajalti.

Oligarkian rautainen laki eli vallan keskittyminen harvojen käsiin on todellista ja kaikkialla ja aina tapahtuvaa. Pidettäköön siitä hyväksyttävänä tai tuomittavana, se kuuluu ihmisen tapaan toimia kaikissa yhteisöissä. Aina on henkilö, jolla on enemmän valtaa kuin toisella, ja toinen on luonnostaan enemmän johtajatyyppeä kuin toinen. Kysymys onkin siitä, miten harvoin käsiin, mitä keinoja käyttäen se keskittyy ja miten sitä valtaa käytetään.

Kielteistä se on silloin, jos valtaa käyttävät vain todella harvat ja muut ovat suorassa käskyvaltasuhteessa tai täysin sivussa ja pas-

siivisia. Hyväksyttävää se on silloin, jos enemmän valtaa pitävä jakaa sitä ja vastuuta ja saa aikaan kokonaisuuden kannalta myönteistä toimintaa ja tuloksia.

Onko se totista toimintaa?

Järjestötoiminta on voittopuolisesti kokoustoimintaa. Se taas tyydyttää vain osaa jäsenistöä. Toiminnan kannalta välttämättömän kokoustoiminnan lisäksi olisi saatava aikaan mielekkäitä ja monipuolisia osallistumistilaisuuksia. Kuusikymmentäluvulla suoritettu mielipidetutkimus järjestöväen keskuudessa ilmaisi jäsenistön viihtyvän eniten pienissä ryhmissä ja viihteellisemmässä toiminnassa.

Eräs jäsenhuollon kysymyksiä onkin toiminnan monipuolisuuden, viihteyisyyden ja mielekkyyden takaaminen. »Suuretkaan» juhlat ja tilaisuudet eivät vedä ihmisiä, jos ne järjestetään pienesti. Toisin sanoen ei ole edellytyksiä ehyen, mieltäylentävän ja laadullisesti korkeatasoisen tilaisuuden syntymiselle. Näin on käynyt meidän monien pienillä paikkakunnilla vietettävien vappu-, maakunta- ja sosialidemokratian päivän juhliemme. Olisi syytä vakavasti harkita muutosta nykyiseen käytäntöön ja lopettaa suurien juhlien organisointi siellä, missä sille ei ole onnistumisen edellytyksiä. Mikä piiri ensimmäisenä pyrkisi yhdistämään esim. sosialidemokratian päivän

ja maakuntajuhlan ja viettämään sen piirikohtaisena? Mikä piiri viettäisi ensimmäisen piirikohtaisen ja mieleenpainuvasti onnistuneen vappujuhlan?

Järjestöväen juhlien ei aina tarvitse sisältää poliittista sanomaa. Me-hengessä ja »tapaamisen merkeissä» olisi mahdollista järjestää tilaisuuksia nykyistä enemmän, luoda henkilökohtaisia suhteita, ja jos sittenkin menee politiikaksi, ottaa se vähän huumormielellä. Poliittikka ei saa muodostua kuolemanvakavaksi asiaksi. Se vieraantuu ihmisistä ja vieraannuttaa ihmisiä.

Vaalitko vain?

Vaalit puolueessamme on käyty kautta aikojen samaa toiminnallista kaavaa noudattaen. Asenne vaalien väliseen järjestötoimintaan ja sen suhteeseen itse vaalitapahtumaan on myös pysynyt samanlaisena. Vaalien mentyä tunnetaan helpotusta ja aletaan laskea, koska tulevat seuraavat vaalit ja koska niihin täytyy alkaa valmistua. Poliitiikan teko on muodostunut tältä osin hieman kaksijakoiseksi.

Nyt vaaleihin ryhdytään valmistautumaan korkeintaan vuotta ennen vaalitapahtumaa. Tämä tietenkin on ymmärrettävääkin ja luonnollista. Mutta vaalien jälkeinen »löysääminen» aikalaskelmiseen seuraavista vaaleista ja jopa siihen mittaen, että se johtaa erilaisiin poliittisiin ratkaisuihin kuin vaalien alla — tilanteella taktikointiin — ei ole yksilön eikä puolueen tekemänä hyväksyttävää. Poliittisen toiminnan pitäisi olla enemmän kokonaisvaltaista ja »vaalityötä» päivästä päivään. Pitäisi muistaa, että jokainen teko vaikuttaa vaalitulokseen ja ihmisten poliittinen muisti ei sittenkään ole niin lyhyt, kuin sanotaan.

Monet yksityiset kansanedustajat noudattavat jatkuvan vaalityön periaatetta, mutta järjestötyössä se on tuntemattomampaa. Pitkäjännitteisen ja kokonaisvaltaisen politiikanteon kannalta olisi tarpeellista, että perusjärjestöissä, piireissä ja puoluetoimistossa olisi pysyvät vaalityötoimikunnat.

Valtiollisissa vaaleissa ollaan tulossa tilanteeseen, jossa puolueilta vaaditaan entistä enemmän suunnitelmallisuutta ja uutta näkemystä. Tähän saakka puolueet ovat käyneet vaalinsa samoin iskulausein, teemoin ja asiaohjelmin niin Lapissa ja Pohjois-Karjalassa kuin Helsingissä ja Uudellamaalla. Ja kuitenkin — kuten tiedämme — olosuhteet poikkeavat näillä alueilla huomattavasti toisistaan. Sen vuoksi vaalityön olisi oltava eriytyvää. Ihmisten kanssa pitäisi voida keskustella niistä ongelmista, joita kullakin alueella on, tehdä suunnitelmat niiden ratkaisemiseksi ja pyrkiä selvittämään, miten ne niveltyvät valtakunnallisiin ratkaisuihin. Vasta sitten me voi-

simme nähdä, mikä on kunkin puolueen kannatus kullakin alueella ja koko maassa.

SDP:n olisi ryhdyttävä toimenpiteisiin vaalitulosten selvittämiseksi. Tilastollisen päätoimiston tekemät numerolliset tilastot eivät anna uuden vaalityön pohjaksi sitä tietoa, mitä tarvittaisiin. Olisi välttämättä tiedettävä, mistä edellisten vaalien siirtymät johtuivat, ketkä siirtyivät jne., jotta ei vaaleista vaaleihin edettäisi vain sormituntumalla, koneellisesti ja tehtäisi virheitä tietämättömyydestä. Olisi toivottavaa, että nyt perustettu työväenliikkeen tutkimuslaitos voisi antaa apua tähän ongelmaan.

SDP nousuun

Puolueemme toiminnan tarkastelussa tässä esille vedetyt kohdat edustavat vain osaa järjestötoiminnan kentästä. Huomion kiinnittäminen juuri näihin johtuu siitä, että epäkohdat niissä heijastuvat kaikkeen muuhunkin järjestötyössä.

Puoluetoimikunta on nimennyt erityisen järjestö- ja koulutusasiain toimikunnan, jonka tehtävänä on järjestötoiminnan uudistaminen. Sen pyrkimyksenä on luoda edellytyksiä kehittyvälle järjestötyölle. Kuten alussa totesin, sekä järjestökoneisto että toiminta sen sisällä kestää vertailun ja on edelleen taistelukelpoinen. Mutta me tarvitsemme lisää uusia ihmisiä, lisää voimaa riveihimme, ja uudistuvaa järjestötoimintaa jotta olisimme vielä voimakkaampia, pystyisimme hankkimaan vielä enemmän valtaa ja yltäisimme vielä parempiin saavutuksiin uudistaessamme yhteiskuntaa.

Puoluetoimikunnan ja puolueuustoston hyväksymät kampanjat jäsenkunnan lisäämiseksi ja T-lehtien levikin kasvattamiseksi ovat osaltaan auttamassa järjestöväkeä jokapäiväisen toiminnan tukijoina. SDP elää nousun kautta. Siitä ovat selvinä merkkeinä yhtenevät päämäärät ja voimien keskittäminen sosialidemokraattisessa työväenliikkeessä.

Miksi solidaarisuus?

Vielä kymmenen vuotta sitten kansainvälinen keskustelu liikkui Suomessa niinkuin muuallakin ns. läntisissä maissa varsin musta-valkoisella pohjalla. Kylmän sodan vaikutuksesta maailmassa nähtiin kaksi kamppailevaa voimaa — Neuvostoliiton johtama kommunistinen ja USA:n johtama kapitalistinen — jotka olivat kaikkialla vastakkain. Ei näyttänyt olevan sellaista sotaa tai ristiriitaa, joka ei jollakin tavoin olisi heijastellut Euroopassa vallitsevaa vastakohtaa.

Tänä päivänä maailma näyttää paljon monimutkaisemmalta. Harvoin näkee edes amerikkalaisissa julkaisuissa karttoja, joissa koko maailmankartalla käytettäisiin vain kahta väriä. Puhutaan kolmesta maailmasta: sosialistiset ja kapitalistiset teollisuusmaat sekä ns. kehitysmaat. On opittu näkemään näiden maaryhmien historiallisen kehityksen erilaisuus, jonka vuoksi niiden poliittisia oloja ei voi arvioida täysin yhtäläisen mittapuun mukaan.

Läntisissä kapitalistisissa maissa on totuttu käyttämään iskulauseita vapaus ja demokratia ikäänkuin itsestään selvinä. Epäilemättä kansalaisten toiminta- ja vaikutusmahdollisuudet ovat joissakin länsimaissa suhteellisen suuret. Ne ovat kuitenkin monin paikoin varsin teoreettisia. Valta piilee parlamentaarisen järjestelmän ulkopuolella byrokratiassa ja yksityisessä omistavassa luokassa. Ja jos tarkastellaan yhteiskuntaa tasa-arvoisuuden ja elintason jakautuman kannalta, on räikeimpiä esimerkkejä eriarvoisuuden ja köyhyyden laajuudesta Yhdysvallat, jossa eniten puhutaan vapaudesta ja demokratiasta.

Sosialistinen valtiojärjestelmä on syntynyt yhtäältä tsaarinajan Venäjällä vallinneista olosuhteista, toisaalta toisen maailmansodan lopputuloksena. Demokratia ymmärretään näissä maissa ennen kaikkea kansan yliotteena omistavasta luokasta, riiston loppumisena.

Kansalaisvapaudet nähdään suhteessa luokkataistelutilanteeseen: jos ne ovat omiaan suosimaan etuoikeutettuja, niitä on rajoitettava demokratian nimessä. Venäjän taloudellisesti ja sotilaallisesti voimakkaan yläluokan nujertaminen edellytti sinänsä kurinalaisuutta epäjärjestykseen alttiissa maassa. Kansalaisvapauksien rajoittaminen nykyaikaisessa teollisuusvaltiossa ei kuitenkaan ole perusteltu luokkataistelun kannalta.

Ulkoisilla olosuhteilla on myös ollut vaikutusta sekä länsimaiskapitalistisen että sosialistisen vaikutuspiirin kehitykseen. Vihamielisten voimien uhka kaikkialta oli omiaan kiristämään järjestelmää Neuvostoliitossa ja antamaan pontta Stalinin voimakkaalle kollektivisointi- ja teollistamiskampanjalle. Saksan hyökkäys ja sodan hirvittävät tuhot synnyttivät kiihkeän tarpeen luoda luja suojajärjestelmä lännestä päin tulevaa uhkaa vastaan. Itä-Euroopan maiden alistaminen tähän järjestelmään tapahtui karkein menetelmin ja historiallisia olosuhteita väheksyen. Tämä puolestaan oli omiaan lisäämään militarismin ja konservatismin vaikutusta lännessä.

Olosuhteet ns. kolmannessa maailmassa ovat täysin erilaisen historiallisen kehityksen tulosta. Kolmannessa maailmassa ei ollut teollisuutta ja sen sanelemaa luokkarakennetta, kun ne joutuivat läntisten siirtomaavajltoen hyökkäyksen kohteeksi. Ne eivät olleet suhteellisesti köyhiä: kun teollistaminen alkoi rikkaimmissa maissa sata vuotta sitten, ne olivat kaksi kertaa rikkaampia kuin köyhim-

mät. Nyt suhde on kymmenkertainen. Kolmannen maailman maissa oli myös rikas kulttuuri jonka länsimainen kulttuuri polki jalkoihinsa.

Kehitysmaat joutuivat siirtomaa-aikana raaka-aineen tuottajan asemaan, jossa ne vieläkin ovat. Kun teollisuutta ei kehittynyt, ei syntynyt työväenluokkaa. Porvaristo ja yläluokka oli monin paikoin kapea kerros, joka koostui suurelta osalta siirtomaaherroista. Väestön ylivoimainen enemmistö pysyi talonpoikaisissa oloissa.

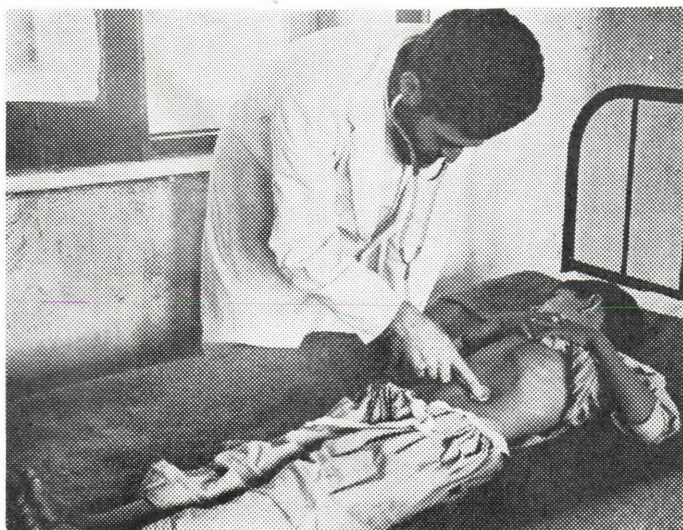
Länsimaista tuodut menetelmät johtivat tuotannon kasvuun, ja kun terveydelliset olosuhteet paranivat, alkoi kehitysmaiden väestö voimakkaasti lisääntyä. Niiden väkiluku on tällä vuosisadalla kaksinkertaistunut, kun teollisuusmaiden väkiluku on kasvanut n. 50 prosenttia. Vuosisadan loppuun mennessä lasketaan kehitysmaiden väkiluvun jälleen kaksinkertaistuvan, kun teollisuusmaiden kasvaa vain n. 20 prosenttia.

Raaka-ainetuottajan asemassa olevissa siirtomaissa ei katsottu tarpeelliseksi antaa väestölle koulutusta. Lukutaidottomuus on tänäkin päivänä yksi kehityksen suurimpia jarruja: lähes puolet latinalaisen Amerikan, yli puolet Aasian ja yli kolme neljäsosaa Afrikan väestöstä on lukutaidottomia.

Siirtomaiden vapautuminen, joka tapahtui pääasiassa toisen maailmansodan jälkeen, merkitsi suurta muutosta monen kehitysmaan ulkopoliittisessa asemassa. Itsenäistyneet kehitysmaat pyrkivät muodostamaan ns. kolmannen voimaryhmän, jolla olisi vaikutusta YK:ssa ja muualla kansainvälisessä elämässä. Nämä pyrkimykset epäonnistuivat kuitenkin melko täydellisesti, sillä kehitysmaiden siteet entisiin siirtomaavaltioihin eivät olleet muuttuneet monessa olennaisessa suhteessa.

Afrikan ranskalaiset siirtomaat — vaikka ovatkin nimellisesti itsenäisiä — ovat poliittisesti sidottuja emämaahan, puhumattakaan taloudellisesta alistussuhteesta. Monet Aasian maat — Etelä-Korea, Etelä-Vietnam, Kambodsha, Thaimaa, Malesia, Singapore, Indonesia — ovat sekä taloudellisesti että poliittisesti täysin riippuvaisia Yhdysvalloista, joka pitää myös pystyssä monia latinalaisen Amerikan riistojärjestelmiä. Monet varsin itsenäistä linjaa vetäneet Afrikan maat — Tansania, Kenia, Sambia — ovat taloudellisesti riippuvaisia entisestä emämaastaan ja muista raaka-aineen ostajista.

Sosialististen kehitysmaiden ryhmä erottuu muista selvästi, mutta sen piirissä on merkittäviä eroja. Kuuba on taloudellisesti riippuvainen NL:sta, kun taas Pohjois-Korea on päässyt jaloilleen paljolti omin avuin. Pohjois-Vietnamin talouselämä oli myös voimakkaassa ja omintakeisessa nousussa ennen amerikkalaisten hyök-

käystä. Egypti ei varsinaisesti kuulu sosialistisiin maihin, mutta se on joutunut taloudellisista ja sotilaallisista syistä riippuvaiseksi NL:n avusta. Algeria on päässyt jaloilleen, mutta jatkaa edelleen läheistä taloudellista yhteistyötä Ranskan kanssa.

Aasian savijalkaiset jättiläiset, Intia, Pakistan ja Indonesia elävät jonkinlaisessa välimaastossa. Indonesia on viime vuosina joutunut USA:n vaikutuspiiriin. Pakistan saa tukea molemmilta superval-loilta, mutta ylläpitää hyviä suhteita Kiinaan tasapainoittaakseen asemaansa Intiaan nähden. Intia horjuu sisäisesti epävarman nel-jännessosialistisen kongressipuoluevallan ja selvästi sosialistisen tien välillä. Se saa myös tukea sekä NL:lta että USA:lta, jotka näin yllä-pitävät Aasian tasapainoa.

Kolmannen maailman kuvaa mutkistavat vielä ne maat, jotka ovat vieläkin siirtomaita tai joissa väestö- ja rajaongelmat ovat epäselviä. Portugalin siirtomaat Afrikassa — Guinea ja Kap Verde, Angola, Mosambik — ovat suurin jäljelläoleva siirtomaaryhmä. Etelä-Afrikka pitää hallussaan Saksan entistä siirtomaata Namibiaa eli Lounais-Afrikkaa. Palestiinan pakolaisten sekä Irakin ja sen naapurimaiden kurdien oikeudet ovat vielä lopullisesti selvittämättä.

Kolmatta maailmaa on pyritty tähän asti auttamaan kolmella tavalla: antamalla kehitysapua, muuttamalla niiden ja teollisuus-

maiden taloudellisia suhteita kolmannelle maailmalle edullisemmiksi tai antamalla poliittista tukea.

Kun kehitysmaiden ongelmat tulivat 1950-luvun lopulla länsimaisten yleisön tietoon, oli ensimmäinen reaktio kehitysavun lisäämisvaatimus. 1960-luku julistettiin YK:ssa Kehityksen vuosikymmeneksi, jonka päättyessä teollisuusmaiden kehitysavun tulisi nousta 1 prosenttiin kansantuotteesta, eli n. 20 miljardiin dollariin. Tämä summa olisi vastannut suunnilleen kaksinkertaista Indonesian kansantuotetta.

Kehitysavun tavoitetta ei likimainkaan saavutettu: kehitysavun määrä vastikkeettomana on n. 5–7 miljardia dollaria. Kehitysmaat joutuvat maksamaan lähes puolet julkisen kehitysavun arvosta lainojen korkoihin ja kuoletuksiin. N. viidesosa kehitysmaiden vähäisistä vientituloista menee vientiluottojen korkojen ja kuoletusten maksamiseen. Kehitysapu ei ole muuttanut pääomavirran suuntaa.

Kehitysapua tullaan kuitenkin edelleen kipeästi tarvitsemaan. On vain huolehdyttävä siitä, että se edistää taloudellista kehitystä ja yhteiskunnallista oikeudenmukaisuutta. Suomi pyrkii nostamaan kehitysavun määrän 0.5 prosenttiin kansantuotteesta eli n. 200 miljoonaan markkaan lähivuosina. Ruotsi pyrkii vuoteen 1975 mennessä nostamaan julkisen kehitysapunsa 1 prosenttiin kansantuotteesta. Myös erät muut läntiset teollisuusmaat lisäävät jatkuvasti kehitysapuaan.

Ratkaisevaksi muodostuu kuitenkin taloudellisten suhteiden kehitys ennen kaikkea läntisten kapitalististen teollisuusmaiden ja niiden riistämien kehitysmaiden välillä. Sosialististen teollisuusmaiden taloudelliset suhteet kehitysmaihiin eivät ole kovin laajat, eikä niissä voida puhua länsimaiden tapaisesta riistosuhteesta. Sosialististen maiden antama kehitysapu on myös resurssien puutteesta ollut vähäistä ja kohdistunut harvoin kehitysmaihiin, kuten Egyptiin ja Kuubaan.

On vaikeaa nähdä, miten maailmantaloutta nykyisin säätelevät periaatteet voisivat muuttua kyllin nopeasti. Raaka-aineiden maailmanmarkkinahintojen tuntuva nostaminen, ulkolaisten yritysten kansallistaminen, kehitysavun irroittaminen suurpääoman eduista — kaikki välttämättömiä edellytyksiä kehityksen suunnan todelliselle kääntymiselle — edellyttäisivät suuria poliittisia muutoksia sekä kapitalistisissa teollisuusmaissa että monissa kehitysmaissa.

Yleinen mielipide lähtisissä teollisuusmaissa on kehittynyt varsin hitaasti kehitysmaille myönteiseksi. Kehitysavun lisäämisen kannatus ei ole Suomessa lisääntynyt viime vuosina. Sensijaan puolustus-

menoja halutaan lisätä, sillä porvarillinen lehdistö on pitänyt suurta ääntä varustelutarpeesta. Kehitysapu- ja puolustusmenojen lisäys voidaan tulevissa menoarvioissa asettaa suoraan vastakkain. Niin voidaan tehdä myös yleismaailmallisissa puitteissa: maailman varustelumenot ovat yli 30 kertaa suuremmat kuin kehitysapu.

Vielä hitaampaa on ollut tietoisuuden leviäminen kehitysmaiden poliittisista ongelmista. Vasta Vietnamin sota on tuonut kaikkien näkyviin imperialismiin vaikutukset. Vietnamin kansa on vuosikymmenien ajan taistellut kansallisen itsemääräämisoikeuden puolesta erilaisia siirtomaasortajia vastaan. 1950-luvun puolivälissä kansallinen tavoite näytti toteutuvan. Silloin USA ryhtyi tukemaan Etelä-Vietnamin riistohallitusta, jolla ei tunnustetusti ollut kansan kannatusta. Vietnamin kansan päättäväisyys on ollut ainutlaatuista, sillä 600.000 amerikkalaista sotilasta, valtavat pommitukset ja siviili-väestön häikäilemätön kohtelu eivät ole sitä lannistaneet.

Vietnamista on muodostunut solidaarisuuspyrkimysten symboli. Supervalta on siellä häikäilemättä rikkonut kansainvälisen elämän periaatteita: käynyt julistamatonta sota, kieltänyt kansallisen itsemääräämisoikeuden ja vapaat vaalit, pyrkinyt käyttämään kehitysmaata taloudellisesti hyväkseen. Kaikki tämä heikoin turvallisuuspoliittisin perustein, tekosyynä taistelu »kommunismia» vastaan.

Suomen tapaisen pienen maan kannalta Vietnamin on kyseessä yksi kansainvälisen elämän peruskysymyksiä: miten pitkälle ulottuvat vahvemman oikeudet? Kun tässä yhteydessä on pyritty vetämään esille mm. Tšhekkoslovakia eräänlaisena rinnastuksena, on haluttu sanoa, että vahvemman oikeus vallitsee ja sitä on vastustettava yhtäläisesti kaikkialla. Euroopan historialliset ja turvallisuuspoliittiset olosuhteet ovat kuitenkin täysin erilaiset kuin Vietnamin. Vietnamin kautta ei ole milloinkaan hyökätty USA:n kimppuun, puhumattakaan siitä, että Vietnamin kansalla itsellään olisi aggressiivisia aikomuksia. USA:n aiheuttamat ihmisuhrit ja aineelliset tuhot ovat kokonaan toista luokkaa kuin mitkään NL:n toimenpiteiden aiheuttamat. USA ei tunnusta yhteiskunnallista uudistustarvetta Vietnamin, vaan kohtelee kansaa kuin koiria.

Vietnamin tilannetta muistuttaa räikeydessään eteläisen Afrikan rotusorto ja kolonialismi. Portugali ja Etelä-Afrikka eivät ole hyväksyneet kansainvälisen elämän alkeellisinta periaatetta, itsenäisyyden myöntämistä siirtomaille. Alueella käydäänkin laajenevaa vapautustaistelua, jonka tulokset alkavat näkyä varsinkin Portugalin Mosambikissa, Guineassa ja viime aikoina myös Angolassa. Suomalaisen lähetystoiminnan luvatussa maassa, Lounais-Afrikassa eli Namibiasa, toimii myös aktiivinen vapautusliike.

Poliittisen ja taloudellisen solidaarisuuden osoittaminen on tärkeintä juuri näillä alueilla, Kaakkois-Aasiassa ja eteläisessä Afrikassa, jossa kansainvälisen elämän periaatteita ja yhteiskunnallista oikeudenmukaisuutta räikeimmin rikotaan. Kun valtiollinen tuki on omaksutun virallisen ulkopoliitiikan puitteissa rajoitettua, on sitäkin tärkeämpää nojata kansalaistoimintaan.

Yleisellä mielipiteellä on sinänsä merkitystä jopa supervaltojen käyttäytymiseen. Näyttääkin toisinaan siltä, että ne ovat herkempiä maineestaan kuin pienet ja piittaamattomat sortohallitukset. On kuitenkin huomattava, että pienet sortojärjestelmät kehitysmaissa pysyvät pystyssä lähes poikkeuksetta USA:n tai jonkun muun läntisen kapitalistisen maan turvin. Myös Portugalin, Espanjan ja Kreikan järjestelmät romahtaisivat, ellei läntinen sotilasliitto NATO niitä tukisi.

Vapautuspyrkimyksiä tuetaan yhä laajemmin Euroopan maissa. Ruotsin sosialidemokraattinen puolue on vuodesta 1968 jakanut avustuksia Etelä-Vietnamin, eteläisen Afrikan, Etelä-Amerikan ja eteläisen Euroopan diktatuurimaiden vapautusliikkeille. Ruotsin kehitysapuhallinto on myös ryhtynyt tukemaan mm. Mosambikin vapautusliikettä Frelimoa. Kaikissa pohjoismaissa on vapautusliikkeiden tiedotustoimistoja, Suomessa Etelä-Vietnamin Väliaikaisen Vallankumoushallituksen tiedotuskeskus.

olidarisuustoiminnalla ei ratkaista vapautustaisteluja. Vapautusliikkeiden menestys riippuu ensisijaisesti niiden organisaatioiden lujuudesta ja kansan keskuudessa nauttamasta kannatuksesta. Monien liikkeiden itsepintaisen taistelun jatkuminen erittäin vaikeissa oloissa ylivoimaisesti aseistettua vihollista vastaan osoittaa, että ne ovat saavuttaneet väestön enemmistön luottamuksen. Tätä onkin pidettävä solidaarisuustoiminnan lähtökohtana: emme halua uusia sortajia entisten tilalle.

Vapautusliikkeiden ohjelmat muistuttavat suuresti toisiaan. Hyvin harvat niistä ovat dogmaattisia asiakirjoja. Pääasiana ovat välittömät yhteiskunnalliset reformit: terveydenhoito, maareformi, lukutaito ja koulutus, hallinnon perustaminen, kansanedustuslaitoksen luominen. Pääministeri Olof Palme onkin sanonut Etelä-Vietnamin Kansallisen Vapautusrintaman ohjelmasta, että mikä tahansa ruotsalainen puolue vasemmalta oikealle voisi hyväksyä sen miltei sellaisenaan.

Vaikeimpia ongelmia vapautusliikkeisiin suhtautumisessa on niiden käyttämät aseelliset keinot. Nekin vapautusliikkeet, kuten Etelä-Afrikan ANC, jotka aikaisemmin uskoivat ei-väkivaltaiseen vastarintaan, ovat luopuneet siitä tehottomana. Siirtomaa- ja sortohalli-

tukset ovat poikkeuksetta häikäilemättömän väkivaltaisia eivätkä ole säästäneet aseettomia vastustajia teurastuksilta. Kun ulkopuolinen apu näyttää edelleenkin olevan vähäistä, ovat vapautusliikkeet 1960-luvun alusta lähtien aloittaneet aseellisen toiminnan.

Kun SDP:n piirissä on perustettu Kansainvälinen Solidaarisuusrahasto, on lähdetty siitä, että me tuemme vapautusliikkeiden poliittista ja sosiaalista toimintaa. On tärkeätä, että nämä järjestöt voivat vahvistaa organisaatiotaan, jotta ne aikanaan pystyvät kantamaan vastuun itsenäisen maan hallinnon vaikeista tehtävistä. Siirtomaavaltujen suurimpia virheitä onkin ollut väestön koulutuksen ja omatoimisuuden kehittämisen laiminlyönti, mikä on monissa itsenäistyneissä kehitysmaissa johtanut vaikeuksiin.

Solidaarisuustoiminnan tuloksena siirtomaavallat ovat joutuneet poliittisesti eristettyyn asemaan, joka koetaan niissä varsinkin henkisenä mutta myös taloudellisena paineena. Kun näitä hallituksia painostetaan monelta taholta ja monella näyttämöllä — kuten YK:ssa — käy niiden asema kansainvälisessä elämässä hankalaksi. Ratkaiseva taistelu käydään kuitenkin siirtomaiden sisällä, ja sen vuoksi vapautusliikkeiden tukeminen on entistä tärkeämpää.

Askel liikuntademokratiaan

Kouludemokratian ja yritysdemokratian toteutumisesta suomalaisessa yhteiskunnassa kannetaan perustellusti huolta.

Niinikään on korkea aika ruveta vakavammin puhumaan liikuntademokratiasta ja sen toteuttamisesta tehokkaammalla tavalla, kuin mitä on osoittaa vapaita kesäisiä polkuja tai talvisia latuja kansalaisten käyttöön.

Porvarien taholla halutaan käsittämättömän itsepäisesti pitää kiinni vanhoillisesta käsityksestä, että urheilutoiminnan pitäisi olla poliitikasta riippumatonta. Perusteluksi yleensä esitetään, että poliittiset vaikuttajat eivät ratkaise urheilusuoritusten laatua urheilukentällä. Urheilu tahdotaan käsittää silloin varsin suppeasti sellaisen vallitsevan svullilaisen ajattelun pohjalta, joka nojautuu erikoisliittojen kansainvälisen kilpailutoiminnan yksinoikeuteen.

Liikuntatoiminta on laajimmillaan hyväksyttävä yhteiskunnan rakentamiseen tähtäävänä toimintana, jolloin tavoitteita ja toteuttamiskeinoja punnitaan kokonaisedun mukaisesti eikä silloin ole ratkaisuvia epäpoliittiset grammat, sentit tai sekunnit.

Yhteiskunnan edun mukainen liikuntakulttuurin kokonaistavoite on tähän saakka ollut suurelta osin määrittelemättä ja eri toimintatasojen painotus ja merkitys on vääristynyt.

Huippu-urheilun ylikorostaminen on tapahtunut pääasiassa muiden toimintatasojen kustannuksella. Erikoisliittojen tavoitteet tähtäävät, joitakin poikkeuksia lukuunottamatta, harvojen yksilöiden liikunnallisten suoritusten kehittämiseen niin pitkälle, että nämä yksilöt yksilöä vastaan tai joukkue joukkuetta vastaan pystyisivät jossakin rajoitetussa kilpailutapahtumassa osoittamaan kuuluvansa maailman suorituskykyisimpiin. Yksilön edellytyksien harjoittaminen jollakin erikoisalalla huippuunsa ei ole hyljeksittävä tavoite myöskään urheilussa. Näitä pyrkimyksiä on päinvastoin tuettava. Liikuntakulttuu-

rimme muodostuisi jopa varsin harmaaksi ilman huippu-urheilun tuomaa korkean tason kilpailujännitystä.

Tämä ei kuitenkaan voi olla liikuntakulttuurin yksinomainen tavoite tai edes sen päätavoite, jonka toteuttamisyrittämyksien sivutuotteena hoidetaan kaikkien kansalaisten liikunnalliset tarpeet.

Ei ole tarkoituksenmukaista ruveta jakamaan liikuntakulttuurin saamaa määrärahaa eri toimintatasojen kesken uusin arviointiperustein, koska kokonaismääräraha veikkausvoittovaroihin sidottuna on sellaisenaan liian pieni. Olisi pystyttävä osoittamaan liikuntakulttuurin tarpeisiin aikaisempaa enemmän varoja ja käsiteltävä näitä sijoituksena, jonka avulla, tarjoamalla jokaiselle kansalaiselle hänen tarvitsemiaan liikuntapalveluksia, luodaan viihtyisämpää ja terveempää yhteiskuntaa. On havaittavissa tarvetta löytää liikunnan parista aktiivinen rentouttava toimintamuoto, jolla täytetään osa lomien ja vapaa-aikojen hetkistä. Kuntolomakurssien ja jokamiehen liikuntatilaisuuksien järjestämiseen on mitä pikemmin kiinnitettävä vakavampaa huomiota ja on tiedotustoiminta tällaisesta toiminnasta hoidettava kentälle nykyistä tehokkaammin. Lisääntyvän tarpeen pakoittamana, johon olennaisesti on vaikuttamassa juuri kehittyvä vapaa-ajan käytön suunnittelu, on liikuntatoiminta saatettava kansanvaltaisen päätöksenteon tavoitettaviin.

Urheilijoiden ja urheilujohtajien väliset erimielisyydet ovat lähinnä uutisnälkäisen lehdistön myötävaikutuksella ikävästi sävyttäneet liikuntakulttuurimme kuvaa. Silmiinpistävänä piirteenä on demokraattisen käytännön sääntöjen noudattamattomuus. Päättävät urheilujohtajat ovat taipuvaisia tekemään yksipuolisia päätöksiä ja yhtäläillä yksityiset urheilijat herkästi unohtavat vapaaehtoisesti liittyneensä urheilutoverikuntaan, jossa yhteisön ja sen kaikkien yksilöiden edut tulisivat olla sopusoinnussa keskenään.

Nykyisten keskusliittojen välisessä yhteistoiminnassa on riittävästi esimerkkejä siitä kuinka vasemmistourheilujärjestöjen vaatimukset muuttaa vallitsevia olosuhteita yhteiskunnallisesti tasapuolisin perustein, leimataan urheilussa tuomittavaksi poliittiseksi toiminnaksi, mutta porvarillisen järjestelmän sulkiessa mitä epädemokraattisin keinoin vasemmiston mahdollisuudet vaikuttaa erikoisliittojen toimintaan se tulkitaan epäpoliittiseksi. Työväen Urheiluseurojen Keskusliiton jäsenseurat muodostavat kuuluessaan erikoisliittoihin noin 11—12 % SVUL:n jäsenmäärästä. Kuitenkin TUK:n osuus erikoisliittojen päättävissä elimissä on yksipuolisin valintamenettelyin pidetty 2 % tasolla.

Urheilujärjestöjen toimintaa näin tarkastellessa voi päätyä vain toteamukseen: Liikuntakulttuurin kehittäminen edellyttää yhteis-

kunnan tarpeiden mukaista tavoitteiden asettelua, joka toteutuu vain poliittisen päätöksenteon kautta.

Kehittyvän kaikki liikuntatasot huomioon ottavan toiminnan toteuttamiseksi tarvitaan keskitettyä johtoa, jossa nykyisten urheilun keskusjärjestöjen toiminnallinen panos tulee tasapuolisesti huomioida sekä muuttuneiden tavoitteiden edellyttämät organisatoriset muutokset toteutettua.

Työväen Urheiluseurojen Keskusliitto on koonnut TUL:n toiminnan epädemokraattisten menettelytapojen johdosta porvarilliseen liikuntajärjestöön sulautumassa olleet voimakkaat työväen urheiluliikkeen osat sosialidemokraattisia tavoitteita ja menettelytapoja kunniaa pitäväksi ja toteuttavaksi urheilujärjestöksi. TUK on liikunta-aktiivisena ja kehitykseen mukautuvana järjestönä selkeällä liikuntapoliittisella linjallaan toteuttamassa liikuntademokratiaa.

TUK:n tehtävänä on työväenliikkeen piirissä edistää liikuntakulttuurin kaikkia tasoja ja muotoja yhteiskunnan kokonaisedun huomioon ottaen.

Liitolla on joukko erittäin voimakkaita kilpaurheiluseuroja, jopa erikoisseuroja, joiden toiminta tähtää vain huippujen vaalimiseen, ja toivottavasti tulee aina näin olemaan. Keskusliiton tehtävänä on tarjota myös näille jäsenilleen valmennuksen ja kilpailutoiminnan kautta edellytykset itsensä kehittämiseen. Jotta jäsenistöllä olisi tähän mahdollisuus TUK:n seurat syrjimisestä huolimatta kuuluvat erikoisliittojen jäsenyyteen ja osallistuvat niiden päätöksien tekoon.

Huippu-urheilun välittömänä reservinä on kilpaurheilutaso, jonka toiminta perustuu varhaisentytyiseen kilpailuviettiin, haluun kokeilla kuka on nopeampi, voimakkaampi, heittää tai hyppää pisimmälle. Kilpaurheilijan harjoittelu ei välttämättä tähtää huipputuloksien tekoon. Osallistuminen kilpailuleikkiin tarjoaa riittävän tyydytyksen täyttäen merkittävän osan kuntoliikunnan tehtävistä ja toimien nuorten liikunnan harrastuksen virittäjänä.

Naistoiminnalle on TUK:n seuroissa annettu mahdollisuus toteuttaa puhtaasti liikunnan oman viehätyksen tarjoamaa toimintaa.

TUK:n kuntoliikuntatavoitteena on luoda tarvittavat toimintaedellytykset ja erikoisesti etsiä ja kouluttaa kuntoliikuntatoimintaan perehtyneitä ohjaajia, jotka toiminnallaan seuroissa herättäisivät jäsenistömme huomaamaan aktiivisen liikunnan välttämättömyyden. Uudelleen perustettu kuntoliikuntajaosto pyrkii oman toimintamme tehostamiseen ja yhteistoimintaan Kuntoliikunnan Keskusliiton kanssa, joka tarjoaa asiantuntijoiden tukea tutkimuksin, ohjein ja valmiin suunnitelmin.

Jotta TUK:n liikuntatoimintamuotojen kenttä tulisi kokonaan ka-

tettua ovat retkeilyn harrastajat muodostamassa omaa verkostoansa. Retkeily tulee lisääntyvän vapaa-ajan myötä muodostamaan erään mielekkään keinon koko perheen välttämättömmän fyysisen kunnon kohentamiseksi.

Kaikessa TUK tähdentää haluavansa tarjota liikuntapalveluksia niitä haluaville.

Liikuntatoiminnan poliittista aktiviteettia tarkasteltaessa on huomioitava, ettei urheilevan nuorison yhteiskunnallinen ajattelu ole vielä selkiintynyt siten, että kaukonäköisesti otettaisiin kantaa yhteiskunnan liikuntatavoitteisiin ja niihin keinoihin, joita tarvitaan näitä tavoitteita toteuttamaan. Heille on merkityksellisintä osallistuminen liikuntatoimintaan eikä niinkään toiminnan tavoitteiden punnitseminen. Liikuntapoliittisen valistuksen tarjoaminen ja demokraattisen osallistumisen lisääminen tavoitteiden asettelussa ja päätöksenteossa sekä keskustelun aktivoiminen vaikuttaisi liikuntademokratiaa edistävästi.

On valittava todettava, että sosialidemokraattinen kokonaisvoima jää käyttämättä tehokkaasti hyväksi kun emme liikuntapoliittisesti muodosta yhtenäistä ryhmittymää, vaan sosialidemokraattisin tavoittein operoivan TUK:n lisäksi sosialidemokraattinen urheiluväki on tukemassa sekä äärivasemmiston tavoitteita TUL:n kautta, että porvarillista liikuntapolitiikkaa svullilaisissa seuroissa. Sosialidemokraattien olisi aika saada yhteiskunnallisia voimasuhteita vastaava asema liikuntademokratian toteuttamisessa.

Elokuvan tuotantotekniikat

Vallankumousta suunniteltaessa entisaikaan hankittiin vain aseita ja kerättiin miehiä, myöhemmin levitettiin jo lentolehtisiä ja taisteltiin radioasemien hallinnasta, nykyään pyritään muokkaamaan mielipiteitä otolliseksi kumoukselliselle toiminnalle elokuvan avulla. Elokuvalla ei tarkoiteta nyt vain kaupallista filmielokuvaa, vaan yleensä suunniteltua audiovisuaalista kerrontaa. Täten esimerkiksi jok'ikin televisio-ohjelma on elokuvaa. Samoin sitä on jopa auto-maattisesti mainoskuultokuvia vaihtavan projektorin tuote selostukseen. Sisällöltään, sanomaltaan, ja tavoitteiltaan elokuvat ovat usein kovin moniselitteisiä, siksi niihin tulee aina suhtautua epäillen.

Valmistusteknillisesti filmielokuvan rinnalle on noussut videokuva. Yksinkertaistaen näiden ero on vain siinä, että filmielokuva käyttää kuvan taltioimiseen valoherkkää selluloidinauhaa, kun taas videokuvaaja taltioi kuvan ja äänen tapelle, joka on herkkää magneettisuuden vaihtelulle ja mitä leveämpi nauha tai tape on, sitä korkeammat laatuvaatimukset se täyttää. Taltiointimateriaalilta toiselle siirtäminen käy päinsä eli filmille taltioitua voidaan siirron jälkeen esittää televisioverkossa ja videonauhaa elokuvateatterissa. Tuotantomenetelmiä voidaan tasapäisesti vertailla tuottamiseen kuvan ajan, toteutuksen kalleuden ja tuloksen laadun perusteella. Suomessa vertailun vaikeus on vain Mainos TV:llä ja Suomen TV:llä, joilla on kumpaakin elokuvatuotantokalustoa ja viimeksi mainitulla niiden käyttöön koulutettua henkilökuntaa.

Magneettisesti puoleensavetävä videotape ja valonarka filmi

Vaikka videotapelle taltioitu, liikkuva kuva ja ääni voidaan toistaa, eivät filminiehet tunnusta sitä elokuvaksi. Tämä johtuu ehkä siitä,

että videoelokuvaa tehtäessä kuvaus- ja leikkausvaihe tapahtuvat samanaikaisesti, jolloin leikkaus, joka on klassillisen elokuvakielen perusta, jää usein sattumanvaraiseksi. Nykyisellään tuotannollinen videotekniikka on tarkoitettu vain kiireellisiin, reportaashiluonteisiin yhtämittaistaltiointeihin ja »suorien» urheilukilpailu-, paneelikeskustelu- ja estradielokuvien välittämiseen televisiovastaanottimiin. Kirjalliselta pohjalta lähtevään vuoropuhelun taltiointiin (TV-näytelmä), jossa kuvan merkitys supistuu puhuvan henkilön näkyvissä pitämiseen ja ääni toistaa vain sanat, sitä on myös käytetty.

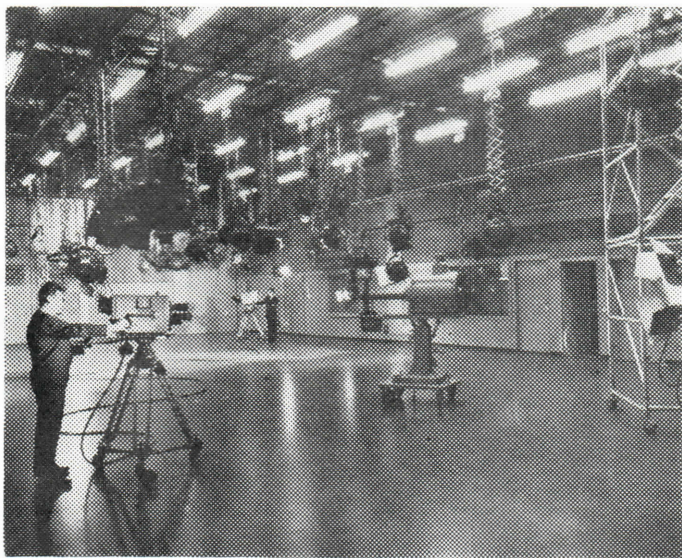
Suomen Televisio omistaa kymmenkunta hienoa, katettua videoteknillistä elokuvatuotantokokonaisuutta, jotka ovat paikallaan pysyviä. Nyt kun ohjelmatuotantokenttää laajennetaan ja useat suunnitteluosastot ovat raja-aitojen kaatelemisessaan alkaneet kaadella myös kulissee ja autenttisuuden lisäämiseksi pyrkineet ulos lavasteiden valheellisuudesta, studiot autioituvat (vrt. filmiteknillinen Hollywood).

Liikkuvia videotuotantokokonaisuuksia, ulkolähetysautoja Yleisradiolla on viisi kappaletta, jotka soveltuvat hyvinyhtämittaistaltiointiin. Liikkuva »kuva kerrallaan» -tekotapa ei luonnistu kalliilta ulkolähetysvideotekniikalta, koska valmistelut kestävät kauan ja tulokseen jää sittenkin kiireisen kompromissityöskentelyn leima. Esi-merkkinä tämän tekniikan kalleudesta: liikkuva videotapen (kuvanauhan) leikkauspöytä, joka maksaa noin 2 milj. mk, eikä sen käytäjältä vaadita edes leikkaajakoulutusta.

Suomen Television hankinnoista päättävät elimet ovat teknillisesti valveutuneina ylen ihastuneita kaikenlaiseen teknillisyyteen ja siksi yliarvioivat videotuotantotekniikan käyttökelpoisuuden vaativassa kuva-ääni-ilmaisussa. Yliarvostus on johtanut ylihankintaan ja vanhan, heidän mielestään ehkä jo vanhentuneenkin filmielokuvatuotantotekniikan aliarvostukseen.

Televisioelokuvien tekijöillä ilmenevän »ulos studioista» ajattelun, joka ajoi kauppaelokuvantekijät maailmalle jo viisikymmenluvulla, lisäksi, he tuntevat enenevää mielenkiintoa ilmaisurikkaampaa filmielokuvaa kohtaan. Erillisten videotuotantoteamien, joita johtavat erilliset ohjelmalliset ja teknilliset suunnitteluryhmät, sijalle voitaisiin muodostaa itsenäisiä filmiteknillisiä pientuotantoryhmiä, joissa ei olisi jakoa luovien ja toteuttavien työntekijöiden välillä.

Videoteknillinen käyttövälineistö kehittyy nopeasti ja pian saavutetaan käyttökelpoisuudessa filmiteknillinen tuotantokalusto. Videokamera pienenee, jolloin sen käsittely ja liikkuvuus helpottuvat, kuvanauha kapenee laadun silti kärsimättä ja sen leikkaus tulee yhtä helpoksi kuin filmin, kuvanauhoitin (leikkauspöytä) halpenee tuo-

tantosarjojen suurennuttua ja kuva ja ääni taltioidaan erikseen ja yhdistetään elokuvaksi vasta leikkausvaiheessa. Olisi ollut halvempaa ja opettavampaa harjoitella »kuva kerrallaan ja ääni erikseen» -toteutusta filmituotantovälineillä ja näin oppia vihdoin se vaativa elokuvailmaisuus, jota lupamaksajat odottavat.

Lyhyen elokuvan tekijää sanotaan lyhytkuvaajaksi. Jos hän käyttää kapeaa filmiä hän on kaitafilmaaja. Suurin osa heistä on harraste-elokuvantekijöitä, jotka erottaa ammattihenkilöistä siitä, että heillä ei ole ongelmia leikkausvaiheessa, jota ammattilainen taas pitää elokuvan tekemisen luovimpana vaiheena. Ei ole luultavaa, että kaitafilmaajat siirtyisivät lähiaikoina käyttämään kallista ns. suljettua videokalustoa (kamera, kuvanauhoitin, monitori), sillä pelkästään muistokuvien taltiointi kuvanauhalle ei ole mielekästä, onhan nauha tarkoitettu käytettäväksi moneen kertaan. Suuret sairaalat käyttävät »suljettua videotekniikkapiiriä» opetustarkoituksiin lentoasema aikataulusitteluyyn sekä eräät tehtaot ja poliisilaitos valvontaan ja vartiointiin. Niitä ei kuitenkaan voida laskea elokuvatuotantolaitoksiksi, sillä ne eivät taltioi kuvaa.

Tavallisimman kauppaelokuvan, parituntisen kirjallispohjaisen kuvakertomuksen esittämisessä käytetään meillä melkein yksinomaan leveää, 35 mm:n filmiprojektoria. Kuitenkin tuotantokalusto on usein

halpuutensa ja keveytensä vuoksi 16 mm. Yhteistyössä Yleisradion kanssa kokeiltiin kerran käyttää kuvaukseen videotekniikkaa, mutta epäonnistuttiin filmillesiirtovaiheessa. Monissa kansainvälisten kaupaelokuvien tuottajamaissa käytetään kuvauksessa filmi- ja videokameraa rinnakkain samanaikaisesti. Videotekniikka toimii tällöin tarkistustekniikkana. Ohjaaja voi seurata kameramiehen työskentelyä ja otos voidaan tarkistaa välittömästi, mikä on tärkein videotekniikan eduista. Filmitekniikan suurin etu taas on itsenäinen leikkausvaihe, jolloin kuvaa ja ääntä voidaan yksinkertaisesti ja erillisinä parannella sekä keksiä uusia ratkaisuja. Tällöin luodaan OIKEA elokuva, joka »valehtelee» aina.

Euroopan turvallisuukskonferenssi

Euroopan tilanne toisen maailmansodan jälkeen jäi vaille sitovaa järjestelyä, ja tärkeä rauhansopimus hävinneen Saksan ja voittajavaltioiden välillä on edelleen solmimatta. Mantere jakautui kahteen osaan, joiden välinen kosketus on pitkään ollut epäystävällistä ja yhteistyö vähäistä. Kun olojen normalisoiminen rauhansopimuksen kautta on osoittautunut vaikeaksi tai mahdottomaksi, on ratkaisuja etsitty toista tietä.

Aloitteen yleiseurooppalaisen konferenssin järjestämiseksi käsittelemään turvallisuusongelmia teki ensimmäisen kerran Neuvostoliiton ulkoministeri Molotov vuonna 1954. Esitys uudistettiin samalta taholta vuonna 1958, mutta se ei saanut vastakaikua länsivaltojen piirissä. Kylmä sota esti lähentymisen Euroopassa. Ajatus Euroopan turvallisuuskonferenssista tuli uudestaan esiin Puolan ulkoministeri Rapackin toimesta YK:ssa joulukuussa 1964. Se toistettiin Neuvostoliiton kommunistipuolueen puoluekokouksessa 1966. Myöhemmin samana vuonna Bukarestissa pidetyssä Varsovan liiton maiden kokouksessa hahmoteltiin uutta Euroopan turvallisuusjärjestelmää, joka luotaisiin sitä varten koolle kutsuttavassa neuvottelukokouksessa.

Euroopan uuteen turvallisuusjärjestelmään sisältyisi Bukarestin julistuksen mukaan mm. vallitsevan olotilan, erityisesti vallitsevien rajojen tunnustaminen, molempien sotilasliittojen purkaminen ja yhteistyön lisääminen Euroopan eri osien välillä. Tärkeätä osaa näyttelevät myös Saksaa koskevat järjestelyt, mm. molempien Saksan valtioiden tunnustaminen.

Jälleen uudestaan tuotiin ajatus kollektiivisen turvallisuusjärjestelmän luomisesta esiin eurooppalaisten kommunistipuolueiden kokouksessa Karlovy Varyssa huhtikuussa 1967. Kuitenkin Euroopan turvallisuuskonferenssin varsinainen nykyhistoria alkaa Varsovan

liiton Budapestin kokouksessa maaliskuussa 1969 esittämästä vetoomuksesta, jossa ehdotetaan valmistelevan konferenssin pikaista koollekutsumista.

Poliittinen kehitys

Turvallisuuskonferenssin esihistoria heijastaa kylmän sodan asetelmia Euroopassa. Itäryhmän valtiot pyrkivät vakiinnuttamaan vallitsevan olotilan; länsivaltojen kannalta tämä olisi merkinnyt myönnästyä, johon niillä ei ollut mitään aihetta mennä. Ennen muuta jännitystä piti yllä Länsi-Saksan omaksuma asenne, joka tähtäsi molempien Saksojen yhdistämiseen. Sotilasliittojen lakkauttaminen olisi vaikeuttanut länsivaltojen puolustusmahdollisuuksia. Itä-Euroopan taloudellisten markkinoiden valtaaminen ei ollut vielä ajankohtainen kysymys.

Tsekkoslovakian miehitys elokuussa 1968 merkitsi eräänlaista poliittista shokkia Euroopassa ja osoitti, että Euroopan turvallisuus muodostaa kiinteän kokonaisuuden. Vaikka miehitys nähtiin länessä pääasiassa osoituksena Neuvostoliiton imperialismista, se epäsuorasti havahdutti länsivallat ymmärtämään, että Neuvostoliitto ei missään tapauksessa ollut valmis perääntymään Saksan kysymyksen ratkaisemisesta vallitsevan olotilan ja vallitsevien rajojen pohjalta.

Miehityksen jälkeinen talvikausi merkitsi asetelmien ja asenteiden uudelleen järjestelyä. Marraskuussa valittiin Yhdysvaltain uudeksi presidentiksi Nixon, joka enteili uuden vaiheen alkamista Euroopassa. Toisaalta Kiinan ja Neuvostoliiton välillä alkoi kehittyä vakava sotilaallinen kriisi ja maiden välisellä rajajoella tapahtui aseellisia yhteenottoja maaliskuussa 1969. Taustalla vaikutti myös Länsi-Saksan omaksuma uusi idänpolitiikka, joka pyrki lähentymiseen yksittäisten Itä-Euroopan maiden kanssa, ja oli jo johtanut diplomaattisuhteiden solmimiseen Romanian kanssa.

Länsi-Euroopan taloudellisen yhdentymisen laajentuminen suljetun talousyhtymän puitteissa oli jatkuvasti ilmassa. Se olisi itäryhmän kannalta — puolueettomista maista puhumattakaan — sangen epätoivottava kehitys. Taloudellinen elämä ja teknologia alkoivat yhä pakottavammin vaatia idän ja lännen yhteistyötä.

Budapestin vetoomus

Maaliskuussa 1969 pidetyn Budapestin kokouksen maailmanpoliittinen tausta antaa viitteen kokouksessa esitetyn vetoomuksen tarkoituksien vakavuudesta. Varsovan liiton kannalta oli paine Euroopan

tilanteen uudelleenarvioimiseksi käynyt pakottavaksi. Itäryhmän maat tarvitsivat rauhaa ja yhteistyötä Euroopassa, toisen maailmansodan jäänteiden hävittämistä.

"Euroopan kansoille on elintärkeää — sanotaan Budapestin vetoomuksessa — estää uusien sotilaallisten konfliktien syntyminen, vahvistaa kaikkien maiden välisiä poliittisia, taloudellisia ja kulttuurisuhteita valtioiden tasavertaisuuden, riippumattomuuden ja suveriniteetin kunnioittamisen pohjalta. Pysyvä Euroopan turvallisuusjärjestelmä tekee mahdolliseksi toteuttaa energiatalouden, liikenteen, vesitalouden, ilmapuhdistuksen ja terveydenhuollon alalla yhteisin ponnistuksin suuria projekteja, joista olisi välitöntä hyötyä koko mantereen väestön hyvinvoinnille."

Vetoomuksessa ehdotetaan varsinaista turvallisuuskonferenssia valmistelevan kokouksen pikaista koollekutsumista. Vetoomusta seurasi vilkas diplomaattinen toimeliaisuus. Tässä vaiheessa alkaa myös Suomen osuus asian kehittelyssä.

Suomen aloite

Puolueettomien maiden asema Tsekkoslovakian miehityksen jälkeisessä tilanteessa oli jossakin määrin epäselvä. Naton strategisessa suunnittelussa oli alettu puhua »harmaista vyöhykkeistä», alueista, jotka kuulumatta Natoon jäseninä olivat sen sotilaallisessa suojelussa.

Suomelle Budapestin vetoomus tarjosi tilaisuuden määritellä oma asemansa aktiivisen toiminnan kautta. Hallitus teki 5.5.1969 aloitteen, jossa tarjottiin apua turvallisuuskonferenssin järjestämisessä sekä Helsinkiä kokouspaikaksi. Muistiossa, joka lähetettiin kaikille Euroopan valtioille sekä Yhdysvalloille ja Kanadalle, hallitus viittasi pohjoismaiden ulkoministerien huhtikuun lopussa pidetyn kokouksen julkilausumaan, jonka mukaan »edellytyksenä turvallisuuskysymyksiä käsitteleville konferensseille on, että niitä huolellisesti valmistellaan ja että niiden ajankohta valitaan siten, että on toiveita positiivisista tuloksista, samoin kuin että kaikille valtioille, joiden osanotto on välttämätöntä Euroopan turvallisuusongelmien ratkaisemiseksi, annetaan mahdollisuus osallistua neuvotteluihin.»

Se että Suomen aloite osoitettiin myös Yhdysvalloille ja Kanadalle, merkitsi tiettyä etenemistä Varsovan liiton taholta aikaisemmin esitettyihin suunnitelmiin verrattuna. Länsivaltojen piirissä oli koko ajan epäilty, että turvallisuuskokoushankkeen takana olisi pyrkimys eristää Yhdysvallat ja Kanada eurooppalaisista liittolaisistaan. Itse asiassa myönteinen kanta Yhdysvaltain ja Kanadan osallistumiseen tuotiin Neuvostoliiton taholta esiin ensimmäistä kertaa vasta tammikuun 1969 — 70.

Huolimatta tästä eroavuudesta Budapestin vetoomukseen Suomen muistio ei merkinnyt mitään uutta aloitetta turvallisuuskonferenssin luonteeseen nähden. Suomen aloite oli käytännöllinen: se sisälsi ehdotuksen kokouspaikasta sekä tarjouksen »hyvistä palveluksista», joita Suomi on tarvittaessa ja sopivan tilaisuuden tullen valmis tekemään.

Suomen aloitteen puitteet

Suomen hallituksen aloitteen taustalla voidaan nähdä myös kotimaassa ja maan omissa suhteissa tapahtunut kehitys. Vaatimukset molempien Saksojen diplomaattisesta tunnustamisesta olivat talvella 1968—69 voimistuneet ja tilanne alkoi hallituksen kannalta vähitellen tuntua kiusalliselta. Rakentavalla aloitteella se saattoi nämä vaatimukset pois päiväjärjestyksestä. Konferenssin järjestelijän roolin omaksuminen suorastaan pakotti Suomen hallituksen pidättymään kaikista sisällöllisistä kannanotoista Euroopan turvallisuuskysymyksissä.

Tehdessään aloitteen hallitus korosti Suomen puolueetonta asemaa ja sitä, että sillä on hyvät suhteet kaikkiin Euroopan valtioihin. On tunnettua, että Suomi on pitäytynyt tunnustamasta kumpaakaan Saksan valtiota ja on siten ainutlaatuisessa asemassa muihin eurooppalaisiin maihin verrattuna.

Olennainen ehto, joka Suomen kannalta voidaan asettaa eurooppalaisille turvallisuusratkaisuille, on se, että niiden on jätettävä mahdollisuus puolueettomuuden toteuttamiseen kaikissa vaiheissa. Tämä merkitsee mm. että turvallisuuskonferenssin valmisteluissa ja järjestelyissä on noudatettava ehdotonta tasapuolisuutta. Ilman sitä jäisivät Suomen mahdollisuudet tarjota hyviä palveluksiaan vähäisiksi. Osaltaan tämä ehto merkitsee, että mitään sisällöllisiä ennakkovaatimuksia — kuten esim. Saksojen tunnustamista tai toisen Saksan valtion poissulkemista — ei saa konferenssin valmisteluissa asettaa kummankaan liittoutuman taholta.

Suomen suunnitelma

Suomen hallituksen aloitteeseen ei sisältynyt täsmennystä sen suhteen, minkälaista konferenssia Suomi tavoittelee. Muistiossa sanotaan ainoastaan, että »Suomi pitää hyödyllisenä Euroopan turvallisuuskysymyksiä käsittelevän huolellisesti valmistellun konferenssin järjestämistä». Koska muistiossa myöhemmin todetaan, että Saksan kysymys on keskeisin eurooppalainen turvallisuusongelma, voidaan epäilemättä sanoa, että Suomen hallitus on alun perin tarkoittanut konferenssia, jossa keskeisesti käsitellään Saksan kysymystä, ja joka

siten muodostaisi jonkinlaisen lopullisen toisen maailmansodan rauhankonferenssin.

Suomen muistioon sisältyi jo Varsovan liiton ehdotuksessa esitetty ajatus kolmivaiheisesta valmistelusta: »Hallituksen käsityksen mukaan konferenssin valmistelut tulisi hoitaa ao-hallitusten välisin konsultaatioin ja riittävien edellytysten synnyttyä pitää konferenssin järjestelyyn liittyviä kysymyksiä käsittelevä kokous.» Kolmantena vaiheena olisi itse turvallisuuskonferenssi.

Vaikka Suomi on esiintynyt konferenssikysymyksessä ainoastaan hyviä palveluksiaan tarjoavana maana, voidaan epäilemättä perustellusti sanoa, että Suomen hallituksen ja erityisesti presidentti Kekkonen toiminta — mm. useiden valtiovierailujen yhteydessä — on tosiasiaassa merkinnyt jonkinlaista sillanrakennusta tai ainakin yhteisen nimittäjän etsimistä.

SDP ja Euroopan turvallisuus

Yleinen mielipide Suomessa on aktiivisesti tukenut hallituksen tekemää aloitetta, joskin voidaan sanoa, että oikeiston taholta osoitettiin alussa tiettyä pidättyvyyttä. Sosialidemokraattinen puolue oli ottanut myönteisen kannan yleiseurooppalaiseen turvallisuuskonferenssiin jo 27. puoluekokouksessaan vuonna 1966. Kesäkuussa 1969 pidetty 28. puoluekokous ilmaisi tukensa hallituksen vastikään tekemälle konferenssialoitteelle.

”Uusi Euroopan turvallisuusjärjestelmä edellyttää — puoluekokous toteaa — että Euroopassa vallitsevien rajojen järkkymättömyys tunnustetaan. Rauhan etujen mukaista olisi myös, että kaikki Euroopan valtiot tunnustaisivat kahden suvereenisen ja tasa-arvoisen Saksan valtion olemassaolon sekä niiden nykyiset rajat. Euroopan turvallisuuden kannalta on myös tärkeätä, että molemmat Saksan valtio pidättäytyvät ydin- ja muiden joukkotuhoaseiden hankkimisesta ja käytöstä sekä osallisuudesta niiden käytöstä päättämiseen. Molemmille Saksan valtioille on myönnettävä tasaveroiset mahdollisuudet osallistua kansainvälisten järjestöjen, kuten YK:n ja sen erityisjärjestöjen sekä Parlamenttien välisen liiton toimintaan. Suomen on kehitettävä poliittisia ja taloudellisia suhteita molempiin Saksan valtioihin yhdenvertaisuusperiaatteen pohjalta.”

SDP teki talvella 1969—70 Sosialistisessa Internationaalissa turvallisuuskonferenssikysymystä tutkivat työryhmän asettamista koskevan aloitteen, joka on johtanut myönteisiin tuloksiin.

Euroopan turvallisuuskysymykset tulevat esille Internationaalin neuvoston kokouksessa toukokuussa 1971 Helsingissä.

Prahan julkilausuma

Vuoden 1969 aikana kävi ilmeiseksi, että nopea ja kertakaikkinen ratkaisu Euroopassa on mahdoton ja turvallisuusongelmien käsittely on aikaa vievä prosessi. Tämä heijastui seuraavassa tärkeässä Varsovan liiton maiden kannanotossa, joka esitettiin Prahassa lokakuun lopulla pidetyn kokouksen julkilausumassa. Tässä kannanotossa itäryhmän taholta ensimmäisen kerran varsinaisesti täsmennettiin Euroopan turvallisuuskonferenssin käsiteltäväksi aiottuja asioita.

Kuten olemme nähneet, aikaisemmissa itäryhmän esityksissä on kaikissa tähdätty yleisen ja kollektiivisen turvallisuusjärjestelmän luomiseen Eurooppaan. Tämä edellyttäisi kaikkien poliittisten ongelmien ja yhteistyön esteiden poistamista maanosasta — sellaisten olosuhteiden luomista, joissa jännitystä ei pääse muodostumaan. Tässä muodossa on turvallisuuskonferenssihanke tulkittu länsivaltojen piirissä pelkäästään propagandaksi ilman takeita onnistumisesta.

Prahan julkilausumassa on kiperimmät turvallisuusongelmat — Saksan kysymys ja sotilasliittojen purkaminen — nimenomaisesti karsittu pois konferenssin työstä. Konferenssissa ehdotetaan käsiteltäväksi kahta asiaa:

1. Euroopan turvallisuuden takaaminen sekä luopuminen väkivallan käytöstä Euroopan valtioiden keskinäisissä suhteissa.
2. Tasavertaisten kaupallisten, taloudellisten ja tieteellis-teknisten suhteiden laajentaminen tavoitteena Euroopan valtioiden poliittisen yhteistyön kehittäminen.

Tämän tärkeän muutoksen taustalla on Länsi-Saksassa tapahtunut kehitys, joka syyskuussa 1969 johti Brandtin hallituksen muodostamiseen ja maan idänpolitiikan uuteen aktivoitumiseen. Samana syksynä olivat niin ikään Neuvostoliitto ja Yhdysvallat aloittaneet Helsingissä neuvottelut strategisten aseiden rajoittamisesta.

Uusia kehityspiirteitä

Vuoden 1969 loppuun mennessä oli länsivaltojen asennoituminen muuttunut suopeammaksi turvallisuuskonferenssihanketta kohtaan. Tämä tuli epäsuorasti ilmi Naton ministerineuvoston kokouksessa joulukuussa 1969 Brysselissä. Asiaa oli liiton piirissä ryhdytty tutkimaan ja jotkut pienet maat, kuten Belgia, olivat alkaneet ajaa hanketta.

Saksan kysymyksen jättäminen pois konferenssin esityslistalta Prahan julkilausumassa ennakoi talvella 1969–70 tapahtuvaa kehitystä, joka ratkaisevalla tavalla avasi Länsi-Saksalle kosketuksen Itä-Eurooppaan. Bonnin hallitus aloitti suorat neuvottelut Itä-Saksan

hallituksen kanssa, rajaneuvottelut Puolan kanssa ja neuvottelut Neuvostoliiton kanssa väkivallan kieltosopimuksesta. Viimeksi mainittu sopimus solmittiin vihdoinkin elokuussa 1970 Moskovassa. Pää Saksan kysymyksen sotkuisesta lankavyyhdestä oli löytynyt.

Euroopan turvallisuuskonferenssia koskeva diplomaattinen vaihto oli talven aikana vilkasta. Näissä olosuhteissa Suomen hallitus teki uuden siirron. Rohkaistuneena alkuperäiseen muistioon saamistaan myönteisistä vastauksista hallitus nimitti helmikuussa 1970 kiertävän suurlähettilään, Ralph Enckellin, jonka tehtäväksi tuli »käydä keskusteluja eri pääkaupungeissa ja ottaa selvää sekä kirjata Euroopan turvallisuuskysymysten käsittelyssä jo aikaansaatuja edistysaskeleita».

Samassa yhteydessä hallituksen taholta viitattiin uuteen ajatukseen turvallisuuskysymysten järjestämisessä. Hallitus ilmaisi olevansa kiinnostunut tutkimaan, missä määrin nyt vireillä oleva kehitysprosessi voitaisiin ulottaa pysyväksi järjestelyksi. »Eräänä mahdollisuutena sen toteuttamisessa olisi ajateltavissa YK:n peruskirjan VIII luvun edellyttämän alueellisen rauhanjärjestelyn aikaansaaminen Eurooppaan.»

Useilla eri tahoilla Euroopassa on alettu etsiä keinoja jakaantuneen Euroopan taloudellisen ja tieteellisen yhteistyön kanavoimiseen ja vakiinnuttamiseen. Eräänä tarkoitukseen sopivana on pidetty YK:n Euroopan talouskomissiota ECE:tä, joka on tällä hetkellä ainoa toimiva idän ja lännen välinen taloudellinen yhteistyöelin.

”Jäiden lähtö”

Naton ministerineuvoston kokouksessa Roomassa toukokuussa 1970 kävi ilmi, että länsivallat olivat valmiit yksityiskohtaisiin keskusteluihin Euroopan turvallisuuskonferenssin järjestämisestä. Kokouksen tiedonannossa puhutaan »turvallisuudesta ja yhteistyöstä» ja esitetään konferenssin esityslistalle käytännöllisesti katsoen samat kaksi kysymystä kuin Prahan julkilausumassa puoli vuotta aikaisemmin. Lisäksi viitataan mahdollisuuteen perustaa pysyvä elin hoitamaan asioiden käsittelyä. Kuitenkin kokous hyväksyi myös julistuksen, jossa esitetään neuvotteluja sotavoimien vähentämisestä Euroopassa. Asia lienee ymmärrettävä siten, että länsivallat pitävät joukkojen supistuksia osana Euroopan turvallisuusjärjestelyjä. Tässä kysymyksessä eivät idän ja lännen näkökannat ole tärkeissä yksityiskohdissa olleet yhteneväisiä, ja voidaan odottaa, että asian vetäminen mukaan tulee vaikeuttamaan itse konferenssihankkeen edistymistä.

Kuvaavaa yleisen ilmapiirin laukeamiselle — »jäiden lähdölle»,

kuten presidentti Kekkonen on sanonut — on, että Varsovan liitossa otettiin haaste vastaan ja tuotiin esiin valmius keskustella myös joukkojen supistuksista. Kesäkuussa 1970 pidettiin Budapestissa Varsovan liiton ulkoministeriön kokous, jonka julkaisemassa muistiossa lähestytään ainakin puolitiehen länsivaltojen käsityksiä kaikissa olennaisissa kysymyksissä. Ennen kaikkea on syytä panna merkille, että kesällä 1970 on idän ja lännen kesken saavutettu yhteisymmärrys siitä, että hyvin valmisteltu turvallisuuskonferenssi on mahdollinen ja tarpeellinen.

Budapestin muistiossa puhutaan useiden konferenssien sarjasta ja esitetään perustettavaksi erityinen elin hoitamaan turvallisuus- ja yhteistyökysymyksiä Euroopassa. Viimeksi mainittu esitys on liitetty kolmantena kohtana konferenssin työlistalle, väkivallan kieltosopimuksen ja yhteistyökysymysten jälkeen:

3. Euroopan turvallisuus- ja yhteistyökysymyksiä käsittelevän elimen perustaminen yleiseurooppalaisessa neuvottelukokouksessa.

Niinikään muistiossa nimenomaan todetaan, että ulkomaisten joukkojen supistamista koskevaa kysymystä voidaan käsitellä perustettavassa pysyvässä elimessä.

Syksyn 1970 lähestyessä voidaan Euroopan turvallisuuskysymysten ympärillä odottaa tapahtuvan vilkasta yhteydenpitoa ja toimeliaisuutta. Euroopan poliittiset ongelmat eivät enää näytä ratkaisu-mattomilta. Neljän miehitysvallan edustajat neuvottelevat Länsi-Berliinin asemasta ja Bonnin hallitus jatkaa kosketuksia Itä-Saksaan, Puolaan ja muihin itäryhmän maihin. Taloudellinen kanssakäyminen Länsi-Saksan ja Neuvostoliiton välillä näyttää miltei räjähdyskennomaisesti lisääntyvän. Idän ja lännen välisestä yhteistyöstä keskustellaan monilla tahoilla. Kun tähän vielä lisätään turvallisuuskonferenssihanke ja siihen liittyvä toimeliaisuus, on optimismin Euroopassa paljon perusteita.

Poliittiset tarkkailijat välttävät liian innostuneita ennustuksia tulevaisuudesta. Odottamattomat käännteet eivät liene Euroopassa sitenkään niin odottamattomia. Missään tapauksessa ei voida ennustaa, että Saksan valtioiden kanssakäyminen kovin nopeasti vilkastuisi ja niiden keskinäiset suhteet yhtäkkiä normalisoituisivat. Myöskään ei voida odottaa, että asevoimien supistaminen, vaikka molemmissa leireissä sitä toivottaisiin, saataisiin ripeästi alkuun. Näyttää todennäköiseltä, että »Euroopan turvallisuuskonferenssi» muodostuu nimikkeeksi jatkuvalle kehitysprosessille, jossa — toivottavasti — myös meidän maamme (ja Helsingin kongressiteknikot) voivat antaa oman panoksensa.

Henkilökohtaiset ratkaisut — työväenliikkeen unohdettu joukkotoimintamuoto

Usein sanotaan, että vuosisadan vaihteen työväenliikkeessä on vielä tänäkin päivänä paljon opittavaa, niin voimakasta oli yhteiskunnallinen herääminen ja niin mittaviin tuloksiin senaikainen työväen joukkoliike ylti. Lainkaan vähättelemättä tämän hetken aatteellisuuden merkitystä elää mielessä kuitenkin tietynlainen kunnioituksen siemen niitä työväenliikkeen tovereita kohtaan, jotka paitsi poliittisella toiminnallaan myös henkilökohtaisella vakautuksellaan monin tavoin viitoittivat tietä työväen joukkotoiminnalle.

Suomalainen kapitalismi eleli tuolloin vielä paljolti omissa oloissa ja rakentui suurelta osalta omistamiseen ja karkeatekoiseen perustuotantoon. Sitäkin suurempaan arvoon nousee veteraanien terävä huomio kapitalismin kehityksen tulevasta suunnasta sekä heidän erehtymättömän tarkka — ja ilmeisen oikea — reagointinsa vielä idullaan oleviin uusiin ilmiöihin: jyrkkä kieltäytyminen ahnehtimisesta oloissa, joissa puute oli jokapäiväinen ilmiö sekä herkkä tuntemus siitä, mikä oli hyvää, mikä tuotti onnettomuutta.

Tämän päivän »markkinatalous» on tosiaankin kasvattanut markkinoita pitkälle ohi välttämättömän perustuotannon. Kasvava osa väestöstä on päässyt osalliseksi kasvavista kulutusmahdollisuuksista, samoin kasvava osa joutuu edelleen kamppailemaan yltääkseen elämän kannalta välttämättömiin. Vapaan kilpailun anarkia on johtanut sen väestön osan pääasialliseen palveluun, joka on pärjännyt persoonallisuusmarkkinoilla, joilla on kykyä kuluttaa.

Tämän päivän kapitalismin perusolemukseen kuuluu juuri tarpeetoman hillitön tuottaminen, yhtä hillitön kiihoitus — mainonnan

avulla — kuluttamaan sekä väestön pääosan toivoton ja kiihkeä, vierautunut kamppailu päästä osalliseksi tuottajain lupaaamasta onnesta ja ihanuudesta. Oman yhteiskuntamme kuuliaisuutta ja »herran pelkoa» edellyttävät asenteet jättävät liiankin runsaasti tilaa ihmisten käsittelylle. Hän on voimaton markkinoiden luomien sisäistettyjen toiveiden, hänelle usein onnellisuuden kannalta täysin tarpeettomien vaatimusten edessä.

Tavallisen ihmisen elintasokilpajuoksu tulee vastaisuudessa yhä vähemmän perustumaan hänen todellisiin tarpeisiinsa, paremminkin yhä kasvavassa määrin markkinoiden mainonnan avulla luomiin mielikuviiin onnen seitsemännestä taivaasta. Siihen ihannemaailmaan ei kuulu puute eikä saaste, ei tappelu lankeavien maksuerien kanssa eikä uhriensa esittely, eikä sen tosiasian mainitseminen, että ihanne maailmaa ei itseasiassa ole olemassa ollenkaan. On vain joukko tuotannon asettamia vaatimuksia kulutuksen lisäämisestä, uusien tarpeiden luomisesta.

Työväenliikkeen historiasta löytyy esimerkkejä henkilöistä, jotka omalla kohdallaan jo vuosikymmeniä sitten pitivät arvottomana ryhtyä keräämään henkilökohtaista maallista mammonaa tai vahingollisena työväen luokkataistelun kannalta alistaa ruumiinsa sille pitkälle tähtäyksellä vahinkoa aiheuttavien näennäisnautintojen temmellyskentäksi. Heidän ratkaisunsa ei perustunut haluun kiduttaa itseään, vaan yhteiskunnallisten olojen herkkään tiedostamiseen ja siihen perustuvan henkilökohtaisen vastauksen johdonmukaiseen rakentamiseen. Merkkejä tuon tapaisesta asennoitumisesta on vielä tänäänkin nähtävissä siellä täällä, joskin näitä harvoja itsepintaisia pidetään enemmän höperöinä kuin työväen parhaiden arvojen vaalijoina. On kuitenkin näkyvissä merkkejä siitä, että vastaavanlaista tiedostamista on etenkin nuoren polven keskuudessa tapahtumassa.

Tämän hetken suomalaisen yhteiskunnan tuotantotapa ja -suunta puhuvat tänään entistä voimakkaammin henkilökohtaisten ratkaisujen merkityksellisyydestä. Porvarillinen yhteiskunta sallii mielihyvin railakkaankin mielenosoituksen — kunhan se vain tapahtuu Marlboro suussa, muodikkaissa vaatteissa, pop-musiikin tahdissa ja kunhan sen päätteeksi juodaan pari ämpärillistä coca-colaa tai kaljaa. Todella vakavaksi mielen osoittaminen muodostuu ilman tuota tavanomaista viitekehystä, varsinkin, jos se perustuu johdonmukaiseen toimintaan ja ratkaisuihin, vastoin mainonnan luomaa vierautunutta kuvaa radikaalista käyttäytymisestä. Henkilökohtaisten ratkaisujen radikalismille ovat temperamenttiero toisarvoisia; tärkeintä on asenne, joka perustuu tiedostamiseen tämän hetken yhteiskunnan riiston todellisuudesta. Vastoin kulutusyhteiskunnan la-

keja toimiva ihminen muodostaa vakavan uhan »suomalaiselle elämänmuodolle».

Minusta henkilökohtaisten ratkaisujen elvyttäminen sosialidemokraattisen väen keskuudessa on tarpeellista. Se ei ole poliittisen toiminnan korvike, vaan sitä rikastuttava ja täydentävä, poliittisten periaatteidemme kanssa yhdensuuntainen elämänmuoto. Itse asiassa tulee työväenliikkeeseen lukeutuvan henkilön poliittisen toiminnan perustuakin henkilökohtaiseen tiedostamiseen ja sen pohjalta viriävään poliittiseen toimintaan. Jos liittyminen puolueeseen, ammattiyhdistysliikkeeseen, osuuskauppaliikkeeseen tai muuhun työväen joukkojärjestykseen tapahtuu muulta kuin yhteiskunnallisen tiedostamisen pohjalta, tulevat jäsenhankintakampanjat, lehtien levitystyö ym. operaatiot jatkuvasti menettämään valtaosan tehostaan. Tärkeää siis ei ole ainoastaan se, mitä mestari sanoo, vaan todella olennaista on se, kuinka hän sitoo kengännauhansa. Tämän vanhan kertomuksen viisauden soisi mielellään tulevan mietityksi ja ymmärretyksi tämän kalenterin lukijoiden keskuudessa.

Vielä on kuitenkin jäljellä jotakin vanhasta: ostouskollisuus osuuskauppaa kohtaan, työväenlehtien tilaaminen porvarillisten sijasta, työväen raittiusaate perustuen yhteiskunnalliseen tiedostamiseen, eettinen elämäntapa — usein nykyään yhtä muodollisena kuin kirkkoonkin kuuluminen. Noiden perinteiden pitäisi kertoa meille jostakin — mutta mistä? Voidaanko meitä verrata siihen vanhahkoon mieheen, joka juoksi naisten perässä muistamatta syytä miksi? Noiden ihanteiden jälkeen on paikkakunnalle kohonnut yksityinen muotitalo, ovat tulleet hymyt ja naistenlehdet, pop-muoti, -musiikki ja muut huumausaineet peltilehmästä ynnä muista kaupallisista harastuksista puhumattakaan.

Onko niin, että tämän päivän työväenliike ei ole valmis asettumaan ylettömään kulutukseen houkuttellun ihmisen rinnalle taistelemaan kiihtyvää tavarankonania vastaan? Pitkälle kehittyneessä kapitalistiseen tuotantotapaan perustuvassa yhteiskunnassa on varsin luonnollista se, että työväenluokkaankin lukeutuvat toimivat vieraantuneesti. Radikaaleinkaan ei voi välttyä vuorovaikutukselta, joka vallitsee tuotantosuhteiden ja yksilön siihen antaman vastauksen välillä. Paljon puhuttu »suora toiminta» on ollut eräs ehkä kieroutunut vastaus työväenkin henkilökohtaisen toiminnan tarpeeseen. Työväestön laajamittainen siirtyminen kopista ja pypistä osuuskaupan säästökassaan, yksityisliikkeestä osuuskauppaan, pitäytyminen kasvavasta kulutusahneudesta, nuo ainekset voivat pitää sisällään kerran heräämässä olleen joukkotoimintamuodon, jossa ollaan mukana aina,

joka askelella ja jonka keskeinen tapahtumapaikka ei ole yhdistyksen kuukausikokous vaan juuri tämä hetki . . .

Sosialidemokraattisen työväenliikkeen järjestökoneistoon ei kuulu armeijaa, jolla valtasuhteita pintapuolisesti ja pikaisesti muutetaan. Sen sijaan siihen kuuluu valistus sekä työväenliikkeen parhaiden arvojen ja asenteiden välittäminen rakkaudella, esimerkiksi ja virikkeillä. Mitä arvoja ja asenteita me välitämme? Olemmeko unohtaneet, että keskeisen osan työväen joukkotoiminnassa muodostaa oma henkilökohtainen panoksemme ja toimintamme, jonka tulee olla vastaus — inhimillinen vastaus — riistoon perustuvia olosuhteita vastaan? Ovatko arvomme ja asenteemme sen arvoisia, että ne ansaitsevat tulevien sukupolvien kunnioituksen? Olemmeko nukahtaneet markkinatalouden mukavaan tuuditukseen vaikka meidän tulisi olla hereillä ja herkimmillään? Sanooko meille jotain tuon paljon laulettu Työväen marssin sanat: »Mink' kuntos keksii kirvees lyö, se olkoon vapauden työ . . .»?

TUNNETTEKO TIEDÄTTEKÖ

1

2

3

4

Oheisissa kuvissa ovat Eetu Salin, Heikki Välisalmi, N. R. af Ursin ja Yrjö Räisänen alias Sasu Punanen. Sen lisäksi että he ovat kaikki tunnettuja työväenliikkeen miehiä, herättäjiä, puhujia ja kirjoittajia. Heistä jokainen on tunnettu joskus myös runoilijana.

KUKA ON KUKIN?

Kirjoittakaa meille vastauksenne, ja olette osallisena kilpailussa, jonka palkintona arvotaan osallistuneiden kesken kahdensadan markan esinepalkinto.

Kuva 1 on siis . . . jne.

Ellette tunne, arvatkaa!

Kuvat on julkaistu Työväen Kalenterissa vuonna 1924.

Vastaukset osoitteella

SOSIALIDEMOKRAATTINEN PUOLUETOIMISTO

Paasivuorenkatu 3 Helsinki 53

Vuoden 1971 syntymäpäiväsankareille parhaat onnittelumme

95 v.

28. 2. Otto Salo, Kuusankoski

90 v.

- 2. 1. Antti Hyönä, Riihimäki
- 10. 1. Aksel Sairanen, Sääminki
- 14. 4. Ida Väisänen, Mikkeli
- 15. 5. Evert Valkeisaho, Lempäälä
- 10.19. Ida Salo, Kuusankoski

85 v.

- 16. 2. Edla Maria Mäkinen, Hämeenlinna
- 16. 3. Kalle Rantanen, Länkipohja
- 23. 3. Hilja Sarin, Forssa
- 30. 4. Aleksanteri Jeskanen, Nurmes
- 3. 5. Bertta Cederqvist, Forssa
- 7. 5. Aino Takala, Forssa
- 8. 5. Hilda Helin, Hämeenlinna
- 8. 6. Maria Penttinen, Korja
- 15. 7. Hilja Tuomi, Helsinki
- 19. 7. Taavetti Rissanen, Iisvesi
- 28. 7. Fanny Mäntyyvaara, Helsinki
- 19. 9. Anni Ahonen, Hämeenlinna
- 30.10. Taavetti Kauria, Lappeenranta
- 15.11. Eetu Skriko, Pulp

80 v.

- 1. 1. Aarne Markkanen, Varkaus
- 11. 1. Hjalmar Niemelä, Helsinki
- 21. 1. Ida Mikkonen, Joutseno
- 21. 1. Vihtori Pihlaja, Nurmijärvi
- 27. 1. Reino Viitanen, Launonen
- 4. 2. Tyyne Virtanen, Jyväskylä
- 11. 2. Martta Muurala, Nokia
- 1. 3. Aina Suortti, Summa
- 18. 3. Johannes Närönen, Vuokseneniska
- 17. 4. Valtteri Hartikka, Jyväskylä
- 25. 4. Briitta Tujula, Joutseno
- 28. 4. Kustaa Alanoja, Hämeenlinna
- 29. 4. Albert Saarinen, Vehmaa
- 2. 5. Hulda Järvinen, Ikaalinen
- 21. 5. Matilda Lindman, Helsinki

28. 5. Edvard Tuutti, Lappeenranta

- 2. 6. Ida Liimatainen, Suolahti
- 7. 6. Elli Kaukovaara, Hämeenlinna
- 16. 6. Elviira Kivinen, Vaasa
- 27. 6. Aleksander Hurme, Karhula
- 6. 7. Elsa Hykkylä, Inkeroinen
- 16. 7. Juho Ekkola, Voikkaa
- 25. 7. Ellen Mattila, Tampere
- 3. 8. Helmi Määtänen, Hämeenlinna
- 5. 8. Pekka Äikää, Tainionkoski
- 27. 8. Emil Lehto, Lahti
- 28. 8. Maria Lepokivi, Helsinki
- 29. 8. Lyydia Haaga, Forssa
- 25. 9. Antti Lehto, Lappeenranta
- 28. 9. Hilda Oksa, Launonen
- 25.10. Anni Aaltonen, Turenki
- 1.11. Hilma Haaramaa, Hämeenlinna
- 11.11. Olga Helén, Helsinki
- 12.11. Anna Vuori, Tainionkoski
- 15.11. Aino Kuusela, Forssa
- 21.12. Ilmari Wilenius, Kuusankoski
- 22.12. Eeva Järvinen, Haapamäki
- 23.12. Tilda Lankinen, Tainionkoski
- 24.12. Martta Nousio, Pihlava
- 28.12. Urho Staff, Vilppula

75 v.

- 2. 1. Siiri Lantta, Kuusankoski
- 2. 1. Lauri Ollikkala, Ikaalinen
- 4. 1. Olga Oksanen, Launonen
- 7. 1. Alina Uski, Helsinki
- 13. 1. Sofia Inkinen, Kerava
- 15. 1. Evert Laaksonen, Riihimäki
- 16. 1. Armas Reponen, Karhula
- 2. 2. Martti Grönlund, Riihimäki
- 8. 2. Naimi Salusjärvi, Lappeenranta
- 13. 2. Jalmari Koivunen, Helsinki
- 15. 2. Ilmari Tammelin, Karhula
- 23. 2. Huima Huitala, Hämeenlinna
- 23. 2. Lauri Koskinen, Hämeenlinna
- 26. 2. Jalmari Hautala, Kerava
- 27. 2. Lempi Ukkola, Inkeroinen

3. 3. Emmi Rantala, Punkalaidun
8. 3. Fanni Salminen, Helsinki
12. 3. Elli Louhi, Nummela
28. 3. Saima Hockman, Popinniemi
2. 4. Kalle Rautjärvi, Kuusankoski
14. 4. Taneli Jaakkola, Voikkaa
16. 4. Martta Onerma, Luvia
21. 4. Olga Palmu, Helsinki
22. 4. Alina Heinonen, Ikaalinen
30. 4. Ida Käyhty, Tainionkoski
9. 5. Agda Heinonen, Kuusankoski
24. 5. Linda Vilén, Hämeenlinna
25. 5. Otto Tolvanen, Putikko
8. 6. Ida Aholin, Kuusankoski
9. 6. Helga Nokkala, Forssa
14. 6. Elsa Sillanpää, Nokia
19. 6. Maria Mäkinen, Helsinki
20. 6. Yrjö Tammio, Antskog
1. 7. Hilma Borgeström, Popinniemi
5. 7. Aino Pekonen, Putikko
11. 7. Edla Alho, Ikaalinen
24. 7. Olga Sulin, Popinniemi
24. 7. Alma Viherala, Popinniemi
26. 7. Iivari Kujala, Forssa
30. 7. Hilda Stenström, Saukkola
2. 8. Lydia Stubbe, Vuoksenniska
7. 8. Aleksis Laaksonen, Turenki
9. 8. Otto Kuittinen, Nurmest mlk
12. 8. Alma Alsti, Jyväskylä
12. 8. Johan A. Kekkonen, Helsinki
17. 8. Oskari Kiiskinen, Savonlinna
19. 8. Jenny Anttila, Tainionkoski
25. 8. Sanni Saurimo, Puistola
4. 9. Tilda Saarimäki, Kuusankoski
7. 9. Salamo Hartikainen, Outokumpu
7. 9. Elin Salo, Puistola
8. 9. Mimmi Kauranen, Tiutinen
8. 9. Yrjö Maunumäki, Kokkola
14. 9. Urho Saari, Punkalaidun
19. 9. Eeli Kytölä, Keuruu
23. 9. Emil Hovi, Puistola
27. 9. Yrjö Pääkkönen, Lahti
28. 9. Lyly Koskinen, Hämeenlinna
8.10. Kalle Myllykangas, Vaasa
8.10. Aarne Wallén, Kuusankoski
9.10. Anna Larnimaa, Kuusankoski
18.10. Iivari Ikävalko, Joutseno
31.10. Oskari Pyhälähti, Oulu
6.11. Hannes Marjeta, Ylitornio
20.11. Aino Valonniemi, Kuusankoski
29.11. Jalmari Piukka, Lahti
8.12. Lempi Koskiluoto, Hämeenlinna
11.12. Vihtori Mäkipää, Ikaalinen
12.12. Yrjö Tiitinen, Länkipohja
12.12. Oskar Varjo, Vehmaa
24.12. Samuli Kukkonen, Joutseno
26.12. Lauri Leiniö, Tampere
27.12. Väinö Huotari, Oulu
» Väinö Virtanen, Kerava
31.12. Maija Martin, Forssa
- 70 v.
1. 1. Hilja Kopponen, Helsinki
2. 1. Lauri Rietonen, Hämeenlinna
3. 1. Martta Järvenkylä, Tiutinen
5. 1. Jonne Filppu, Forssa
5. 1. Kristiina Vepsäläinen
9. 1. Eino Vaajasalmi, Vaasa
10. 1. Aino Franssila, Karhula
13. 1. Ville Kivioja, Parkano
14. 1. Valde Ahonen, Laukaa
19. 1. Pauli Verho, Puistola
20. 1. Lempi Rytönen, Tiutinen
21. 1. Juho Juurinen, Launonen
24. 1. Aili Elomaa, Riihimäki
27. 1. Hanna Mäkinen, Vilppula
29. 1. Vilho Pajari, Kuusankoski
30. 1. Edith Tervakangas, Jyväskylä
31. 1. Edith Laine, Riihimäki
3. 2. Naimi Hosia, Forssa
7. 2. Martti Göös, Jyväskylä
» Rikhard Vähäniitty, Vesanka
15. 2. Hugo Lindgren, Suolahti
» Elli Syrjälä, Forssa
» Elina Luostarinen, Vuoksenniska
17. 2. Arvo Juutilainen, Nurmest
20. 2. Siiri Mustonen, Savonlinna
24. 2. Iivari Punos, Helsinki
25. 2. Aino Järvinen, Säynätsalo
27. 2. Matti Suikkanen, Vuoksenniska
2. 3. Toivo Lyytikäinen, Karhula
3. 3. Emil Viinanen, Helsinki
4. 3. Toini Saarinen, Kuusankoski
7. 3. Vilhelm Peltola, Hämeenlinna
9. 3. Niilo Kujanpää, Forssa
10. 3. Alma Jokinen, Launonen
12. 3. Pekka Mikkonen, Tainionkoski
12. 3. Laimi Tammelin, Hämeenlinna
18. 3. Vilma Huvinen, Kuusankoski
18. 3. Antti Rantakallio, Lappeenranta
26. 3. Almar Virtanen, Helsinki
29. 3. Ester Helenius, Kerava
30. 3. Einar Saarinen, Kuusankoski
2. 4. Salme Aalto, Nurmijärvi
5. 4. Ida Vesisalo, Joutseno
6. 4. Vilho Kuusela, Kuusankoski
7. 4. Manu Peltonen, Haapamäki
9. 4. Paavo P. Järvinen, Tampere
10. 4. Vilho Orenius, Jyväskylä
14. 4. Lyydia Löflund, Hattula
18. 4. Karl Albrecht, Karhula
18. 4. Arvi Toivainen, Jyväskylä
19. 4. Vihtori Sinervo, Nummela
20. 4. Martta Jaakkola, Ikaalinen
23. 4. Yrjö Luoto, Jyväskylä
23. 4. Yrjö Tirronen, Karhula
24. 4. Hanna Rantanen, Messukylä
26. 4. Hannes Heikkinen, Kuhmo
28. 4. Hannes Laitinen, Tampere
4. 5. Lydia Kyöperi, Kuusankoski
4. 5. Elna Tapaninen, Espoo
» Eva Vähäniitty, Vesanka
6. 5. Ida Korpelainen, Joutseno
12. 5. Johan Nikkilä, Moisio
12. 5. Einar Tyster, Lappeenranta
13. 5. Leena Suvanto, Vaasa
14. 5. Otto Kauranen, Jyväskylä
20. 5. Johannes Lumialho, Korso
» Kalle Parikka, Karhula
22. 5. Väinö Vilhunen, Voikkaa
25. 5. Eemeli Okkonen, Nurmest mlk
26. 5. Juho Lehto, Valkeakoski
27. 5. Nikodemus Hänninen, Kuusankoski
29. 5. Hannes Nironen, Karhula
31. 5. Ida Freyborg, Popinniemi
31. 5. Anna Käkönen, Säynätsalo
1. 6. Toivo Virtanen, Oulu
3. 6. Harald Häggman, Oulu
3. 6. Yrjö Reimiö, Helsinki

3. 6. Juhana Torkkeli, Imatra
6. 6. Väinö Renvall, Jyväskylä
13. 6. Jaakko Punkari, Ylistaro
15. 6. Ina Ruotsalainen, Keuruu
16. 6. Urho Räsänen, Lappeenranta
17. 6. Arvo Kivekäs, Hämeenlinna
21. 6. Ida Mäkinen, Hartola
21. 6. Otto Seppänen, Summa
24. 6. Loviisa Kyyrö, Tainionkoski
25. 6. Ida Tiippana, Valkeakoski
26. 6. Arvo Hinkkanen, Turenki
26. 6. Jalmari Lekander, Sippola
1. 7. Jalmari Ojala, Säynätsalo
2. 7. Helena Kukko, Heinola
4. 7. Aino Inberg, Pori
8. 7. Olga Koskineva, Riihimäki
11. 7. Eleonora Heposalmi, Hämeenlinna
13. 7. Niilo Orha, Hollola
21. 7. Fiina Soranen, Luvia
22. 7. Bruno Rantanen, Heinola
- » Edith Salminen, Kuusankoski
27. 7. Olga Veiramo, Helsinki
1. 8. Lydyia Löf, Popinniemi
3. 8. Katri Kyrklund, Espoo
- » Jonne Liesmäki, Pori
- » Jalmari Pokkinen, Joutseno
7. 8. Karl Andersson, Karhula
- » Hulda Kapanen, Simpele
8. 8. Jaakko Nikkilä, Kakkola
11. 8. Hilma Andersson, Inkeroinen
- » Nikolai Huhtanen, Säynätsalo
13. 8. Eino Palander, Jyväskylä
- » Ellen Visanen, Valkeakoski
14. 8. Olga Kilpinen, Lempäälä
17. 8. Kalle Penttilä, Lempäälä
18. 8. August Kilpinen, Lempäälä
22. 8. Aili Kiivimäki, Turenki
- » Anna Lempinen, Tainionkoski
23. 8. Anna Lindeman, Tampere
29. 8. Erkki Lindström, Valkeakoski
4. 9. Oskar Jaakkola, Eurajoki
5. 9. Aarne Halttunen, Saarijärvi
8. 9. Anna Tuominen, Jyväskylä
11. 9. Ester Joenpolvi, Nokia
- » Emil Kouvo, Lappeenranta
14. 9. Enok Hyttiäinen, Imatra
16. 9. Tyyne Lahtinen, Kuusankoski
18. 9. Mauno Backman, Järvenpää
20. 9. Olga Kuittinen, Nurmee mlk
20. 9. Edith Tynkkynen, Savonlinna
22. 9. Lyyli Levänen, Launonen
23. 9. Esteri Kärkkäinen, Popinniemi
24. 9. Hilma Kupiainen, Vuoksenniska
28. 9. Heikki Koskela, Savonlinna
29. 9. Anna Hakala, Forssa
- » Aliina Kangas, Popinniemi
2. 10. Hilda Ivanoff, Summa
- 6.10. Kalle Peltorinne, Pori
- 8.10. Elli Ojanen, Pori
- » Viljam Vainikka, Karhula
- 10.10. Matti Herranen, Jyväskylä
- 20.10. Matti Maikkula, Karhula
- 26.10. Eino Wallin, Ikaalinen
- 28.10. Simo Kallio, Kemi
- 29.10. Hilja Purho, Kuusankoski
- 11.11. Hilda Hammar, Helsinki
- 12.11. Väinö Eriksson, Lohjan mlk
- » Elsa Leino, Forssa
- 17.11. Edit Hakkarainen, Säynätsalo
- » Nikolai Lehtonen, Pihlava
- 22.11. Kerttu Hartikainen, Iisvesi
- 24.11. Toini Toivonen, Hämeenlinna
- 25.11. August Eklund, Helsinki
- » Väinö Hellman, Pori
- » Katri Häkkinen, Lempäälä
- » Aino Lahti, Helsinki
- » Emil Toikkanen, Kongingangas
- 26.11. Ester Päälainen, Korpi
- 28.11. Tyyne Kuusela, Hämeenlinna
- 1.12. Bertta Linnell, Pihlava
- 2.12. Niilo Linnell, Pihlava
- » Anna Mäkilä, Forssa
- » Vilho Sankari, Karhula
- 3.12. Anna Kettunen, Kontiolahti
- » Uno Saarinen, Järvenpää
- » Katri Tuominen, Turenki
- 6.12. Iivari Hallenberg, Järvenpää
- 8.12. Elin Sahlström, Pyhtää
- 10.12. Senja Rajala, Nokia
- 12.12. Kerttu Lampinen, Kuusankoski
- » Emil Tiippana, Valkeakoski
- 13.12. Einar Löflund, Hattula
- 14.12. Kalle Rajala, Hämeenlinna
- 15/12 Otto Tähtinen, Mikkeli
- 16/12 Lauri Mäntyneva, Hämeenlinna
- 17/12 Eva Autio, Forssa
- 17/12 Ari Ratilainen, Valkeakoski
- 19/12 Hanna Vilstedt, Kuusankoski
- 20/12 Otto Paananen, Virrat
- » Yrjö Pirmes, Järvenpää
- 21/12 Aaro Klemola, Inkeroinen
- 24/12 Bertta Tuominen, Hämeenlinna
- 25/12 Väinö Paaivilainen, Helsinki
- 25/12 Olga Peltola, Hämeenlinna
- 26/12 Veikko Räsänen, Kõnõnpelto
- 30/12 Aaro Heinonen, Hämeenlinna
- » Enni Vesanen, Kuusankoski
- 31/12 Rauha Hiissa, Valkeakoski
- » Tyyne Järvinen, Pori
- » Tyyne Turkia, Tiutinen

60 v.

1. 1. Edvin Eerola, Kuusankoski
- » Johannes Halonen, Voikkaa
- » Erkki Hämäläinen, Imatra
- » Tyyne Lecklin, Helsinki
- » Erkki I. Lyytikäinen, Rantasalmi
3. 1. Kaisa Lavén, Harjavalta
4. 1. Toivo Hamberg, Kotka
- » Viljo Keto, Lieto
5. 1. Lydia Virolainen, Helsinki
8. 1. Arvo Suortti, Summa
9. 1. Helmi Rahikainen, Lappeenranta
11. 1. Uno Simonen, Harjavalta
- » Toivo Virta, Ylistaro
12. 1. Väinö Perkiö, Oulu
13. 1. Bertta Heikkilä, Kuusankoski
14. 1. Ilmari Lonkainen, Jyväskylä
16. 1. Eino Nurminen, Jyväskylä
17. 1. Jussi Mäkinen, Länkipohja
18. 1. Matti Pitkänen, Harjavalta
19. 1. Arvo Heino, Oulu
20. 1. Reino Partanen, Savonlinna
21. 1. Jukka Aaltonen, Pori
23. 1. Saara Hovi, Vaasa
25. 1. Paavo Riihimäki, Hausjärvi
26. 1. Paavo Ketola, Nokia
26. 1. Johannes Piutonen, Helsinki
27. 1. Toivo Kyllönen, Karhula
28. 1. Esteri Soukola, Punkalaidun

31. 1. Einari Aro, Kuusankoski
3. 2. Väinö Lilja, Vilppula
4. 2. Jalmari Aho, Nummela
7. 2. Olavi Ahola, Tampere
- » Viljo Laaksonen, Lahti
- » Laina Sivunen, Länkipohja
7. 2. Niilo Loisti, Järvenpää
9. 2. Eino Laakso, Turku
- » Paavo Leppänen, Jyväskylä
- » Paavo Manninen, Karhula
10. 2. Veikko Kärkkäinen, Säynätsalo
11. 2. Usko Tolppala, Kuusankoski
12. 2. Risto Siiskonen, Nokia
15. 2. Toivo Ilonen, Jyväskylä
- » Veikko Miettinen, Hyvinkää
17. 2. Väinö Knuuttinen, Lappeenranta
18. 2. Jorma Humpila, Nokia
- » Veikko Kiiskinen, Pankakoski
- » Viljo Pienmunne, Lappeenranta
19. 2. Reino Lehtokoski, Helsinki
21. 2. Sulo J. Lehtonen, Hamina
22. 2. Mauri Kanerva, Vvalkeakoski
24. 2. Meeri Tuomola, Turku
24. 2. Onni Virtanen, Lappeenranta
25. 2. Vilho Åkerlund, Iisvesi
28. 2. Onni Korhonen, Varkaus
- » Rauha Lehtonen, Nummela
- » Aune Virtanen, Hämeenlinna
1. 3. Aune Virtanen, Järvenpää
2. 3. Joel Jalava, Mikkeli
- » Svea Lekander, Voikkaa
3. 3. Tyyne Järvinen, Popinniemi
4. 3. Salli Saarinen, Inkeroinen
6. 3. Elsa Manninen, Otava
- » Väinö Sinkkonen, Heinola
9. 3. Kalle Eveli, Vaasa
11. 3. Frans Koskela, Ylistaro
12. 3. Eino Hannula, Keuruu
12. 3. Kaarina Pokkinen, Joutseno
- » Lyyli Takkinen, Rantasalmi
13. 3. Hellin Auvinen-Salmi, Valkeakoski
16. 3. Birgit Lehto, Karhula
17. 3. Pauli Poutanen, Helsinki
- » Siiri Suuronen, Inkeroinen
19. 3. Sylvi Nummela, Vaasa
20. 3. Hilkka Aro, Kuusankoski
21. 3. Lempi Koskelainen, Lappeenranta
22. 3. Kaarlo Niemi, Joutseno
23. 3. Tyyne Jokinen, Röykkä
- » Anna Maltolahti, Säynätsalo
- » Kaarin Tuominen, Kaarina
25. 3. Sylvi Nyman, Tiutinen
26. 3. Taimi Koskinen, Helsinki
27. 3. Aili Erola, Turenki
28. 3. Keijo Matilainen, Helsinki
30. 3. Toivo Tolvanen, Lempäälä
1. 4. Toivo Paakkunainen, Kerimäki
3. 4. Armas Pöyhönen, Karhula
6. 4. Uuno Lallo, Lappeenranta
7. 4. Lempi Kansanen, Kuusankoski
8. 4. Arvo Haavisto, Lahti
- » Rainer Renqvist, Helsinki
- » Lyydia Timonen, Nurmee
9. 4. Elli Väisänen, Kotka
12. 4. Aune D. Nieminen, Säynätsalo
13. 4. Helmi Kuusisto, Nokia
- » Valdemar Taiminen, Turku
14. 4. Toivo Aali, Turku
- » Sulo Ekholm, Forssa
17. 4. Eino Nieminen, Forssa
17. 4. Antti Suhonen, Mikkeli
- » Risto Tiesmäki, Helsinki
18. 4. Valde Tyllinen, Inkeroinen
22. 4. Vilho Pesu, Voikkaa
23. 4. Vieno Haapanala, Vehmaa
- » Yrjö O. Vilenius, Kuusankoski
26. 4. Kirsti Mahrberg, Varkaus
28. 4. Sylvi Merta, Kristiina
- » Vilho Murtonen, Vampula
1. 5. Yrjö Koivisto, Inkeroinen
4. 5. Sirkka Miettinen, Tainionkoski
5. 5. Valto Keskiö, Valkeakoski
6. 5. Sulho Mäki, Pori
7. 5. Erkki Luhanka, Kauttua
8. 5. Helmi Ahokas, Puistola
10. 5. Reino Lahti, Riihimäki
- » Aino Nuutinen, Vuoksenniska
11. 5. Uuno Syrjänen, Heinola
12. 5. Aino Koskinen, Kauttua
- » Reino Lauluma, Aavasaksa
- » Arvo Myyrä, Korso
- » Edith Sievinen, Jyväskylä
13. 5. Tauno Ylinen, Kuusankoski
15. 5. Urho Muurinen, Hamina
16. 5. Martha Akkela, Vaasa
- » Eino Jaakkola, Riihimäki
19. 5. Lauri Hiironen, Jyväskylä
- » Tekla Pääkkönen, Kuhmo
21. 5. Veikko Pennanen, Nurmee mlk
- » Emmi Suoranta, Laukaa
23. 5. Arvo Mylly, Savonlinna
- » Anni Ovaskainen, Pankakoski
25. 5. Urpo Sulonen, Kaarina
26. 5. Aatu Rantakaulio, Karhula
28. 5. Sylvester Saastamoinen, Kerava
- » Oiva Yrjänä, Oulu
30. 5. Tauno Kolehmainen, Outokumpu
- » Emil Munne, Voikkaa
31. 5. Aini Jalava, Popinniemi
- » Hilja Ruusunen, Kuusankoski
1. 6. Reino Kotivirta, Lappeenranta
2. 6. Elis Liiri, Karhula
6. 6. Anna Lintula, Helsinki
- » Sulo Loimunoro, Helsinki
7. 6. Esko Suuronen, Inkeroinen
- » Aune Virtanen, Hämeenlinna
9. 6. Viljo Lehtinen, Hämeenlinna
10. 6. Ensio Mäkinen, Valkeakoski
14. 6. Armas Tainamo, Karhula
15. 6. Aino Puolakka, Vuoksenniska
15. 6. Väinö Vehviläinen, Vuoksenniska
16. 6. Keini Leino, Kuusankoski
- » Heikki Taipale, Jyväskylä
- » Helge Tapani, Uusikaupunki
17. 6. Ville Hihnala, Turku
- » Reino Kivimäki, Nokia
18. 6. Irja Hätinä, Helsinki
- » Asar Lappalainen, Jyväskylä
- » Yrjö Lassila, Laajalahti
- » Riikka Laurikainen, Tainionkoski
- » Veikko Viljanen, Launonen
20. 6. Arvi A. Popinniemi, Joutseno
21. 6. Ensio Lahti, Heikinlaakso
- » Eino Nikkilä, Karhula
- » Eine Pesonen, Heinola
22. 6. Arttur Malm, Tainionkoski
23. 6. Vapaa Toivonen, Forssa
25. 6. Olli Huuh, Hamina
26. 6. Maria Luoto, Ylistaro
27. 6. Taito Lahti, Karhula

27. 6. Aili Tainio, Karhula
28. 6. Ulla Laine, Turenki
1. 7. Aaro Kaukonen, Tainionkoski
- » Väinö Repo, Tainionkoski
2. 7. Hilma Tiainen, Heinola
5. 7. Johannes Ilanen, Kauttua
10. 7. Jenny Sormunen, Nurmes mlk
13. 7. Jaakko Kauppinen, Iisvesi
15. 7. Eino Leppänen, Karhula
16. 7. Matti Lammi, Haapamäki
17. 7. Veikko Julin, Jyväskylä
18. 7. Väinö Kuronen, Savonlinna
- » Arvi Piironen, Hollola
19. 7. Meeri Hietaniemi, Inkeroinen
- » Lyidia Rouvari, Joutseno
20. 7. Helmi Lindroos, Vuoksenniska
21. 7. Onerva Kiiski, Tainionkoski
- » Sulo Koivusaari, Tainionkoski
- » Hanna Toivonen, Turenki
22. 7. Svea Degerman, Helsinki
23. 7. Gunnar Kajander, Karhula
25. 7. Martha Heinonen, Hämeenlinna
27. 7. Leo Kuoppala, Koria
28. 7. Pauli Suominen, Kauttua
- » Arttu Toiviola, Heinola
1. 8. Armas Aalio, Jyväskylä
- » Aarne Tikkanen, Karhula
5. 8. Elvi Popinniemi, Joutseno
- » Onni Salminen, Säynätsalo
13. 8. Uuno Koski, Forssa
15. 8. Hilma Sarjala, Valkeakoski
19. 8. Kalle Artimaa, Inkeroinen
- » Eino Eerola, Heinola
20. 8. Signe Myöhänen, Jyväskylä
- » Selma Tolvanen, Varkaus
22. 8. Reino Kettunen, Lappeenranta
- » Lemmes Väinö, Hyvinkää
23. 8. Erkki Riikonen, Tainionkoski
25. 8. Lauri Kilpeläinen, Helsinki
26. 8. Toivo Korpinen, Pori
- » Meeri Sandberg, Tiutinen
29. 8. Eino Nissinen, Savonlinna
30. 8. Thure Siitari, Mikkeli
31. 8. Bruno Muikko, Sotkia
1. 9. Urho Haimi, Voikkaa
4. 9. Kaisa Koskinen, Tampere
5. 9. Helena Sepponen, Hämeenkylä
- » Irja Sepponen, Popinniemi
- » Elsa Silfverberg, Nummi
6. 9. Tauno Eronen, Jyväskylä
- » August Joensuu, Forssa
- » Siiri Salmi, Helsinki
9. 9. Urho Häyhä, Vuoksenniska
- » Juho Kumpulainen, Pielavesi
- » Alina Lappalainen, Ruokolahti
10. 9. Toivo Koskinen, Säynätsalo
12. 9. Paavo Sormunen, Helsinki
13. 9. Väinö Marttila, Lappeenranta
15. 9. Martti Holopainen, Varkaus
18. 9. Helvi Torniainen, Inkeroinen
19. 9. Martti Kasurinen, Pielavesi
27. 9. Onni Mäkelä, Nokia
- » Teodor Ojanen, Kyröskoski
- 1.10. Mikko Haavisto, Turku
- » Hellä Niinikoski, Järvenpää
- » Pauli M. Nurminen, Voikkaa
- 2.10. Otto Tolvanen, Oravisaalo
- 3.10. Toivo Mäkelä, Voikkaa
- 5.10. Aarne Laihanen, Lappeenranta
- 6.10. Arvo Huhtamaa, Lohjan mlk
- 6.10. Veikko Manner, Kyröskoski
- » Aune Pekkarinen, Vuoksenniska
- 7.10. Astley Bexar, Korkola
- 10.10. Otto Kekoni, Pankakoski
- 12.10. Eva Taskila, Helsinki
- 14.10. Martti Käki, Lahti
- 15.10. Taito Saarinen, Turenki
- 16.10. Bertta Mustalammi, Hämeenlinna
- 19.10. Vilho Kaalikoski, Jyväskylä
- 20.10. Aarne Ranta, Suolahti
- » Elvi Salonen, Jyväskylä
- 22.10. Mauri Hänninen, Järvenpää
- 24.10. Taisto Mömmö, Jyväskylä
- 26.10. Laina Europaeus, Simpele
- » Fjalar Juvonen, Joutseno
- » Juho Savolainen, Valkeakoski
- 28.10. Iikka Ahola, Inkeroinen
- 29.10. Ester Heinonen, Hämeenlinna
- 31.10. Voitto Myyrä, Kylmäkoski
- 1.11. Eino Hurppu, Summa
- » Tauno Pipatti, Heinola
- 3.11. Alvar Husso, Iisvesi
- 4.11. Ida Räästi, Inkeroinen
- 7.11. Eino Kautto, Järvenpää
- 8.11. Sulo Suominen, Joutseno
- 9.11. Arvo Jämsén, Iisvesi
- 11.11. Mauri Leppäranta, Järvenpää
- » Aarne Nurminen, Nokia
- 12.11. Matti Väike, Riihimäki
- 13.11. Aatos Lehtinen, Heinola
- » Einari Valjus, Savonlinna
- 15.11. Lempi Leppänen, Kuusankoski
- 16.11. Vilho Salminen, Tampere
- » Sirkka Sandberg, Tiutinen
- 17.11. Hilda Ryssy, Ylistaro
- 18.11. Väinö Närhi, Jyväskylä
- » Edit Strandström, Espoo
- 19.11. Dan Harald Falk, Vaasa
- » Jertti Halttunen, Kuusankoski
- » Vieno Kurko, Helsinki
- 21.11. Olavi Hakala, Hämeenlinna
- » Toivo Koski, Turku
- 22.11. Aulis Lailio, Laajalahti
- » Evert Simonen, Kokemäki
- 24.11. Toivo Mäntynen, Virrat
- » Harry Pauri, Pori
- » Vuokko Selkiahö, Popinniemi
- 25.11. Veli Järvinen, Jyväskylä
- 26.11. Erkki Ihala, Jyväskylä
- » Lahja Nyholm, Karhula
- 27.11. Lempi Lunden, Järvenpää
- 28.11. Erkki Väre, Kuusankoski
- 29.11. Antti Nyyssönen, Iisvesi
- 30.11. Antti Hildén, Vilppula
- » Lyyli Joronen, Simpele
- » Hilja Silvo, Popinniemi
- » Eino Tuomainen, Varkaus
- 1.12. Veikko Lumme, Pori
- 2.12. Arvi Kosonen, Vuoksenniska
- 5.12. Toivo Raitio, Parkano
- 7.12. Kaino Nykänen, Inkeroinen
- 8.12. Antti Auvinen, Tampere
- » Armas Kankkio, Vehmaa
- » Jorma Pasanen, Forssa
- 9.12. Anni Kettunen, Kemi
- 10.12. Veikko Tahvanainen, Saloinen
- 11.12. Veikko Helle, Nummela
- » Armas O. Valo, Nummela
- 12.12. Evert Seppänen, Karhula
- 16.12. Veikko Kahila, Hämeenlinna

- 16.12. Veikko Komppa, Suolahti
 » Aili Salmi, Turenki
 » Ilmari Velling, Valkeakoski
 17.12. Tenho Autere, Helsinki
 » Viljo Mattila, Karhula
 18.12. Aili Salomaa, Messukylä
 19.12. Eemil Hänninen, Helsinki
 » Tuomas Lahtinen, Ikaalinen
 » Veikko Mikkola, Vilppula
 » Arvi Mäenpää, Launonen
 » Matti Solaste, Helsinki
 21.12. Toivo Lampén, Hattula
 24.12. Tauno Nylander, Joutseno
 26.12. Martti Korpela, Hamina
 27.12. Katri Lehtonen, Messukylä
 28.12. Lauri Kaski, Säynätsalo
 29.12. Arvo Malmstedt, Nummela
 30.12. Holger Blomqvist, Helsinki
 31.12. Pentti Oksanen, Karhula
- 50 v.
1. 1. Asko Kupari, Säynätsalo
 » Maire Lampi, Helsinki
 » Asta Nissinen, Nurmes
 2. 1. Oiva Kiljunen, Lappeenranta
 » Veikko Savander, Jyväskylä
 3. 1. Paavo Kaitanen, Vehmaa
 4. 1. Viljo Käppi, Lempäälä
 » Martti Salonen, Laitila
 5. 1. Lea Helsten, Könönpelto
 » Erkki Palmu, Tainionkoski
 6. 1. Sirkka Hyypiä, Kuusankoski
 9. 1. Aune Lindberg, Riihimäki
 » Aliise Torvinen, Popinniemi
 11. 1. Arvo Vainio, Turenki
 12. 1. Martti Salonen, Pori
 15. 1. Kaarlo Matikainen, Karhula
 » Johannes Rautsiala, Järvenpää
 » Eila Vana, Helsinki
 16. 1. Ilmari Karttunen, Hämeenlinna
 » Veikko Petäkoski, Moisio
 17. 1. Kalle Puhakka, Inkeroinen
 » Väinö Virtanen, Hartola
 18. 1. Erkki Toijanen, Lahti
 » Helvi Touru, Lempäälä
 19. 1. Aarne Heinonen, Hämeenlinna
 20. 1. Aarne Sistonen, Kivenlahti
 21. 1. Matti Lappalainen, Tainionkoski
 » Kauko Mattila, Pyhtää
 22. 1. Lempi Kuitunen, Jyväskylä
 23. 1. Allan Lindeman, Turku
 24. 1. Aune Laine, Riihimäki
 25. 1. Eino Jansson, Saukkola
 27. 1. Kauko Salokannel, Joutseno
 28. 1. Ida Aromaa, Tampere
 29. 1. Toivo Rautio, Helsinki
 » Reetta Reinikainen, Varkaus
 31. 1. Eino Partanen, Mikkeli
 1. 2. Erkki Sakki, Helsinki
 2. 2. Veikko Rautiainen, Jyväskylä
 3. 2. Mikko Hakala, Messukylä
 5. 2. Lauri Nousiainen, Helsinki
 7. 2. Eino Haatainen, Pielavesi
 » Taimi Räsänen, Vuoksenniska
 9. 2. Väinö Luukkonen, Harjavalta
 » Väinö Vainikka, Lappeenranta
 » Leevi Viljamaa, Helsinki
 10. 2. Pentti Vainikka, Helsinki
 11. 2. Elma Arponen, Helsinki
15. 2. Viljo Manninen, Säynätsalo
 16. 2. Aino Huovinen, Säynätsalo
 17. 2. Gunvor Kärkkäinen, Tampere
 » Terttu Lekander, Sippola
 » Kauko Räipiö, Laajalahti
 19. 2. Viktori Jalkanen, Säynätsalo
 20. 2. Aino Forsström, Helsinki
 21. 2. Viljo Hämäläinen, Valkeakoski
 22. 2. Lilja Bamberg, Jyväskylä
 » Rolf Jansson, Turku
 24. 2. Matti Aho, Suolahti
 25. 2. Olavi Hanttu, Vuoksenniska
 » Väinö Huhtala, Jyväskylä
 1. 3. Lahja Marttinen, Tainionkoski
 » Ilmari Rantanen, Kokemäki
 2. 3. Rauha Naukkarinen, Jyväskylä
 3. 3. Eino Halme, Helsinki
 » Kalervo Lindberg, Helsinki
 4. 3. Viljo Lehtonen, Helsinki
 » Leo Patronen, Konginkangas
 » Onni Savolainen, Helsinki
 5. 3. Aimo Inkinen, Tampere
 6. 3. Åke Björkstrand, Turku
 » Edvin Kolsi, Helsinki
 » Vilho Kumpulainen, Harjavalta
 » Onni Kärki, Kuhmo
 » Aune Ratas, Vilppula
 » Ester Siltanen, Keuruu
 » Kerttu Virtanen, Hämeenlinna
 7. 3. Juho E. Peltola, Mäntsälä
 » Erkki Saarinen, Valkeakoski
 » Erkki Toivonen, Lempäälä
 8. 3. Erkki Malinen, Kuusankoski
 » Meeri Sakkinen, Saloinen
 9. 3. Onni Heinänen, Saarijärvi
 » Liisa Rättö, Forssa
 11. 3. Olavi Hiltunen, Vuoksenniska
 » Reino Huhtilainen, Jyväskylä
 » Vuokko Jansson, Tiutinen
 » Saara Joutjärvi, Kuusankoski
 13. 3. Erkki Karukoski, Helsinki
 » Saimi Ovaskainen, Helsinki
 » Aini Tuutti, Savonlinna
 14. 3. Toivo Hellstén, Vehmaa
 15. 3. Kustaa Hakala, Hämeenlinna
 » Jussi Huhtamäki, Valkeakoski
 » Alli Kuoppala, Koria
 17. 3. Erkki Laakso, Riihimäki
 » Urho Naski, Karhula
 18. 3. Pentti Huhtala, Harjavalta
 » Reino Hyvönen, Helsinki
 19. 3. Aarre Kiviniemi, Turku
 21. 3. Usko Salmi, Helsinki
 23. 3. Julia Haapasaari, Helsinki
 » Kullervo Leinonen, Helsinki
 24. 3. Johannes Hiltunen, Savonlinna
 » Erkki Huovinen, Säynätsalo
 24. 3. Kirsti Lehtinen, Inkeroinen
 » Terttu Suortti, Summa
 » Elin Vilund, Helsinki
 25. 3. Erkki Anttila, Harjavalta
 » Aarne Turunen, Oravisto
 31. 3. Sulo Tuutti, Lappeenranta
 1. 4. Taimi Majuri, Tainionkoski
 2. 4. Terttu Jansson, Tiutinen
 3. 4. Aune Saari, Hämeenlinna
 » Sulo Saukkonen, Espoo
 » Ellen Vainio, Helsinki
 6. 4. Martti Kankuri, Forssa
 » Pentti Laurila, Joutseno

8. 4. Taito Karvinen, Espoo
9. 4. Svante Andersson, Karhula
10. 4. Viljo Niemi, Luvia
- » Toivo Pohjonen, Kokkola
- » Marjatta Summa, Heinola
11. 4. Allan Noroila, Tampere
- » Erkki Perätalo, Kolari
- » Aili Rönnblad, Järvenpää
12. 4. Unto Eskelinen, Jyväskylä
- » Esko Männistö, Kauttua
13. 4. Pentti Hannula, Kotka
15. 4. Kalevi Pentti, Lempäälä
16. 4. Eila Piekänen, Heinola
17. 4. Huugo Halonen, Martinmäki
17. 4. Anna-Liisa Kurvinen, Hlinna
18. 4. Veera Tamminen, Forssa
19. 4. Heikki Virtanen, Vaasa
22. 4. Aili Karlsson, Tainionkoski
24. 4. Risto Haapanen, Inkeroinen
26. 4. Arvi Jokinen, Voikkaa
- » Emil Peltoniemi, Helsinki
27. 4. Helge Vuoksimäki, Lappeenranta
28. 4. Marja Kontiainen, Järvenpää
29. 4. Saga Keveri, Kotka
- » Eino Rämö, Nurmijärvi
30. 4. Aune Jeskanen, Heinola
1. 5. Margit Aarnijärvi, Turku
1. 5. Veikko Rantasalmi, Vilppula
2. 5. Toivo Nymän, Helsinki
4. 5. Jouko Kapanen, Helsinki
- » Aili Sievinen, Nummela
- » Tauno Syrjänen, Helsinki
5. 5. Mikko Kasila, Laukaa
6. 5. Reino Haapakka, Pori
7. 5. Edvart Claver, Kauttua
- » Erkki Lasaroff, Outokumpu
8. 5. Veikko Markkunen, Laukaa
- » Erkki Taskinen, Inkeroinen
9. 5. Kirsti Nousiainen, Tainionkoski
- » Pentti Vento, Simpele
10. 5. Aarno Vuori, Turku
11. 5. Niilo Kesanto, Hämeenlinna
- » Aina Lindén, Helsinki
13. 5. Olavi Simonen, Helsinki
18. 5. Helmi Kangas, Hämeenlinna
- » Aino Pouttu, Ylistaro
- » Erkki Virtanen, Hämeenlinna
20. 5. Sylvi Kiviniemi, Nokia
21. 5. Algot Järvi, Järvenpää
- » Lempi Lehti, Lempäälä
22. 5. Martti Nieminen, Hämeenlinna
23. 5. Salli Vuorilehmus, Lempäälä
25. 5. Kalevi Hagman, Moisio
- » Meeri Pöyhönen, Karhula
27. 5. Vilho Pekkarinen, Hamina
- » Väinö Pekki, Lempäälä
- » Jouko Pentti, Korso
- » Toivo Piipponen, Vuoksenniska
28. 5. Pekka Jaara, Tampere
- » Kerttu Toivanen, Simpele
29. 5. Matti Oikarinen, Jyväskylä
30. 5. Birger Jalervo, Helsinki
- » Erkki Manninen, Lappeenranta
- » Lempi Partanen, Savonlinna
- » Meeri Roine, Turku
31. 5. Arvo Hakala, Lempäälä
1. 6. Aino Kuusalo, Karhula
1. 6. Paavo Uimonen, Lahti
3. 6. Tuovi Leppänen, Messukylä
- » Eino Palin, Turku
3. 6. Eero Räsänen, Lappeenranta
4. 6. Åke Juden, Kuusankoski
5. 6. Aarre Lehto, Karhula
6. 6. Anna Liisa Pelanne, Popinniemi
8. 6. Mauno Haavasoja, Kauttua
- » Vilho Stam, Korja
9. 6. Kaarlo Falck, Savonlinna
10. 6. Kauko Piittalainen, Tampere
11. 6. Kalevi Ikonen, Oravialo
- » Veikko Paalanen, Vaasa
- » Pertti Riikonen, Säynätsalo
13. 6. Viljo Kapanen, Savonlinna
14. 6. Paavo Laiši, Hamina
15. 6. Aino Kettunen, Tainionkoski
- » Eino Wasten, Savonlinna
16. 6. Väinö Kauppinen, Jyväskylä
20. 6. Eva Hämäläinen, Helsinki
- » Veikko Kumpu, Länkipohja
- » Pentti Salmi, Valkeakoski
21. 6. Lahja Saarinen, Popinniemi
22. 6. Kosti Kuisma, Helsinki
- » Tyyne Puolakka, Vuoksenniska
26. 6. Leo Kähö, Lappeenranta
- » Laila Matikkala, Tuomarila
27. 6. Viljo Seppänen, Kerava
28. 6. Niilo Kelkka, Helsinki
29. 6. Aune Siira, Kemi
1. 7. Helmi Lindström, Järvenpää
- » Aarne Puomirinne, Lappeenranta
2. 7. Aarne Lehtoranta, Raisio
- » Salli Piisari, Popinniemi
3. 7. Kaarlo Mustalamppi, Kemi
- » Arvo Tuohenmaa, Kyröskoski
4. 7. Alli Pii, Säynätsalo
- » Eero Salo, Hämeenlinna
5. 7. Erkki Hietanen, Voikkaa
7. 7. Einar Hyökki, Harjavalta
- » Kyllikki Kangas, Lievestuore
8. 7. Elisa Paunonen, Ruokolahti
- » Jorma Salo, Turku
11. 7. Eino Joensuu, Lempäälä
- » Matti Lahti, Voikkaa
- » Liisa Valjakka, Tiutinen
12. 7. Unto Kokko, Turku
- » Sulo Tiensuu, Kolari
14. 7. Mirjam Jaatinen, Heinola
- » Elsa Mauno, Voikkaa
15. 7. Erkki Kukkonen, Turku
17. 7. Eila Mustalamppi, Kemi
- » Olavi Parkko, Hamina
18. 7. Eino Lehtonen, Hämeenlinna
21. 7. Herta Hoppman, Voikkaa
- » Toivo Ovaska, Kerava
23. 7. Aune Ikonen, Vuoksenniska
24. 7. Eila Virtanen, Turku
27. 7. Pentti Rasila, Oulu
- » Rainer Ståhlhammar, Hlinna
28. 7. Veikko Makkonen, Parikkala
- » Martta Paasikallio, Tampere
29. 7. Olavi Kivelä, Helsinki
- » Aaro Räsänen, Valkeakoski
31. 7. Martti Nyyssönen, Kuopio
- » Oiva Roine, Helsinki
1. 8. Pentti Gartemeister, Joutseno
2. 8. Maija Salokorpi, Helsinki
3. 8. Lyyli Roinila, Jyväskylä
6. 8. Arvi Rinkinen, Joutseno
8. 8. Mauri Kari, Hamina
- » Erkki Koskinen, Haapamäki
- » Eero Virén, Kuusankoski

9. 8. Pirkko-Liisa Koponen, Joutseno
 10. 8. Lauri Suvanto, Nokia
 12. 8. Olavi Lehmonen, Inkeroinen
 » Saimi Myllymäki, Korso
 13. 8. Tauno Linna, Jyväskylä
 14. 8. Eino Vuohelainen, Nokia
 15. 8. Marjatta Hakuli, Inkeroinen
 15. 8. Marjatta Lähde, Tampere
 16. 8. Mauno Riekkä, Saarijärvi
 17. 8. Leo Mäkelä, Helsinki
 » Sulho Salminen, Helsinki
 18. 8. Tauno Lemmetty, Valkeakoski
 19. 8. Ensio Kirkanen, Pihlava
 20. 8. Toivo Savolainen, Ristijärvi
 22. 8. Veikko Loisa, Imatrankoski
 » Elvi Niiranen, Nurmes
 23. 8. Olavi Stylman, Hartola
 24. 8. Ilmi Kortelainen, Nurmijärvi
 » Kalervo Peltola, Kuusankoski
 25. 8. Niilo Salomaa, Kauttua
 » Ilmari Savolainen, Harjavalta
 » Jaakko Virén, Voikkaa
 26. 8. Kalle Koljonen, Jyväskylä
 27. 8. Elli Untola, Heinola
 28. 8. Antti Räsänen, Helsinki
 29. 8. Heikki Rautiainen, Vuoksenniska
 30. 8. Lempi Tuominen, Hämeenlinna
 31. 8. Aarno Seppälä, Summa
 3. 9. Pekka Huovinen, Imatra
 5. 9. Reijo Väle, Pori
 6. 9. Väinö Valkama, Hämeenlinna
 7. 9. Martti Haaranen, Valkeakoski
 » Mikko Jarmi, Hyvinkää
 » Kaarlo Reen, Kerava
 8. 9. Lempi Lampinen, Hollola
 9. 9. Erkki Tuomanen, Lappeenranta
 10. 9. Usko Koivisto, Valkeakoski
 11. 9. Tuomo Salo, Heinola
 13. 9. Onni Nordman, Pihlava
 » Tyyne Törhönen, Hämeenlinna
 14. 9. Veikko Kärkkäinen, Heinola
 » Kalevi Stenfors, Luvia
 15. 9. Kustaa Sivunen, Tampere
 16. 9. Helga Jokela, Messukylä
 » Eeva Lindholm, Lohja mlk
 18. 9. Tauno Jokelin, Kuusankoski
 » Vilho Suhonen, Oulu
 20. 9. Eeva Rosti, Jyväskylä
 20. 9. Sylvi Räikkönen, Vuoksenniska
 » Reino Sillanpää, Ylistaro
 23. 9. Toivo Eirtola, Jyväskylä
 » Alvar Kähö, Vuoksenniska
 24. 9. Irja Halonen, Kauttua
 25. 9. Eila Liimatainen, Kuusankoski
 26. 9. Helvi Liimatta, Mikkeli
 » Eino Pilvi, Ojakkala,
 27. 9. Sirkka-Liisa Nummi, Turku
 29. 9. Aarne Kaulimo, Jyväskylä
 » Liisa Loisa, Imatrankoski
 » Anni Viljanen, Helsinki
 1.10. Mirjam Riekkä, Saarijärvi
 » Hilja Riekkä, Keuruu
 2.10. Tyyne Uusalo, Tainionkoski
 4.10. Hannu Herranen, Karhula
 » Impi Komppula, Imatrankoski
 5.10. Arvo Anttonen, Karhula
 7.10. Asta Jämsänen, Kerava
 » Aili Ojala, Nokia
 8.10. Ensio Viljakainen, Hyvinkää
 » Hilja Vuorenperä, Harjavalta
 9.10. Martti Kosonen, Jyväskylä
 » Kauko Nahkala, Vaasa
 11.10. Lempi Holmberg, Vuoksenniska
 » Kaarlo E. Virta, Järvenpää
 14.10. Inkeri Suortti, Summa
 » Toini Toblason, Tiutinen
 15.10. Arvo Rautia, Valkeakoski
 16.10. Sirkka Orre, Aavasaksa
 18.10. Yrjö Mäkinen, Ikaalinen
 19.10. Mauri Mallat, Nokia
 21.10. Sauli Klemola, Helsinki
 22.10. Teljo Törnqvist, Turku
 23.10. Vilho Heikkonen, Keuruu
 25.10. Martti Askola, Kuusankoski
 26.10. Sirkka Sjöroos, Forssa
 27.10. Ossi Ojala, Tampere
 29.10. Olavi Jokelin, Kuusankoski
 » Erkki Peni, Summa
 30.10. Olavi Lehtinen, Matinkylä
 30.10. Pauli Ruuskanen, Pori
 1.11. Matti Hauska, Tainionkoski
 » Viljo Heikkinen, Nurmes
 » Laina Lepistö, Vaasa
 3.11. Asser Länsman, Karhula
 4.11. Hilja Lehto, Helsinki
 » Risto Salminen, Hämeenlinna
 5.11. Kauko Viljanen, Virenoja
 6.11. Aino Lehtiö, Hämeenlinna
 » Ensio Paavela, Harjavalta
 7.11. Kyllikki Piili, Tainionkoski
 8.11. Mikael Jousiaho, Hämeenlinna
 10.11. Veikko Aalto, Lempäälä
 12.11. Ruth Airaksinen, Lintuvaara
 14.11. Viljam Luukkonen, Hyvinkää
 » Matti Silta, Messukylä
 16.11. Aarne Satama, Voikkaa
 » Yrjö Ilvonen, Oravisto
 17.11. Annikki Mikkonen, Kemi
 18.11. Paavo Mäkinen, Moisio
 19.11. Verner Happonen, Oulu
 20.11. Pentti Vepsäläinen, Imatrankoski
 24.11. Antti Heiskanen, Kuortane
 25.11. Aino Järvinen, Ruokolahti
 » Matti Kallio, Tainionkoski
 » Sirkka Niemi, Luvia
 » Tauno Puranen, Karhula
 26.11. Lahja Paaenen, Luvia
 » Olavi Rastas, Kuusankoski
 27.11. Vaihe Ahola, Hämeenlinna
 » Alli Sakki, Summa
 29.11. Leo Lehti, Pori
 30.11. Antero Hiekanen, Jyväskylä
 » Esteri Niemeläinen, Vuoksenniska
 1.12. Sirkka Joukainen, Karhula
 2.12. Antti Aalto, Oulu
 » Jorma Borre, Kemi
 3.12. Einari Koski, Kerava
 6.12. Kauko Tumanto, Jyväskylä
 7.12. Mauri Nyström, Lahti
 8.12. Eva Sipiläinen, Kuusankoski
 9.12. Eero Kerkelä, Oulu
 10.12. Inkeri Simola, Kuusankoski
 » Arnhol Siven, Inkeroinen
 » Teppo Tiitonen, Helsinki
 11.12. Olavi Hämäläinen, Hämeenlinna
 » Unto Kaplas, Vuoksenniska
 » Kauko Vesterinen, Lappeenranta
 12.12. Paula Ahtiainen, Riihimäki
 13.12. Ensio Fyhr, Karhula
 » Sakari Juusti, Vuoksenniska

- 13.12. Tauno Peltonen, Hollola
- » Tuomi Riihioja, Viljakkala
- 14.12. Jouko Mikkonen, Suolahti
- Kunto Salomaa, Ikaalinen
- 16.12. Maija Haavasoja, Kauttua
- 17.12. Matti Valtonen, Vuoksenniska
- 18.12. Jouko Haapanen, Hamina
- 19.12. Helga Sandelius, Vehmaa
- 20.12. Eeva Haimi, Voikkaa
- » Veikko Piispa, Vuoksenniska
- 21.12. Lahja Julin, Helsinki
- 23.12. Viljo Pentikäinen, Mikkeli
- » Pauli Seppälä, Helsinki
- 24.12. Aimo Kääriäinen, Karhula
- 25.12. Toivo Louhelainen, Launonen
- » Nils Wessman, Martinmäki
- 27.12. Veikko Ahtainen, Kerava
- » Anna Palomäki, Martinmäki
- » Liisa Ruuskanen, Pori
- 28.12. Oskari Silvennoinen, Kivenlahti
- 29.12. Veikko Soininen, Helsinki
- 30.12. Hilja Lehto, Tiutinen
- » Kaisa Matikainen, Nummela
- 31.12. Arvo Halenius, Turku
- » Eino Salenius, Nummela

Taittovaiheessa saapuneet

95 v.

6. 3. Oskari Inkeroinen, Kotka

90 v.

28. 1. Kalle Nieminen, Janakkala
14. 4. Antti Herman Tirronen, Kuopio
- 13.10. Ida Hakala, Viiala
- 20.11. Gabriel Aalto, Lohja

85 v.

23. 4. Lyyli Eloranta, Kouvola
6. 6. Johannes Päiviö, Kotka
10. 6. Mimmi Lassila, Pietarsaari
15. 6. Kalle Ukkonen, Kuopio
7. 8. Kalle Holm, Suonenjoki
- 10.10. Kalle Laukkanen, Suonenjoki
- 28.10. Hanna Friger, Pori
- 15.12. Ida Koljonen, Helsinki

80 v.

26. 1. Nestor Renvall, Lohja
29. 1. Ina Metsäpuro, Tampere
13. 2. Olli Rissanen, Kymi
18. 3. Alma Kujala, Tampere
23. 3. Maria Andersson, Lohja
28. 3. Elin Janhunen, Helsinki
13. 4. Lydia Laakkonen, Helsinki
21. 4. Sulo Tyrväinen, Varkaus
31. 5. Hilma Hatt, Viiala
15. 6. Stina Tiilikainen, Helsinki
28. 6. Juho Karlsson, Teijo

29. 6. Yrjö Nurmi, Kuopio
5. 7. Anni Parkkonen, Äänekoski
9. 7. Hilja Linnankoski, Vihti
14. 7. Hilja Eklund, Pori
16. 7. Vivi Roslander, Helsinki
18. 7. Artturi Lindt, Teijo
21. 7. Jalmar Lauren, Janakkala
4. 8. Iida Asumaa, Jyväskylä mlk.
14. 9. Ida Wenna, Pietarsaari
- 23.10. Kaisa Hillelä, Tampere
- 30.10. Lilja Hietamäki, Vaasa
- 4.11. Hilja Vilppula, Helsinki
- 13.12. Viktor Salenius, Lohja
16. 12. Tyyne Grönholm, Helsinki
- » Ines Liljeström, Helsinki
- 25.12. Evastiina Aalto, Äänekoski

75 v.

1. 1. Lempi Katra, Helsinki
1. 1. Olga Sihvonen, Äänekoski
3. 1. Eeva Räisänen, Vaasa
6. 1. Helmi Kokkonen, Tampere
7. 1. Aimo Juurinen, Helsinki
16. 1. Rauha Sorri, Suolahti
20. 1. Anni Lahtinen, Koivistonkylä
23. 1. Matti Nurmi, Tampere
8. 2. Elsa Paasonen, Helsinki
9. 2. Vilhelm Kyötikki, Jokela
12. 2. Tyyne Ollikainen, Kotka
22. 2. Heikki Häkkinen, Jyväskylä mlk.
- » Yrjö Marjanen, Vihti
22. 3. Emil Luhtanen, Kotka
23. 3. Hymmi Nieminen, Suolahti
7. 4. Kalle Mantere, Hämeenlinna
15. 4. Risto Karhu, Orimattila
20. 4. Yrjö Ala-Heikkilä, Mänttä
28. 4. August Saarinen, Teijo
2. 5. Einari Laitinen, Imatra
6. 5. Johan Franssila, Kotka
9. 5. Aarne Veijo, Salo
15. 5. Hilja Hämäläinen, Imatra
19. 5. Jenny Strang, Pietarsaari
- » Edvin Vartiainen, Sippola
23. 5. Janne Holopainen, Kouvola
30. 5. Emil Ojanen, Mänttä
2. 6. Atte Salmi, Ylöjärvi
6. 6. Lauri Nuutinen, Kuopio
12. 6. Aaro Hyvärinen, Helsinki
- » Väinö Koivula, Helsinki
14. 6. Aarne Andersson, Kotka
18. 6. Edith Paasonen, Kuopio
19. 6. Aarne Airaksinen, Suonenjoki
- » Topias Pirhonen, Ylöjärvi
25. 6. Lyydia Forsman, Kuopio
10. 7. Hilma Mynttinen, Imatra
17. 7. Elin Mäkelä, Helsinki
25. 7. Maija Kortström, Pietarsaari
11. 8. Hilja Salmelin, Äänekoski
14. 8. Helena Haapala, Imatra
15. 8. Hilda Lindberg, Tampere
18. 8. Jaakko Lehtonen, Kookola
27. 8. Kustaa Fr. Lehtonen, Riihimäki
4. 9. Hilja Antikainen, Helsinki
15. 9. Lempi Marjamäki, Koivistonkylä
16. 9. Emma Kanervo, Lohja
24. 9. Lyyli Valkki, Imatra
25. 9. Axel Vestman, Kotka
27. 9. Veli Pihlaja, Helsinki
28. 9. Mikko Heikkinen, Lappeenranta
30. 9. Aino Salonen, Jämsä

- 2.10. Fanni Lehtihäärä, Teijo
10.10. Otto Vehniäinen, Äänekoski
2.11. Frans Bergström, Tikkurila
8.12. Selma Nurmi, Riihimäki
11.12. Hanna Puustinen, Espoo
13.12. Juho Nieminen, Kouvola

70 v.

3. 1. Alli Hallström, Helsinki
8. 1. Väinö Hinkkanen, Imatra
9. 1. Albin Sjöblom, Kotka
13. 1. Vilho Takala, Tampere
14. 1. Tyyne Jaansson, Espoo
22. 1. Hemming Joensuu, Kihniö
» Eino Juvela, Tampere
25. 1. Vilma Lautiainen, Helsinki
28. 1. Kalle Lindén, Jämsä
3. 2. Kalle Heikkinen, Kotka
3. 2. Elsa Nyman, Jokela
6. 2. Kosti Paasio, Salo
16. 2. Lilli Halonen, Kotka
18. 2. Hilma Peltola, Tampere
21. 2. Karl Jokinen, Lohja
27. 2. Edvard Grönlund, Vihti
» Tyyne Kröger, Kuopio
28. 2. Hjalmar Lehtinen, Lappeenranta
1. 3. Helmi Ukkonen, Kuopio
5. 3. Niilo Sjögren, Tikkurila
12. 3. Lyyli Seppänen, Helsinki
17. 3. Maija Mannonen, Kuopio
23. 3. Anna Aalto, Pori
28. 3. Albert Kananen, Tikkurila
29. 3. Aarne Varjo, Turku
30. 3. Maria Lehtinen, Helsinki
31. 3. Toivo Sirén, Helsinki
4. 4. Erhard Salonen, Pori
11. 4. Rauha Axen, Tampere
18. 4. Urho Gabrielson, Äänekoski
20. 4. Martti Salminen, Riihimäki
23. 4. Niilo Ahava, Helsinki
27. 4. Helmi Lehtinen, Orimattila
28. 4. Anna Nieminen, Muurame
30. 4. Erkki Ojanen, Tampere
1. 5. Salomon Sirkä, Pori
5. 5. Elna Sihvo, Lappeenranta
6. 5. Niilo Hakkarainen, Äänekoski
14. 5. Mandi Lassila, Karhula
15. 5. Ester Pohjonen, Lappeenranta
19. 5. Valto Järvinen, Mänttä
19. 5. Elsa Koskimies, Imatra
22. 5. Kerttu Korttinen, Lappeenranta
24. 5. Arvo Yrjölä, Kotka
28. 5. Onni Lehtinen, Salo
1. 6. Impi Tili, Hamina
3. 6. Aira Kauhainen, Kuopio
5. 6. Toivo Koskinen, Muurame
6. 6. Jenny Matinaho, Tampere
9. 6. Olga Viljakainen, Hämeenlinna
13. 6. Lyyli Niemi, Mänttä
» Iivari Salonen, Jämsä
14. 6. Viljam Vartiainen, Lappeenranta
23. 6. Leo Forsten, Helsinki
26. 6. Martta Lundholm, Lohja
27. 6. Siiri Mäki, Myllykoski
1. 7. Yrjö Halonen, Helsinki
2. 7. Helmi Suominen, Pori
7. 7. Eino Lampinen, Ikaalinen
31. 7. Pekka Matikainen, Äänekoski
3. 8. Väinö Salomaa, Siuro
6. 8. Katri Oksanen, Tampere
10. 8. Ivar Öhman, Mynderlä
20. 8. Kalle A. Virtanen, Viiala
23. 8. Hilja Ihalaenen, Kuopio
24. 8. Lilja Pohjola, Helsinki
25. 8. Lempi Mannesaari, Hämeenlinna
16. 9. Alli Ruunanen, Salo
19. 9. Valtter Salminen, Riihimäki
20. 9. Vilho Lehtinen, Orimattila
21. 9. Matti Leppänen, Tampere
25. 9. Viljo A. Asula, Vaasa
26. 9. Erkki Ahonen, Koivistonkylä
» Martta Laaksonen, Tikkurila
3.10. Lauri Nevanen, Mänttä
9.10. Selma Manner, Vaasa
13.10. Hilja Mäkinen, Helsinki
14.10. Evald Tirkkonen, Kotka
16.10. Kalle Riikonen, Äänekoski
24.10. Oili Turpeinen, Pori
27.10. Edvard Hurskainen, Kokkola
29.10. Johannes Heikkinen, Helsinki
» Alma Laakso, Rajamäki
30.10. Artturi Vuorinen, Salo
7.11. Oiva Selenius, Rajamäki
10.11. Aleksis Aho, Ylöjärvi
13.11. Eino Kivi, Turku
15.11. Jaakko Siekinen, Tikkurila
19.11. Impi Pajusola, Helsinki
29.11. Aarne Hellberg, Teijo
» Artturi Lindström, Kotka
» Aili Muuri, Kotka
30.11. Agnes Karttunen, Syväkangas
2.12. Irja Laine, Helsinki
6.12. Edvin Pasma, Kauliranta
7.12. Anna Kiiski, Hamina
9.12. Kaisa Leskinen, Myllykoski
15.12. Saima Huttunen, Pietarsaari
19.12. Taimi Heinö, Koivistonkylä
» Anna Peltonen, Pohja
27.12. Elsa Vähäkoski, Helsinki
28.12. Hilja Hietavirta, Orimattila

60 v.

2. 1. Veikko Kokkola, Kotka
8. 1. Alvar Asplund, Kotka
14. 1. Henny Hyttiäinen, Pietarsaari
18. 1. Urho Koskimies, Raisio
» Eino Rantanen, Myllykoski
21. 1. Lempi Kanninen, Vaasa
23. 1. Vieno Niemi, Riihimäki
22. 1. Väinö Soininen, Helsinki
26. 1. Viljo Kytöniemi, Helsinki
» Hilma Ravinen, Muurame
» Sulo Virtanen, Kotka
31. 1. Anna-Liisa Virtanen, Helsinki
1. 2. Margit Karlsson, Helsinki
3. 2. Alma Lahtivesi, Lappeenranta
» Hugo Lampinen, Tampere
9. 2. Feeliks Esaias (Esa) Pakarinen, Varkaus
10. 2. Leevi Molander, Otsola
11. 2. Greta Lahtinen, Tampere
» Toini Raivola, Tampere
16. 2. Kaapo Ojala, Pietarsaari
17. 2. Niilo Eronen, Turku
22. 2. Matti Tiljander, Vähärauma
» Väinö Vaittinen, Kokkola
25. 2. Arvi Sinipaasi, Äänekoski
26. 2. Kerttu Aro, Tampere
27. 2. Paavo Saarinen, Salo
» Uno Sivén, Kaipola

1. 3. Yrjö Kankainen, Äänekoski
3. 3. Olavi Asikainen, Kotka
- » Toivo Puumalainen, Kotka
5. 3. Veikko Salo, Riihimäki
6. 3. Liisa Raiskio, Tampere
7. 3. Arvo Katainen, Otsola
9. 3. Veikko Puskala, Espoo
- » Ellen Virtala, Helsinki
10. 3. Armas Rantanen, Salo
11. 3. Veikko Vuoksentö, Turku
13. 3. Uuno Keskinen, Helsinki
16. 3. Arvo Haapasalo, Mänttä
17. 3. Taisto Perttula, Mänttä
18. 3. Alpo Kanerva, Jokela
21. 3. Alice Lehti, Salo
23. 3. Vuokko Katainen, Otsola
27. 3. Eemil Leppänen, Raisio
29. 3. Sanna Frilander, Kotka
3. 4. Hilda Leinonen, Kuopio
6. 4. Niilo Saarinen, Hämeenlinna
8. 4. Tauno Heikkilä, Tampere
11. 4. Armas Ilmarinen, Lohja
- » Viena Uutela, Helsinki
14. 4. Viljo Räikkönen, Jokela
20. 4. Tyyne Valpas, Salo
22. 4. Yrjö Allamo, Karjaa
25. 4. Reijo Lehtonen, Vaasa
- » Reino Piironen, Hämeenlinna
26. 4. Aimo Kantturi, Myllykoski
- » Elna Loimunoro, Helsinki
- » Onni Saari, Riihimäki
29. 4. Ilmari Malmstedt, Kotka
30. 4. Erkki Tirkkonen, Varkaus
1. 5. Vilho Nygren, Hämeenlinna
2. 5. Edith Kumpulainen, Helsinki
5. 5. Toivo Aalto, Kotka
7. 5. Helmi Tuominen, Lohja
8. 5. Sulo Kujala, Kymi
9. 5. Eero Numerla, Turku
9. 5. Edvard Savolainen, Lappeenranta
15. 5. Aino Kultakoski, Tikkurila
- » Niilo Pohjola, Helsinki
20. 5. Hilda Hallikainen, Imatra
23. 5. Eino Vatanen, Hattula
24. 5. Lyly Pennanen, Vähärauma
26. 5. Aarne Järvinen, Otanmäki
27. 5. Aarno Nokso, Otsola
28. 5. Paavo Lind, Vanha-Ulvila
3. 6. Arno Turtia, Riihimäki
5. 6. Sulo Korjus, Äänekoski
- » Helmi Koskinen, Riihimäki
6. 6. Annikki Kankainen, Tampere
11. 6. Eino Kähkönen, Kuopio
- » Johan Rekala, Helsinki
16. 6. Uljas Kymäläinen, Teijo
18. 6. Kalle Rautio, Salo
21. 6. Olga Lindstedt, Lohja
22. 6. Hilja Jokinen, Viiala
28. 6. Vieno Silvennoinen, Kotka
30. 6. Helmi Hellgren, Hyvinkää
2. 7. Karl Helli, Vaasa
4. 7. Aino Hannus, Karjaa
7. 7. Katri Siituri, Vuohijärvi
8. 7. Leonard Åberg, Espoo
11. 7. Aulis Salo, Espoo
- » Lilli Sinervo, Helsinki
12. 7. Lyly Siitonen, Äänekoski
13. 7. Aune Hiltunen, Helsinki
- » Vilho Lehojärvi, Kemi
18. 7. Allan Vainio, Helsinki
21. 7. Vilho Matilainen, Jyväskylä mlk.
25. 7. Väinö Korpi, Helsinki
28. 7. Laura Hirvi, Kouvolaa
- » Peter Pöppönen, Kotka
30. 7. Gunnar Sorsa, Kouvolaa
1. 8. Johannes Inkinen, Valkeakoski
- » Eeva Kukkola, Vuohijärvi
2. 8. Sulo Patomeri, Helsinki
3. 8. Leo Velin, Rajamäki
4. 8. Maila Lautjärvi, Helsinki
- » Lasse Luoto, Vähärauma
6. 8. Emil Laine, Salo
7. 8. Impi Helminen, Salo
11. 8. Yrjö Järvinen, Tampere
14. 8. Irja Syrjälä, Tampere
17. 8. Anna Hämäläinen, Äänekoski
- » Eino Rautiainen, Äänekoski
21. 8. Toini Korhonen, Suonenjoki
- » Taimi Simos, Pyhtää
25. 8. Reino Liesniemi, Valkeakoski
27. 8. Kaino Ilola, Salo
30. 8. Lea Laakkonen, Myllykoski
- » Eemil Piippo, Raisio
4. 9. Julia Siitonen, Otanmäki
6. 9. Tyyne Kaipainen, Kotka
8. 9. Taimi Eriksson, Helsinki
- » Uuno Kela, Imatra
9. 9. Kosti Kangas, Tampere
10. 9. Taimi Lörpys, Ylöjärvi
12. 9. Hjalmar Jungell, Lohja
15. 9. Einar Anttonen, Vuohijärvi
16. 9. Onni Lindroos, Koivistonkylä
17. 9. Aino Huuhtanen, Imatra
18. 9. Eino Hirvonen, Imatra
- » Martti Rantanen, Lohja
20. 9. Aili Lehtonen, Helsinki
22. 9. Heimo Lilja, Karjaa
23. 9. Voitto Iskanus, Kotka
25. 9. Frans Olavi Hookana, Alatornio
27. 9. Hilja Puroaho, Pietarsaari
29. 9. Kaarlo Halminen, Vanha-Ulvila
- 1.10. Väinö Toivonen, Helsinki
- 3.10. Reino Lehmus, Riihimäki
- 4.10. Tauno Laakkonen, Imatra
- 6.10. Yrjö Lopenen, Varkaus
- » Reino Viitanen, Tampere
- » Anni Virtanen, Tampere
- 8.10. Saimi Rantala, Espoo
- » Niilo Suvanta, Kotka
- 10.10. Jorma Ahtola, Salo
- » Hilja Kankainen, Pietarsaari
- 15.10. Vilho Nieminen, Jyväskylä mlk.
- 23.10. Erik Arponen, Myllykoski
- 26.10. Reino Rissanen, Kotka
- 29.10. Pentti Merivalli, Pori
- » Anna-Liisa Uitti, Mänttä
- 3.11. Aili Salminen, Helsinki
- 4.11. Eero Häkkinen, Kuopio
- 5.11. Johan Tinell, Helsinki
- 7.11. Varma Lokisto, Salo
- » Lempi Purovirta, Kotka
- 11.11. Sulo Signus, Helsinki
- 13.11. Salli Koskinen, Pori
- 13.11. Taina Aho, Ylöjärvi
- 14.11. Pentti Kankaanpää, Salo
- 15.11. Olavi Kontinen, Helsinki
- 17.11. Maria Lakka, Imatra
- » Anna Nevalainen, Äänekoski
- 19.11. Kalle Lassio, Äänekoski
- » Aarne Ollila, Simpele

- 22.11. Irene Soisalo, Karjaa
 23.11. Ester Seppälä, Tampere
 25.11. Kalle Oksanen, Paksalo
 26.11. Hanna Lampinen, Tampere
 28.11. Erkki Ranttilä, Espoo
 29.11. Elma Vepsäläinen, Kuopio
 1.12. Martta Hilonen, Helsinki
 2.12. Selma Laanala, Helsinki
 3.12. Eino Hamilo, Vanha-Ulvila
 6.12. Ilmari Toikka, Kotka
 8.12. Heimo Laakso, Vähärauma
 9.12. Bertta Hartemo, Tikkurila
 » Simo Savolainen, Äänekoski
 10.12. Kaarina Flinkman, Kotka
 » Väinö Nyrkelä, Riihimäki
 11.12. Varma Vilenius, Helsinki
 13.12. Mikko Niemi, Riihimäki
 15.12. Ida Saarinen, Hämeenlinna
 19.12. Martta Veijalainen, Tampere
 20.12. Mikko Saarinen, Tikkurila
 23.12. Kaino Nevala, Salo
 24.12. Irja Pelkonen, Pori
 24.12. Eva Toivonen, Helsinki
 29.12. Rauha Kankaanpää, Turku
 31.12. Martta Leskinen, Otanmäki

50 v.

3. 1. Anja Kallio, Kauliranta
 7. 1. Helvi Nymän, Karjaa
 9. 1. Olavi Vikman, Helsinki
 13. 1. Annikki Hopearuoho, Vihti
 14. 1. Keijo Hietanen, Imatra
 » Arvo Nuolijärvi, Orimattila
 15. 1. Jaakko Louhimo, Tampere
 16. 1. Lempi Virtanen, Raisio
 19. 1. Greta Kajosalo, Kotka
 » Eino Leppämäki, Mänttä
 » Heikki Mäkinen, Ikaalinen
 23. 1. Reino Virtanen, Salo
 25. 1. Viljo Tourunen, Äänekoski
 28. 1. Keijo Lindgren, Kotka
 30. 1. Oiva Kallinen, Mänttä
 1. 2. Yrjö Korttinen, Lappeenranta
 2. 2. Martti Luukkonen, Ikaalinen
 6. 2. Helga Tammi, Tikkurila
 7. 2. Eero Alonen, Ikaalinen
 8. 2. Tauno Rintala, Vaasa
 10. 2. Kalervo Lehto, Vähärauma
 13. 2. Pauli Hämäläinen, Lappeenranta
 » Bertta Saarinen, Mänttä
 15. 2. Pentti Luoto, Vihti
 » Tor-Leif Sandgren, Helsinki
 17. 2. Toivi Nuukkanen, Otanmäki
 20. 2. Gregorius, Ekholm, Helsinki
 21. 2. Veikko Teräväinen, Imatra
 22. 2. Hilka Lempinen, Espoo
 » Annikki Pesonen, Riihimäki
 23. 2. Eino Kari, Pori
 » Eino Kari, Vähärauma
 24. 2. Matti Mikkonen, Varkaus
 25. 2. Laina Mattila, Otanmäki
 26. 2. Tauno Lampuotil, Kaarlela
 28. 2. Erkki Nieminen, Siuru
 1. 3. Pentti Nurminen, Jämsänkoski
 4. 3. Toivo Peltonen, Lohja
 5. 3. Pertti Kukkola, Kotka
 9. 3. Väinö Makkonen, Tampere
 10. 3. Pentti Kujala, Kotka
 11. 3. Liisi Helenius, Teijo
 » Toivo Vottonen, Lappeenranta

13. 3. Aarne Nieminen, Tampere
 15. 3. Alpo Leino, Pyhtää
 18. 3. Erkki Backström, Lohja
 21. 3. Hilda Yläkangas, Mänttä
 23. 3. Pentti Leppänen, Myllykoski
 29. 3. Pentti Sihvonen, Vuoksenniska
 30. 3. Martti Pekkola, Myllykoski
 31. 3. Toivo Kivimäki, Äänekoski
 1. 4. Erkki Kiviluoto, Riihimäki
 3. 4. Tauno Piitulainen, Suonenjoki
 » Eino Viitanen, Helsinki
 4. 4. Martti Karén, Salo
 » Jorma Nieminen, Helsinki
 5. 4. Reino Koski, Helsinki
 » Tuomas Kuisma, Turku
 6. 4. Rauha Heikura, Kotka
 10. 4. Unto Ilvonen, Imatra
 » Onni Juvonen, Tikkurila
 » Einari Saarinen, Imatra
 13. 4. Tauno Juurinen, Lohja
 » Eino Lintunen, Lohja
 » Aarne Rajala, Tampere
 14. 4. Lyly Ahlholm, Jämsänkoski
 » Eino Kangas, Helsinki
 15. 4. Tauno Puustinen, Varkaus
 16. 4. Unto Penttilä, Pietarsaari
 17. 4. Veli Sievänen, Helsinki
 18. 4. Thure Loman, Lohja
 23. 4. Aino Kainlahti, Espoo
 26. 4. Veikko J. Kauppinen, Äänekoski
 » Martti Massinen, Korso
 27. 4. Reino Jaakkola, Kemi
 28. 4. Thure Muuri, Kotka
 30. 4. Vilho Ruissaari, Pietarsaari
 » Vilho Tamminen, Riihimäki
 4. 5. Karl-Gustav Lundin, Tampere
 8. 5. Eino Nikula, Kotka
 » Pauli Veijonen, Äänekoski
 9. 5. Kaarlo Valpas, Salo
 10. 5. Alli Rantanen, Salo
 12. 5. Aulis Haapaniemi, Kouvola
 14. 5. Onni Klingberg, Karhula
 » Viljo Lunden, Helsinki
 15. 5. Juho Jormanainen, Helsinki
 16. 5. John Korpilähde, Tampere
 » Kaija Lehto, Viiala
 17. 5. Eino Lahtinen, Otanmäki
 19. 5. Eila Penttinen, Helsinki
 20. 5. Sally Hytönen, Äänekoski
 » Laila Renfors, Pori
 22. 5. Osmo Aalto, Orimattila
 25. 5. Vilho Karjalainen, Lohja
 26. 5. Hugo Käkälä, Lappeenranta
 27. 5. Lauri Aho, Tampere
 28. 5. Eero F. Salminen, Tampere
 » Pertti Vuorio, Kotka
 30. 5. Eino Jääskeläinen, Myllykoski
 1. 6. Pentti Lahtinen, Kotka
 3. 6. Pekka Pönkkä, Lohja
 7. 6. Matti Puha, Tikkurila
 8. 6. Allan Schmidt, Espoo
 10. 6. Leo Lempinen, Tampere
 11. 6. Taisto Lehtälä, Jämsänkoski
 12. 6. Aulis Teittinen, Varkaus
 15. 6. Olavi Salmela, Oulainen
 16. 6. Ull-Brita Dickman, Helsinki
 23. 6. Aarne Aulasvuo, Lohja
 » Eino Finning, Kemi
 » Brita Järvinen, Salo
 » Siiri Isoviita, Tampere

23. 6. Niilo Vuorenmaa, Tampere
26. 6. Eino Itkonen, Imatra
3. 7. Arvo Pakarinen, Myllykoski
5. 7. Erkki Tilli, Helsinki
6. 7. Sirkka Lehtonen, Tampere
- » Kauko Lindroos, Lohja
7. 7. Heikki Anttila, Pyhtää
- » Onni Hentunen, Lappeenranta
- » Seppo Suhonen, Helsinki
8. 7. Olavi Melkinen, Joensuu
9. 7. Sirkka Siekkinen, Laukaa
10. 7. Kauko Karjalainen, Vuohijärvi
- » Totti Manninen, Tikkurila
14. 7. Margaretta Hyttinen, Hämeenlinna
- » Alpo Johansson, Kouvola
- » Teuvo Vanhalo, Uskela
15. 7. Jaakko Arvonen, Hämeenlinna
- » Heikki Salo, Kaipola
16. 7. Epi Väisänen, Imatra
17. 7. Lilja Kotiranta, Helsinki
- » Eero Kuusinen, Pori
- » Saara Nieminen, Muurame
18. 7. Reino Pulkkinen, Tikkurila
- » Aarne Vanhala, Kotka
21. 7. Pekka Häyrynen, Vantaa
23. 7. Rauha Tölli, Otanmäki
24. 7. Kerttu Grönroos, Salo
- » Matti Heiskanen, Otanmäki
- » Iikka Perälä, Salo
25. 7. Aino Aho, Vanha-Ulvila
27. 7. Meeri Raatenmaa, Imatra
28. 7. Mirjam Majava, Helsinki
- » Risto Vaarakari, Helsinki
1. 8. Maire Eiskonen, Helsinki
4. 8. Arvo Jokio, Joensuu
11. 8. Miili Pekkarinen, Hamina
- » Niilo Ryymin, Joensuu
12. 8. Aune Qvist, Mänttä
13. 8. Paul Bergström, Tikkurila
18. 8. Eino Salminen, Tampere
19. 8. Eino Manninen, Varkaus
21. 8. Eino Heikkinen, Kemi
- » Veikko Karhunen, Espoo
- » Erkki Valkeamäki, Jämsänkoski
22. 8. Jukka Tiilikainen, Helsinki
25. 8. Arvi Luostarinen, Imatra
- » Ilmi Putovirta, Salo
- » Kyösti Rummukainen, Imatra
26. 8. Vieno Junnola, Hamina
- » Veikko Takala, Raisio
28. 8. Reino Pulkkinen, Imatra
4. 9. Toivo Kosonen, Jokela
- » Helmer Laakso, Salo
11. 9. Veikko Latvala, Vaasa
- » Paavo Lekberg, Salo
- » Vieno Aavalampi, Riihimäki
12. 9. Elis Jääskeläinen, Lohja
12. 9. Elsa Peltonen, Tampere
15. 9. Veikko Aalto, Lohja
- » Onni Kankaanpää, Imatra
17. 9. Niilo Rajala, Vaasa
20. 9. Simo Pajula, Helsinki
21. 9. Juho Nurro, Kuopio
- » Impi Salo, Tikkurila
22. 9. Kyösti Kanerva, Lohja
23. 9. Lauri Jauhainen, Kouvola
29. 9. Martti Kaltemaa, Riihimäki
- 2.10. Mauno Lönnqvist, Kotka
- 3.10. Kauko Miettinen, Juuka
- 4.10. Frans Salmi, Espoo
- 6.10. Pentti Kovanen, Joensuu
- 7.10. Voitto Asikainen, Joensuu
- » Lauri Lahtinen, Myllykoski
- » Helge Lillman, Myllykoski
- 9.10. Lauri Koivunen, Karjaa
- 13.10. Eino Lehtikainen, Juuka
- » Toivo Mäkinen, Mänttä
- » Reino Raitio, Mänttä
- 16.10. Vilho Kannelin, Oulainen
- » Henry Lanki, Pyhtää
- 17.10. Eino Makkonen, Äänekoski
- » Aili Pulkkinen, Lohja
- 19.10. Taimi Andelin, Lappeenranta
- » Liisa Piitulainen, Suonenjoki
- 20.10. Niilo Saloranta, Tampere
- 23.10. Viljo Tiuhonen, Kotka
- 28.10. Lyyli Boman, Lohja
- 30.10. Lauri Immonen, Imatra
- 3.11. Aili Hellberg, Riihimäki
- 6.11. Toivo Järnstedt, Kotka
- » Väinö Karojärvi, Lohja
- » Sanni Suuronen, Jämsänkoski
- 7.11. Lyyli Päiväranta, Mänttä
- 8.11. Tyyne Vuorisalo, Helsinki
- 11.11. Martti Jääskeläinen, Helsinki
- » Igor Merviä, Kirkkonummi
- 15.11. Uoti Kaisku, Tampere
- 17.11. Olavi Koskinen, Riihimäki
- 20.11. Leo Kuosmanen, Äänekoski
- » Pauli Laaksonen, Jämsänkoski
- 26.11. Unto Marjanen, Helsinki
- 1.12. Veikko Kenkkilä, Imatra
- 2.12. Aarne Kaskinen, Kouvola
- 3.12. Kauko Malmberg, Hämeenlinna
- » Aarne Pirttijärvi, Ylöjärvi
- 9.12. Kunto Ruokolainen, Mänttä
- 10.12. Armas Hiilinen, Karjaa
- 13.12. Väinö Kalso, Selänpää
- 19.12. Matti Rajalahti, Vanha-Ulvila
- 26.12. Otto Karvonen, Kuopio
- 27.12. Kaarlo Virkki, Helsinki
- 28.12. Arvi Saarinen, Hämeenlinna
- 29.12. Markus Junna, Imatra
- 30.12. Mertsi Blomqvist, Salo

Osoitehakemisto

SOSIALIDEMOKRAATTISET PUOLUEJÄRJESTÖT:

Suomen Sosialidemokraattinen Puolue:
Helsinki 53, Paasivuorenkatu 3. Puheenjohtaja Rafael Paasio. Puoluesihtööri Kalevi Sorsa.

Sos.-dem. Puoluetoimisto:

Helsinki 53, Paasivuorenkatu 3. Toimistoaika 9—16.30. (Kesäaikana 9—15.30), toim. lauantaisin suljettu. Puhelimet: keskus 76 57 66, puoluesihtöörin sihtööri 73 86 72, taloudenhoitaja 77 20 52, toimistopäällikkö 76 29 93, toimistosihtööri 77 39 93, jaostosihtöörin 77 06 32, tutkimusosasto 71 72 51, järjestösihtööri 77 47 21, tiedotussihtööri 77 44 28, kunnallisasiat 77 47 42. Julkaisu- ja toimitus, julk. tilaukset, kassa, kunnallisasiat, opintoasiat, toimitsijat, rekisteriasiat, konekirjoittajat keskuksen kautta. Postisiirtotilin numero 7990.

Sos.-dem. Eduskuntaryhmä:

Helsinki, Eduskuntatalo. Puheenjohtaja Esko Niskanen, varapuheenjohtajat Margit Eskman ja Valde Nevalainen, taloudenhoitaja Sinikka Luja, puh. 44 00 51 (keskus), eduskuntasihtööri K. Kolamo 44 00 51/271, tiedotussihtööri Antti Halme 44 00 51/232.

Helsingin Sosialidemokraattinen Piiri ry.:

Toimisto: Helsinki 53, Paasivuorenk. 5. Siht. Aulis Leppänen, puh. 77 11 82, keskus 70 870.

Uudenmaan Sosialidemokraattinen Piiri ry.:

Toimisto: Helsinki 53, Paasivuorenk. 5. Sihtööri Kauko Tapaninen, puh. 77 72 38 ja 77 24 93.

Turun 1. et. Sosialidemokraattinen Piiri ry.:

Toimisto: Turku, Eerikinkatu 30. Työväentalo. Sihtööri Aarno Lindeqvist, puh. 921-14 405.

Satakunnan Sosialidemokraattinen Piiri ry.:

Toimisto: Pori, Annankatu 13. Sihtööri Tauno Kallio, puh. 939-13 058, puh. 939-15 591 kotiin.

Etelä-Hämeen Sosialidemokraattinen Piiri ry.:

Toimisto: Hämeenlinna, Raatihuoneenkatu 16. Sihtööri Pauli Ilanen, puh. 917-22 378.

Pohjois-Hämeen Sosialidemokraattinen Piiri ry.:

Toimisto: Tampere, Hämeenpuisto 28. Sihtööri Eero Lindholm, puh. 931-26 963 ja 931-24 128.

Kymen 1. Sosialidemokraattinen Piiri ry.:

Toimisto: Kotka, Kotkankatu 7. Sihtööri Mauno Hirvisaari, puh. 952-12 468 ja 952-12 853.

Mikkelin Sos.-dem. Piiri ry.:

Toimisto: Mikkeli, Olkkolankatu 7. Sihtööri Aaro Airas, puh. 11 561.

Kuopion Sosialidemokraattinen Piiri ry.:

Toimisto: Kuopio, Puijonkatu 23. Sihtööri Onni Hyvönen, puh. 971-12 359.

Pohjois-Karjalan Sos.-dem. Piiri ry.:

Toimisto: Joensuu, Työväentalo, Kauppakatu 32. Sihtööri Pauli Kinnunen, puh. 22 149.

Sos.-dem. Puolueen Keski-Suomen Piiri ry.:

Toimisto: Jyväskylä, Kauppakatu 30. Sihtööri Kauko Saastamoinen, puh. 941-11 423.

Vaasan 1. Sosialidemokraattinen Piiri ry.:

Toimisto: Seinäjoki, Keskusk. 17. Sihtööri Seppo Huhtanen, puh. 964-22 670.

Oulun Sosialidemokraattinen Piiri ry.:

Toimisto: Oulu, Pakkahuoneenkatu 26. Sihtööri Toivo Kanninen, puh. 981-14 973.

Lapin Sosialidemokraattinen Piiri ry.:

Toimisto: Rovaniemi, Maakuntakatu 16. Sihtööri Martti Ristimäki, puh. 40 74.

Kajaanin Sos.-dem. Piiri ry.:

Toimisto: Kajaani, Kalevankatu 1. Sihtööri Leevi Kovalainen, puh. 23 81.

Suomen Ruotsalainen Työväenliitto - Finlandssvenska Arbetarförbundet:

Helsinki 53, Paasivuorenkatu 3. Sihtööri Alf-Erik Helsing, puh. 77 50 98.

Kotkan Sosialidemokraattinen Kunnallisjärjestö ry.:

Kotka, Keskuskatu 33.

Lahden Sos.-dem. Kunnallisjärjestö ry.:

Lahti, Aleksanterinkatu 23.

Lappeenrannan Sosialidemokraattinen Kunnallisjärjestö ry.:

Lappeenranta, Snellmanninkatu 12.

Porin Sosialidemokraattinen Kunnallisjärjestö ry.:

Pori, Antinkatu 15.

Tampereen Sosialidemokraattinen Kunnallisjärjestö ry.:

Tampere, Hallituskatu 19.

Turun Sosialidemokraattinen Kunnallisjärjestö ry.:

Turku, Eerikinkatu 30.

SOS.-DEM. KANSANEDUSTAJIEN KOTI-Osoitteet:

Aalto, Lyyli, Turenki, puh. 917-82 342.
Ahde, Matti, Merikoskenk. 2 A 24, Oulu 50, puh. 981-13 494.

Ahonen, Arvo, Jyskä, puh. 941-76 680.
Breilin, Reino, Yrjönkatu 2, Salo, puh. 924-23 08.

Eskman, Margit, Vanhainkoti, Pori 6, puh. 939-277.
 Flinck, Anni, Läätenkatu 7-9 F, Tampere, puh. 931-50 476.
 Friberg, Ralf, Gungbräds v. 5 G 167, Hfors 94, puh. 30 22 98.
 Haapasalo, K. F., Olavink. 6, Mikkeli, puh. 11 024.
 Helle, Veikko, Nummela, puh. 913-22 360.
 Hostila, Sulo, Kymijoen tie 6, Karhula, puh. 952-62 088.
 Hykkälä, Heikki, Arvilantie 14, Kuusankoski, puh. 951-86 497.
 Kaipainen, Osmo, Kasavuorent. 5 B, Kainainen, puh. 50 18 44.
 Kalavainen, Meeri, Harjuviita 22 A 20, Tapiola, puh. 64 20 10.
 Karkinen, Seija, Hernesaarenk. 5 C 54, Hki 15.
 Knuuti, Urho E., Alhonk. 20, Kemi, puh. 21 00.
 Knuuttila, Sakari, Päivärinnant. 4, Jyväskylä, puh. 941-12 349.
 Kohtala, Leo, Birger Jaarlink. 2 B 7, Hämeenlinna, puh. 917-24 735.
 Koivisto, Tellervo, Kyläsepänk. 8, Pispala, puh. 931-41 838.
 Käkälä, Valto, Neulasepänk. 12, Lappeenranta, puh. 953-10 544.
 Laaksonen, Mikko, Otsolahdent. 13 C, Tapiola, puh. 46 15 93.
 Laine, Eero, Keskusk. 24 C 37, Kotka, puh. 952-13 748, 11 210.
 Lepistö, Eeli, Ylistaro as., puh. 41 039.
 Lillqvist, Bror, Västermalmstorg 3 A 5, Jakobstad, puh. 11 081.
 Lindeman, Lars, Eino Leinosg. 12 D 52, Hfors 25, puh. 49 53 99.
 Loikkanen, Eino, Aleksanterink. 17, Tampere, puh. 931-22 340.
 Luja, Sinikka, Jääskelänt. 19, Lintuvaara, puh. 54 12 60.
 Myyryläinen, Salme, Hämeenk. 24 A 12, Lahti, puh. 918-20 680.
 Mäkelä, Uljas, Seminaarink. 3, Rauma, puh. 938 12 476.
 Mäkinen, Väinö, Laaksok. 10, Riihimäki, puh. 914-33 970, 35 150.
 Nevalainen, Valde, Kalevank. 21, Joensuu, puh. 22 149.
 Niskanen, Esko, Vaskitorvent. 11 as. 2, Turku 25, puh. 921-35 71 56.
 Paananen, Ilmo, Keskusk. 34 A 5, Pieksämäki, puh. 12 615.
 Paasio, Rafael, Virmuntie 26. as. 19, Turku 10, puh. 921-37 01 35.
 Paasivuori, Tyyne, Käpylänt. 11, Helsinki 60, puh. 79 66 83.
 Perheentupa, A.-V., Messeniuksenk. 10 A, Helsinki, puh. 41 63 28.
 Raatikainen, Kaisa, Otsolahdent. 13, Tapiola, puh. 46 39 72.
 Rodén, Akseli, It. Pitkä 6, Vanha-Vaasa, puh. 961-37 590.
 Salama, Aune, Vapaudenk. 40-42 A 10, Jyväskylä, puh. 941-10 310.
 Salmivuori, Kaarle, Haarakajoki, puh. 28 39 63.
 Salo, Eero, Eino Leinonk. 5 D 5, Hämeenlinna, puh. 917-21 783.

Sandelin, Valdemar, Aarikkalank. 2, Taka-huhti, puh. 931-54 557.
 Siltanen, Sylvio, Sairashuoneenk. 12 C 59, Turku, puh. 921-30 39 62.
 Sorsa, Kalevi, Väinämöisenk. 21 B 30, Hki 10, puh. 49 21 94.
 Suksi, Keijo, Hiihtäjät. 11 H 63, Kuopio, puh. 971-21 669.
 Sundqvist, Ulf, Kallback, puh. 22 12 40.
 Terästä, Edit, Rajakatu 19 B 10, Kuopio, puh. 971-22 535.
 Tiilikainen, Paavo, Ratamokatu, Vuoksen-niska, puh. 954-31 428.
 Tikkanen, Ville, Kettukalliontie 4, Kajaa-ni, puh. 80 43.
 Tuomioja, Erkki, Runebergink. 8 D, Helsinki 10, puh. 49 37 99.
 Turunen, Väinö J., Eerikink. 3 B 11, Savonlinna, puh. 22 212.
 Vilponiemi, Väinö, Kiertokatu 8 as. 13, Pori, puh. 939-23 364.
 Voutilainen, U. H., Toriakio B 6, Lieksa, puh. 51.

MUUT SOSIALIDEMOKRAATTISET JÄRJESTÖT:

Sos.-dem. Nuorison Keskusliitto:

Helsinki 53, IV linja 3-5 F, puh. 718 055 (keskus). Puheenjohtaja Ulf Sundqvist, sihteeri Marianne Laxen, puh. 77 01 17, tiedotussihteeri 76 79 68, toimistos sihteeri 76 27 25.

piirijärjestöt:

Finlands Svenska Socialdemokratiska

Ungdomsklubbar Centralkommitté: phj. Helena Åkerman, Itsenäisyydenkatu 18, Tampere.

Etelä-Saimaan Piirin Sos.-dem. Nuorisojärjestö

phj. Martti Valta-aho, Voisalmi, Lappeenranta, puh. 13 346.

Helsingin Sos.-dem. Nuorisopiiri

toimisto: Paasivuorenkatu 5 A 34, Helsinki 53, puh. 76 39 90.

Hämeenlinnan piirin Sos.-dem. Nuorisojärjestö:

siht. Raija Kurki, Tykistötie 9 A 1, Hämeenlinna, puh. 917-26 351.

Joensuun Piirin Sos.-dem. Nuorisojärjestö

toimisto: Kauppakatu 32, Joensuu, puh. 22 149.

Kuopion Piirin Sos.-dem. Nuorisojärjestö

phj. Toivo Ihala, Pohjolankatu 28, Kuopio.

Kymenlaakson Sos.-dem. Nuorisopiiri-järjestö

toimisto: Kotkankatu 7, Kotka, puh. 952-12 853.

Lapin piirin Sos.-dem. Nuorisojärjestö

Kauko Kumpulainen, Pakkahuoneenk. 26 Oulu, puh. 981-24 131.

Mikkelin Sos.-dem. Nuorisopiiri:

toimisto: Olkkolankatu 7, Mikkeli, puh. 11 561.

Oulun Sos.-dem. Nuorisopiiri
toimisto: Pakkahuoneenkatu 26, Oulu,
puh. 981-24 131.

SNK:n Keski-Suomen Piiri:
toimisto: Kauppakatu 30, Jyväskylä,
puh. 941-11 423.

Tampereen piirin Sos.-dem. Nuorisojärjestö:
toimisto: Hallituskatu 19, Tampere,
puh. 931-24 128.

SNK:n Satakunnan Piiri
phj. Timo Nurmi, Kauttua.

SNK:n Uudenmaan Piiri:
siht. Leena Simonen, Jalmarintie 2 A 9,
Tapiola, puh. 46 29 97.

Vaasan Läänin Sos.-dem. Nuorisopiiri:
phj. Osmo Leppänen, Katajatie 3 F,
Kokkola.

Varsinais-Suomen Sos.-dem. Nuorisopiiri:
toimisto: Eerikinkatu 30, Turku, puh.
921-33 25 00.

Nuorten Kotkain Keskusliitto:
Helsinki 53, Paasivuorenkatu 5, puh.
77 56 48, siht. Ilpo Rossi, puh. 76 92 16.

Espoon Nuoret Kotkat Aluejärjestö:
phj. Seppo Jahnsson, Koivikko, Kauk-
lahti, puh. 81 14 13.

Jyväskylän Maalaiskunnan Nuoret Kotkat
Aluejärjestö:
phj. Harri Laveri, 220, Jyskä, puh.
941-16 560.

Lahden Nuoret Kotkat Aluejärjestö:
siht. Markku Dahl, Aleksanterink. 26,
Lahti, puh. 918-20 044.

Porin Nuoret Kotkat Aluejärjestö:
siht. Ritva Haavanlammi, Kuninkaan-
lahdenkatu 25 B, Kalaholma.

Raision Nuoret Kotkat Aluejärjestö:
phj. Pentti Majuri, Raisio.

Turun Nuoret Kotkat Aluejärjestö:
phj. Hannu Suhonen, Erikinkatu 30,
Turku, puh. 921-26 472.

Etelä-Hämeen Nuoret Kotkat Piirijärjestö:
phj. Onni Tuomenoja, Valtakatu 22 A,
Valkeakoski, puh. 937-41 800.

Etelä-Saimaan Nuoret Kotkat Piirijärjestö:
phj. Aarne Karhu, Perätiirilä, Kaukas,
puh. 953-14 360.

Helsingin Nuoret Kotkat Piirijärjestö:
phj. Asko Seppänen, Näätätie 21 B 11,
Helsinki 80, puh. 78 44 21.

Keski-Suomen Nuoret Kotkat Piirijärjestö:
phj. Hannu Tapiola, Valkola, Muurame,
puh. piiritoimisto 941-10 423.

Kymenlaakson Nuoret Kotkat Piirijärjestö:
siht. Erkki Hänninen, Lastenkoti, Kar-
hula 2, puh. 952-61 912.

Lapin Nuoret Kotkat Piirijärjestö:
siht. Eila Rajala, Lapinkatu 6 B 20,
Rovaniemi.

Oulun Nuoret Kotkat Piirijärjestö:
siht. Antero Turkka, Allitie 4 A 10,
Karjasilta, puh. piiritoimisto 981-14 937.

Pohjanmaan Nuoret Kotkat Piirijärjestö:
siht. Maire Hirvonen, Luotsinkatu 11,
Vaasa.

**Pohjois-Karjalan Nuoret Kotkat Piiri-
järjestö:**
phj. Sakari Tahvanainen, Kauppakatu
32, Joensuu, puh. 22 149.

Pohjois-Savon Nuoret Kotkat Piirijärjestö:
siht. Onni Hyvönen, Minna Canthink. 27
A 15, Kuopio, puh. 971-12 359.

Satakunnan Nuoret Kotkat Piirijärjestö:
siht. Marja-Liisa Vehkaoja, Annankatu
13, Pori, puh. 13 058.

Suur-Savon Nuoret Kotkat Piirijärjestö:
siht. Taisto Savolainen, Olkkolankatu 7,
Mikkeli, puh. piiritoimisto 11 561.

Svenska Örnströket:
siht. Judith Sundman, Nordenskiöldin-
katu 2 B 17, Helsinki 25, puh. 61 625.

Tampereen Nuoret Kotkat Piirijärjestö:
phj. Arvo Sipilä, Ilmarinkatu 34 B 23,
Kaleva, puh. piiritoimisto 931-28 963.

Uudenmaan Nuoret Kotkat Piirijärjestö:
phj. Kauko Sormunen, Vaiveronkatu 15,
Hyvinkää, puh. 941-12 025.

**Varsinais-Suomen Nuoret Kotkat Piiri-
järjestö:**
toimisto: Eerikinkatu 30 h 7, Turku,
puh. 33 25 00.

TYÖVÄEN URHEILUSEUROJEN KES- KUSLIITTO RY (TUK)

Puheenjohtajat:

Sulo Hostila, puheenj., puh. 44 00 51,
Vainö Soininen, varapuheenj., Veikko
Helle, liittoneuv. puheenjohtaja.

Keskustoimisto:

Läntinen Brahenkatu 2, Helsinki 51,
puh. vaihde 71 14 88. Toni Bärlund pää-
sihteeri, Martti Heiskanen järjestösiht-
teeri, Jorma Raatikainen jaostosihteeri,
Taimi Hirvonen koulutusohjaaja, Aira
Öster kassanhoitaja.

Urheilu ja Ulkoilu -lehti:

Läntinen Brahenkatu 2, Helsinki 51,
puh. vaihde 71 14 88. Jorma Flinck toi-
mutussihteeri, puh. 931-30 600.

TUK:n jäsenpiirit:

Helsinki, Paasivuorenkatu 5 B 18, Helsin-
ki 53, Kaimo Koponen piirisihteeri, puh.
77 55 29.

Kuopio, Tasavallankatu 27, Kuopio. Osmo
Karhunen piirisihteeri, puh. 971-81 52 21.
Kymenlaakso, Keskuskatu 33, Kotka. Leo
Jungell piirisihteeri, puh. 952-15 411.

Lahti, Niinirinne 1 C 24, Nastola kk. Reino
Laitila piirisihteeri, puh. 918-63 13 11.

Pohjanmaa, Rastaankuja 9, Vaasa. Aarne
Joronen piirisihteeri, puh. 961-17 410.

Pohjois-Karjala, Urheilutalo, Joensuu.
Matti Mikkonen piirisihteeri, puh. 25 056.

Saimaa, Toukokatu 7, Vuoksenniska.
Hannu Rautiainen piirisihteeri, puh.
954-32 069.

Satakunta, Annankatu 13, Pori. Kauko
Hulpio piirisihteeri, puh. 939-17 587.

Tampere, Hallituskatu 19 H, Tampere.
Unto Kettunen piirisihteeri, puh. 931-
33 305.

Uusimaa, Paasivuorenkatu 5 B 18, Hel-
sinki 53. Seppo Virtanen piirisihteeri,
puh. 76 52 95.

Varsinais-Suomi, Eerikinkatu 30 huone 21,
Turku. Risto Ivanoff piirisihteeri, puh.
921-33 35 94.

Suomen Sosialidemokraattinen Raittiusliitto:

Helsinki 53, Paasivuorenkatu 5 A 9, puh. 76 40 93. Sihteeri Erkki Kuoppala, puh. 76 40 92.

Päivän Nuorten Kannatusyhdistys:

Helsinki 53, Paasivuorenkatu 5 A 9. Puheenjohtaja Viljo Rantala. Toimiston puh. 76 40 93.

SDR-nuoret:

Helsinki 53, Paasivuorenkatu 5 A 9, puh. 76 40 93.

Kristillisten sosialidemokraattien liitto:

Sihteeri Pekka Lampinen, Vanaja, puh. 917-25 743, pj. kansanedustaja Sakari Knuuttila.

Sos.-dem. Naisten Keskusliitto:

Helsinki 53, Paasivuorenkatu 3, puh. 76 57 50. Keskus 76 57 66. Puh.joht. Sylvi Siltanen, siht. Taimi Rinne-Virolainen.

YLEISIÄ TYÖVÄENJÄRJESTÖJÄ:

Eläkkeensaajien Keskusliitto ry.:

Helsinki 33, Munkinpöytä 3 B, puh. 48 74 09.

Kuntoliikunnan Keskusliitto ry.:

Helsinki 53, IV linja 3-5 F. Toim.joht. Keijo Lahtinen, puh. 76 46 83, 76 07 67. Kuntokoulu, puh. 76 41 13.

Kotien Puolesta Keskusliitto:

Helsinki 53, Paasivuorenkatu 3 B, puh. 76 57 66/48.

Miina Sillanpään Seura:

Helsinki 53, Paasivuorenkatu 3 B, puh. 76 57 66.

Suomen Pienviljelijäin Liitto:

Helsinki 17, Maneesikatu 2a A, puh. 63 77 25, 62 92 36.

Suomen Työväen Musiikkiliitto:

Tampere, Työväentalo, siht. Matti Vehkalahti, puh. 931-24 957.

Työväen Matkailuliitto:

Helsinki 53, Paasivuorenkatu 5 A 45, puh. 76 17 87.

Työväen Näyttämöiden Liitto:

Helsinki 10, Vuorik. 6 A, puh. 63 99 08.

Työväen Västistysliitto:

Helsinki 17, Kirjatyöntekijäinkatu 10 B, puh. 10 012 (keskus).

TSL:n kirjepisto:

Helsinki 55, Sturenkatu 27, kirjepisto, puh. 76 05 14, opintokerhoasiat, puh. 76 05 16, kirjepiston hoitaja ja kirjavälitys, puh. 76 05 18.

TALOUDELLISIA JÄRJESTÖJÄ:

Helsingin Asunotkeskus Haka:

Helsinki 55, Hämeentie 68, puh. 70 371.

Kultareuna ry.:

Helsinki 12, Bulevardi 24 B, puh. 63 84 22.

Kansan Matkatoimisto Oy:

Helsinki 53, Paasivuorenkatu 5, puh. 71 69 22 (keskus)

Lomaliihto ry.:

Helsinki 53, II linja 17, puh. 71 64 22 (keskus).

Kustannusosakeyhtiö Tammi:

Helsinki 50, Hämeentie 15, puh. keskus 71 65 22.

Kulutusosuuskuntien Keskusliitto (KK):

Helsinki 10, Mikonkatu 17. Edistysmielisten osuuskappojen yhteistyöjärjestö, puh. 10 491.

Kotien Messut:

Helsinki 53, Paasivuorenkatu 3 B, puh. 76 57 66/47.

Lasten ja Nuorten Puolesta kukkaisrahasto:

Helsinki 53, Paasivuorenkatu 3 B, puh. 76 57 66/49.

Osuustukkukauppa (OTK):

Edistysmielisten osuuskappojen tukkuliike, Helsinki 50, Hämeentie 19, puh. 70 731, 71 13 22.

Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö Kansa —

Keskinäinen Vahinkovakuutusyhtiö Kansa:

Helsinki 50, Hämeentie 33, puh. 70 751.

Työväen Keskinäinen Vakuutusyhtiö Turva:

Tampere, Hämeenkatu 25, puh. 931-27 670. Helsingin toimisto, Siltasaarenk. 3—5, puh. 71 62 44.

T-LEHDISTÖ:

Työväenlehdistö ry.:

Helsinki 53, Paasivuorenkatu 3, puh. 77 76 38. Keskus 76 57 66.

Työväen Sanomalehtien Tietotoimisto (TST):

Helsinki 53, Paasivuorenkatu 3, puh. keskus 76 57 66 (klo 9—16.30). Suorat linjat 77 22 85 (Kalkkinen), toimittajat 77 05 66, 77 18 37. Telex 12-1560 tst helsinki.

Suomen Sosialidemokraatti:

Helsinki 53, Paasivuorenkatu 3, puhelimet: toimitus 77 25 48 (ulkolinjapuh.), 77 12 34 (urheiluos.), toimituskanslia 77 31 37, konttori 77 30 64 ja 77 19 37. Telex 12-322 sosdem helsinki.

Eteenpäin:

Kotka, Kotkank. 9, puhelimet: päätoim. 952-14 463, toimitus 952-14 461, konttori 952-14 460, toim.joht. 952-14 460. Telex 53-43 eteenpain ktk.

Hämeen Kansa:

Hämeenlinna, Kasarminkatu 7, puhelimet: toimitus 917-22 264, 917-23 662, konttori 917-22 263, toim.joht. 917-22 262. Telex 22 518 hameenkansa hml.

Kansan Lehti:

Tampere, Hämeenpuisto 21, puhelimet: toimitus 931-30 600 (keskus), päätoim. suor. 931-24 895, toim.joht. suor. 931-24 765. Telex 22-257 kansanlehti tre.

Pohjois-Karjala:

Joensuu, Koulukatu 30, puhelimet: toimitus 22 518, konttori 22 383. Telex 46-132 pohjkarjala js.

Pohjanmaan Kansa:

Vaasa, Pitkätie 48, puhelimet: toimitus 961-13 771, konttori 961-13 261, toim.joht. 961-12 487. Telex 74-280 pohjankansa vsa.

Pohjolan Työ:

Oulu, Ahjotie 6, puhelimet: toimitus 981-32 772, 981-32 662, konttori 981-13 597. Telex 32-251 pohjolantyo ou.

Saimaan Sanomat:

Lappeenranta, Koulukatu 19, puhelimet: toimitus 953-10 464, 953-11 272, konttori 953-11 020, tal.hoit. 953-10 720. Telex 58-215 saisanomat lpr.

Svenska Demokraten:

Helsinki 53, Paasivuorenkatu 3, puhelimet: toimitus 77 59 24, konttori 77 23 70.

Turun Päivälehti:

Turku, Käsityöläiskatu 10, puhelimet: toimitus 921-13 088, konttori 921-13 380. Telex 62-129 turunpaiva tku.

Uusi Aika:

Pori, Antinkatu 15, puhelimet: toimitus 939-12 644, 939-12 652, konttori 939-12 651. Telex 26-152 uusikaika pr.

T-LEHDISTÖN KIRJAPAINOT:

Helsinki: Paasipaino, Paasivuorenkatu 3, puh. 77 36 68.

Kotka: Eteenpäin Oy, Kotkankatu 9, puh. 952-11 546.

Hämeenlinna: Oy Hämeen Kansa, Kasarminkatu 7, puh. 917-21 778.

Tampere: Tampereen Keskuspaino, Hämeenpuisto 21, puh. 931-23 961.

Lappeenranta: Kustannus Oy Kansan Työ, Koulukatu 19, puh. 953-10 720.

Joensuu: Kansan Voima Oy, Koulukatu 30, puh. 23 336.

Vaasa: Oy Kirjapaino Ab, Pitkätatu 48, puh. konttori 961-13261, faktori 961-11 711, toim.joht. 961-12 487.

Oulu: PT-paino Oy, Ahjotie 6, puh. 981-32 882.

Turku: Lounais-Suomen Kirjapaino Oy, Käsityöläiskatu 10, puh. 921-13 370.

Jyväskylä: KL-paino, Puistokatu 1, puh. 941-12 286.

Pori: Oy Kehitys, Antinkatu 15, puh. 939-14 000.

Mikkeli: Oy Vapaus, Olkkolankatu 5, puh. 13 150.

MUITA TYÖVÄENLEHTIÄ:

Kotkaviestit: Helsinki 53, Paasivuorenkatu 5, puh. 77 56 48.

Nuorin Siivin: Helsinki 53, IV linja 3—5 F, puh. 71 80 55 (keskus).

Palkkatyöläinen: Helsinki 53, Paasivuorenk. 5 B, puh. 70 296 (keskus).

Pelto ja Koti: Helsinki 17, Maneesikatu 2a A, puh. 62 92 36.

Sarastus: Helsinki 53, Paasivuorenkatu 5 A 9, puh. 76 40 93.

Sosialistinen Aikauslehti: Helsinki 53, Paasivuorenkatu 3. Päätoimittaja, toimittusihteeri ja konttori 76 57 66 (keskus).

Aikamerkki: Helsinki 17, Kirjatyöntekijänkatu 10 B, puh. 10 012 (keskus).

Veljeys: Pekka Lampinen, Vanaja, puh. 917-25 743, konttori postilokero 15 154, H:ki 15. Elma Jaatinen.

OSUUSTOIMINNALLISIA LEHTIÄ:

Elanto: toimitus ja konttori, Helsinki 53, Kaikukatu 2, puh. 70 531.

Me kuluttajat ja Konsumenten: toimitus ja konttori: Helsinki 10, Mikonkatu 17, puh. 10 491.

Osuusliike ja Työtoveri: toimitus ja konttori: Helsinki 10, Mikonkatu 17, puh. 10 491.

TYÖVÄENLIKKEEN LAITOKSET JA OPISTOT:

Työväen Akatemia: Kauniainen, puh. 50 28 59. Joht. Väinö Liukkonen.

Työväen Arkisto: Helsinki 53, Paasivuorenkatu 5 B. Avoimaa klo 13—17 ja arkipyhien aattona klo 10—14, lauantaisin suljettu. Arkistonhoitaja Matti Nieminen, puh. 77 17 20.

Aammatyödistysopisto: Kiljava, puh. 27 58 69. Joht. Emil Strand.

Väinö Voionmaan Opisto: Tampere, puh. 931-82 048, 931-82 049. Joht. Martti Ruohonen.

Pajulahden Urheilupuisto: Nastola, Pajulahti. Puh. 918-621 126. Joht. Kalervo Tuominen.

Raittius- ja varhaisnuorisotyöopisto (Liittokoti): Veikkola, Tervalampi. Puh. 913-13 913.

Pohjolan Opisto: Haukipudas as. Puh. 981-71 309. Joht. Markku Sainio.

Työväen Muistitietotoimikunta: Helsinki 53, Paasivuorenkatu 5 B (Työväen Arkisto). Sihteeri Heimo Huhtanen tavattavissa klo 11—17, arkipyhien aattona klo 10—14, lauantaisin suljettu. Puh. 77 17 20.

LOMAKODIT:

Äitien Lomahuolto: Helsinki 53, Paasivuorenk. 5 A 44, puh. 76 53 82.

Aarnipirtti: Espoo, Kolmiranta, puh. Helsinki 86 80 05.

Hakalahti: Kuopio, Kelloniemi, puh. Kuopio 971-15 942.

Hietaranta: Lahti 3, Järventausta, puh. 918-84 154.

Hirvasranta: Pääskylähti, Nätki, puh. Savonlinna 57 15.

Järvelä: Valkeakoski, Mälkiäinen, puh. 917-70 725.

Kallioniemi: Helsinki, Katariinansaari, puh. Helsinki 87 98 48.

Kiviniemi: Rovaniemi, Norvajärvi, puh. Rovaniemi 83 314.

Koivuranta: Kajaani, Sokasaari.

Kotoranta: Kiljava, puh. Helsinki 27 58 79.

Lapin Lomakoti: Ivalo, Tsharmijärvi puh. 232.

Lepola: Kaakamo. Alakaakamo, puh. 27 25.

Lepopirtti: Siuntio, puh. Helsinki 26 11 23.
Leporanta: Pyhtää, Heinlahti, puh. 952-12 647.

Liikeliiiton Loma- ja kurssikeskus, Tyrväntö puh. 70 413.

Lomapirtti: Pieksämäki, Vangasjärvi, puh. Pieksämäki 20 86.

Metsäpirtti: Runni, puh. Runni 13.

Mäntyniemi: Mikkeli, Ihastjärventie, puh. Mikkeli 22 042.

Mäntyrinne: Rauma, Haapasaari, Otanmaa, puh. 938-22 033.

Nurmela: Vesanka, puh. 941-35 098.

Onnela: Haukipudas, puh. Oulu 71 258.

Ruskeapää: Tottijärvi, Pajulahti, puh. 931-14 007.

Saimaan Lomakoti: Ruokolahti, Salosaari, puh. Ruokolahti 133.

Sallan Lomakoti: Salla, puh. Salla 23.

Saunamäki: Joutseno, Jänhialä, Seutulanharju: Rovaniemi, Kittiläntie, puh. Rovaniemi 33 03.

Tammilehto: Rymättylä, puh. 921-51 221.

Toninveräjä: Kämnniemi, puh. 931-83 102.

Tyynelä-Niemelä: Äänekoski, Niemelä, puh. Äänekoski 945-85 52.

Ykstammi: Eurajoki, Verkkokari, puh. 938-82 047.

VANHAINKODIT:

Koteja Vanhuksille ry: Ensikodintie 4, Hki 51, puh. 77 23 56.

Koivupirtti: Tampere, Mutkakatu 13.

Koskenrinteen Vanhainkoti: Kotka.

Käpyrinne: Helsinki 61, Koskelantie 26, puh. 79 06 22.

Mäntykoti: (Oulu), Kuivastie 9, Tuira.

Taloustyöntekijäin Vanhainkoti: Helsinki 13, Tarkk'ampujankatu 1, puh. 63 60 55.

Viitaniemen Vanhainkoti: Jyväskylä,

Viitaniemi.

ENSI-KODIT:

Ensi Kotien Liitto: Helsinki 51, Ensikodintie 4, puh. 77 23 56.

Helsingin Ensi Koti: Helsinki 51, Ensikodintie 4, puh. 77 65 02.

Keski-Suomen Ensi Koti: Jyväskylä, Salmela, puh. 941-12 417.

Lahden Ensi Koti: Nikkilänkatu 51, puh. 918-32 221.

Lapin Ensi Koti: Rovaniemi, Lähteentie 3, puh. 39 94.

Oulun Ensi Koti: Oulu, Kangastie 9, puh. 981-34 82.

Tampereen Ensi Koti: Tampere, Mutkakatu 38, puh. 931-51 285.

Turun Ensi Koti: Turku, Luolavuorentie 7, puh. 921-35 69 56.

Vuoksenlaakson Ensi Koti: Tainionkoski, puh. 22 82.

SOSIAALIMINISTERIÖN ALAISIA OSOITTEITA:

Työneuvosto: Helsinki 10, Salomonk. 17 A, puh. 64 55 97.

Ensio Salonen, puheenjohtaja, puh. 14 311.

Mirjam Sundström, sihteeri, Helsinki, 10 Salomonk. 17 A, puh. 64 55 93.

Tapaturmavirasto: Helsinki 53, Pitkäsillanranta 3, puh. vaihte 70 841.

SEKALAISIA OSOITTEITA:

Asuntosäätiö, Tapiointori, puh. 46 19 21.
Eduskunta, puh. 44 00 51.

Helsingin Työväenyhdistys ry: Helsinki 53, Paasivuorenk. 5, Vahtimestari 77 19 58.
Käpylän Työväentalo 79 10 95, Vallilan Työväentalo 77 30 31. HTY:n kerho 77 20 66.

Maalaiskuntien liitto, puh. 64 08 11.

Mainosrengas, puh. 78 03 55.

Matkatoimisto Area, puh. 61 491.

Suomen Kaupunkiliitto, puh. 44 02 61.

Tapaturmantorjunta ry, Helsinki 12, Iso

Roobertinkatu 20, puh. 65 86 88.

Työterveyslaitos, Helsinki 25, Haartmaninkatu 1. (Vaihte 8.15—17.15), puh.

41 36 22.

Valtioneuvosto, puh. 14 311.

Valtion Painatuskeskus: Helsinki 10, Annankatu 44. Vaihte 64 51 21.

Vuokralaisten Keskusliitto ry., Helsinki 50, Hämeentie 33, puh. 77 61 84, 77 17 70.

Yhdistysrekisteritoimisto, Helsinki 17, Marinkatu 9, Toimisto, puh. 63 17 88.

Suomen Ammattijärjestö (SAJ)

Hki 53, Paasivuorenk. 5 A 42, puh. 76 55 00.

Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö ry. (SAK)

Hki 53, Paasivuorenk. 5 B, puh. 70 296.

SAK:n kuuluvat liitot:

Suomen Auto- ja Kuljetusalan työntekijäliitto:

Vuorikatu 8 A 14, Hki 10, puh. 61 191.

Suomen Elintarviketyöläisten Liitto:

Suonionkatu 4 B 21, Hki 53, puh. 71 78 77.

Hotelli- ja Ravintolahenkilökunnan Liitto:

Minervankatu 2 A 15, Hki 10, puh. 44 68 53.

Imailualan Union:

Hki 17 Liisankatu 25 A 6, puh. 65 26 30.

Jalometallityöntekijäin Liitto:

Yliopistonkatu 12b A 5, Turku, puh. 921-17 547.

Järjestötoimitsijain Liitto:

Paasivuorenkatu 3, Hki 53, puh. 76 57 66.

Suomen Kiinteistötyöntekijäin Liitto:

Hämeentie 10 A 1, Hki 53, puh. 77 40 49.

Kemian Työntekijäin Liitto:

Paasivuorenkatu 5 A 24, Hki 53, puh. 76 57 55.

Kirjatyöntekijäin Liitto:

Ratakatu 9, Hki 12, puh. 61 625.

Kunnallisten työntekijäin ja viranhaltijain Liitto:

Paasivuorenkatu 5 B, Hki 53, puh. 70 907.

Suomen Lasi- ja Posliinityöväen Liitto:
Unioninkatu 45 A 15, Hki 17, puh. 62 67 15.

Liiketyöntekijäin Liitto:

Unioninkatu 45 H, Hki 17, puh. 13 751.

Suomen Maaseututyöväen Liitto:

Albertinkatu 36 D, Hki 18, puh. 64 07 28.

Suomen Mekanikkoyöväen Liitto:

Meritullinkatu 13 C 64, Hki 17, puh. 66 24 04 (vain iltaisin).

Suomen Metallityöväen Liitto:

Siltasaarenkatu 3—5, Hki 53, puh. 70 570.

Suomen Merimies-Unioni:

Iso Roobertinkatu 30, Hki 12, puh. 13 404.

Suomen Muurarien Liitto:

Suonionkatu 4 A 10, Hki 53, puh. 77 68 91.

Suomen Nahka-, Jalkine- ja Kumityöväen Liitto:

Vironkatu 9 D 22, Hki 17, puh. 63 49 95.

Nahka- ja kumialojen ammattiliitto:

Paasivuorenkatu 5 A 36, Hki 53, puh. 76 24 40.

Paperiteollisuuden Työntekijäin Liitto:

Rauhankatu 15 B, Hki 17, puh. 65 96 55.

Suomen Puunjalostusteollisuustyöntekijäin Liitto:

Fredrikinkatu 34 B 10, Hki 10, puh. 64 20 22.

Puutyöväenliitto:

Siltasaarenkatu 3—5 E, Hki 53, puh. 71 74 88.

Rakennustyöläisten Liitto:

Viherniemenkatu 5, Hki 53, puh. 71 72 11.

Suomen Sosialidemokraattinen Sanomalehtimiesliitto:

Paasivuorenkatu 3, Hki 53, puh. siht. 77 76 73.

Suomen Sähköalantyöntekijäin Liitto:

Hämeenkatu 17 A, Tampere, puh. 931-34 700.

Suomen Tekstiililaitosmiesten Liitto:

Hallituskatu 12, (Työväentalo) Tampere, puh. 931-24 753.

Tekstiili- ja vaatetustyöväen Liitto:

Hämeenkatu 5 B, Tampere, puh. 931-32 340.

Teräs-, kaivos- ja konepajatyöväen Ammattiliitto:

Sörnäisten rantatie 7 B 35, Hki 53, puh. 76 58 77.

Toimittajaliitto:

Veneentekijäntie 2, Hki 21, puh. 67 33 11.

Virkamiesten ja Työntekijäin Yhteisjärjestö VTY:

Mechelininkatu 10 A 5, Hki 10, puh. 44 06 85.

Yleinen Lehtimiesliitto:

Kotkankatu 9, Hki 51, puh. 71 07 08.

VTY:n jäsenliitot:

Helsingin Poliisien Yhdistys:

Et. Hesperiankatu 28 A 5, Hki 10, puh. 499 185.

Mielisairaanhoidtajain Liitto:

Mechelininkatu 10 A 17, Hki 10, puh. 440 644.

Oppilaitosten ja virastojen toimihenkilöliitto:

Kauppiaskatu 15 E, Turku, puh. 921-13 220.

Postiliitto:

Fredrikinkatu 61 A, Hki 10, puh. 641 551.

Rautatieläisten Liitto:

Kaisaniemenkatu 10 A, Hki 10, puh. 15 688.

Suomen kunnallisten työntekijäin ja viranhaltijain liitto:

Paasivuorenkatu 5 B, Hki 53, puh. 70 907.

Suomen Poliisien Liitto:

Pursimiehenkatu 5 A 18, Hki 15, puh. 634 500.

Suomen Veturimiesten Liitto:

Eerikinkatu 24, Hki 10, puh. 645 404.

Tie- ja vesirakennusmestari liitto:

Sihteeri Antti Saarinen, Soppeenmäki, puh. työ 931-21 800/69.

Tullimiesliitto:

Unioninkatu 45 G 85, Hki 17, puh. 627 155.

Valtion Työntekijäin Liitto Vaty:

Hernesaaarentie 7 B 16, Hki 15, puh. 850 044.

Valtion viranhaltijain ja työntekijäin liitto:

Paasivuorenkatu 5 A 10, Hki 53, puh. 766 494.

Vankilain Teknilliset Toimihenkilöt (VTT):

Keskusvankila, Hki 55, puh. 771 201.

Vankilavirkailijain Liitto:

Keskusvankila, Hki 55, puh. 771 340.

TEHKÄÄ TEKIN

tilaisuudestanne juhla,
tarjotkaa vierailenne
sykähdyttävä yllätys
tarjotkaa

**KULTAMITALI-
ILOTULITUS**

Tunnetusti korkealaa-
tuisia tuotteitamme

**RAKETIT —
TÄHTISADETIKUT**

ILOTULITUS OY

Hyrylä, puh. vaihde 250 161

KESTIMESTARIT

*Mannermainen
herkkumyymälä.*

*Yksilöllinen palvelu
– mestarien tapaan.*

OSTOHYVITYS 2%

ELANTO

luotettava - ajan tasalla

Kluuvikatu 5

SARAT, diagonaali-

**puku- ja hamekankaat, peitehuovat sekä
Finn-jersey leningit**

jotka ovat varustetut ylläolevalla tavaramerkillämme,
taataan kestäviksi. Kysykää niitä kaupoista.

ORAVAISTEN VERKATEHDAS OY

Oravaistentehdas

SOSIALIDEMOKRATIA
TARVITSEE
TOTEUTTAJIAAN MYÖS
TULEVAISUUDESSA

**NUORTEN KOTKAIN
KESKUSLIITTO RY.**

Paasivuorenkatu 5 A 15
Helsinki 53
puh. 775 648 ja 769 216

Jäsenlehti:
KOTKAVIESTI

Hella Wuolijoki TYÖMIEHEN PERHE

Syksyn eittämätön kirjallinen merkkitapaus, luokkatietoista työväkeä kuvaava romaani, joka ei 50-luvun alussa löytänyt kustantajaa! Teos, joka syntyi 'Suomisen perheen' vastapainoksi kirjoitetun kuunnelmasarjan pohjalta.

19,—/24,—

PIMENNYKSIÄ

Vuoden aikana sattuu viisi pimennystä, niistä kolme auringonpimennystä ja kaksi kuunpimennystä. Auringonpimennyksistä on vain yksi Suomessa näkyvissä.

Kuunpimennykset ovat täydelliset, mutta kumpikin näkyy vain osittain meillä. Ensimmäinen tapahtuu helmikuun 10 p:nä. Kuu joutuu silloin maan puolivarjoon klo 6.38 ja varsinainen pimennys alkaa klo 7.52. Täydellisen vaiheen alkaessa klo 9.03 kuu on Suomessa jo laskenut (lasku Helsingissä klo 8.21). Kääntäen on vuoden toisesta kuunpimennyksestä, joka sattuu elokuun 6 p:nä, vain loppuosa näkyvissä, kuun ollessa jo noustessaan osittain tai kokonaan pimenneenä (nousuaika Helsingissä klo 20.38). Pimennys on täydellinen klo 20.53:sta klo 22.33:een, ja se loppuu klo 23.31.

Helmikuun 25 p:nä on osittainen auringonpimennys. Helsingissä se alkaa klo 11.15 ja loppuu klo 13.13. Se on suurimmillaan klo 12.14, jolloin tasan puolet auringon halkaisijasta on pimenneenä. Pohjoisempaa pimennyksen laajuus on hiukan suurempi (Oulussa 53 %).

Myös muut auringonpimennykset ovat osittaiset. Toinen niistä sattuu heinäkuun 22 p:nä Beringin salmen tienoilla, toinen elokuun 20 ja 21 p:n välisenä yönä Kaakkois-Australiassa ja siihen rajoittuvissa osissa Tyyntä valtamerä ja Etelämannerta.

MERKKIEN SELITYKSIÄ

○ Aurinko. ● Uusi kuu. ● Ensimmäinen neljännes. ○ Täysikuu. ● Viimeinen neljännes. S lihavalla painettuna merkitsee pyhäpäivää. = klo 9.45 on luettava: kuu syntyy kello 9 ja 45 min. ○ 3.14—21.22 aurinko nousee kello 3 ja 14 min. aamulla ja laskee kello 21 ja 22 min. illalla.) kuuluu edelliseen päivään. (kuuluu seuraavaan päivään. On huomattava, että kaikki ajat on merkitty Suomen laillisen keskiajan mukaan, joka on kaksi tuntia edellä Greenwichin keskiajasta eli 20 min. 11 sek. edellä Helsingin keskiajasta. Auringon ja kuun nousu- ja laskuajat koskevat kunkin taivaankappaleen keskipistettä.

ORTODOKSISEN KIRKON JUHLAT VUONNA 1971

Tammik.	1.	Uudenvuodenpäivä
"	6.	Herran kaste, loppiainen
Helmik.	2.	Herran temppeliintuominen
Maalisk.	25.	Neitsyt Marian ilmestys
Huhtik.	4.	Palmusunnuntai
"	9.	Pitkäperjantai
"	11., 12.	Pääsiäinen
Toukok.	20.	Herran taivaaseen astuminen, helatorstai
"	30., 31.	P. Kolminaisuuden päivä, helluntai
Kesäk.	24.	Johannes Kastajan syntymä
"	29.	Apostolien Pietarin ja Paavalin päivä
Elok.	6.	Kristuksen kirkastuminen
"	15.	Neitsyt Marian kuolinpäivä
"	29.	Johannes Kastajan mestaus
Syysk.	8.	Neitsyt Marian syntymä
"	14.	Ristinpäivä
Lokak.	1.	Neitsyt Marian suojelus
Marrask.	6.	Karjalan valistajien päivä
"	21.	Neitsyt Marian temppeliinkäynti
Jouluk.	6.	Pyhän Nikolaoksen päivä
"	25., 26.	Kristuksen syntymä

TEIDÄN JA PERHEENNE PARHAAKSI

VAKUUTUS

Työväen Sivistysliitto, Kirjatyöntekijä-
jätk. 10 B H:ki 17, puh. 10 012, TSL:n
kirjasto, Sturenk. 27 H:ki 55, puh.
760 514.

1 P Uudenv.päivä	○ 9.27—15.20
2 L Aapeli	○ 9.27—15.22
3 S Uudenv.j.s. Elmo	○ 9.26—15.23
4 M Ruut	● klo 6.55
5 T Lea, Leea	○ 9.25—15.27
6 K Loppiaainen Harri	○ 9.24—15.28
7 T Aukusti, August	○ 9.23—15.30
8 P Hilppa	○ 9.22—15.32
9 L Veikko, Veijo	○ 9.21—15.34
10 S 1. lopp. j. s.	○ 9.20—15.36
11 M Kari Nyyrikki)	○ klo 15.20
12 T Toini	○ 9.17—15.40
13 K Nuutti	○ 9.16—15.42
14 T Sakari	○ 9.14—15.45
15 P Solja	○ 9.13—15.47
16 L Ilmari, Ilmo	○ 9.11—15.49
17 S 2. lopp. j. s. Antto	○ 9.09—15.51
18 M Laura	○ 9.08—15.54
19 T Heikki, Henrik	● klo 20.08
20 K Henna	○ 9.04—15.59
21 T Aune, Auni	○ 9.02—16.01
22 P Visa	○ 9.00—16.04
23 L Eini, Eine, Enni	○ 8.58—16.06
24 S 3. lopp. j. s. Senja	○ 8.56—16.09
25 M Paavo, Pauli	○ 8.54—16.11
26 T Raino	○ 8.52—16.14
27 K Viljo	● klo 0.55
28 T Kaarlo, Kalle, Kai	○ 8.48—16.19
29 P Valtteri	○ 8.46—16.22
30 L Irja	○ 8.43—16.24
31 S 4. lopp. j. s. Alli	○ 8.41—16.27

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

Varmimmaksi vakuudeksi

vakuutus

Monipuolista
vakuutuspalvelua
kotien hyväksi

PATENTTI- arvat

ovat erikoisalamme
Valmistamme ne no-
peasti ja edullisesti
ajanmukaisilla
koneilla.

**Tampereen
KESKUSPAINO
KESKUSSITOMO**

Hämeenpuisto 21
Puh. 23 961

1 M Alpo, Alvi, Alpi	⊙ 7.23—17.44
2 T Virva, Virve	⊙ 7.20—17.46
3 K Kauko	⊙ 7.17—17.49
4 T Ari, Atro, Arsi	● klo 4.01
5 P Laila, Leila	⊙ 7.11—17.54
6 L Tarmo	⊙ 7.08—17.56
7 S 2. paast.aj. s.	⊙ 7.05—17.59
8 M Vilppu Tarja)	⊙ 7.02—18.01
9 T Auvo	⊙ 6.59—18.04
10 K Aura	⊙ 6.56—18.06
11 T Kalervo	⊙ 6.53—18.09
12 P Reijo, Reko	○ klo 4.34
13 L Tarvo	⊙ 6.47—18.14
14 S 3. paast.aj. s.	⊙ 6.44—18.16
15 M Risto Matilda)	⊙ 6.41—18.19
16 T Ilkka	⊙ 6.38—18.21
17 K Kerttu, Kerttuli	⊙ 6.35—18.24
18 T Eetu, Edvard	⊙ 6.32—18.26
19 P Jooseppi, Juuso	⊙ 6.29—18.29
20 L Jaakkima, Aki	● klo 4.30
21 S 4.paast.aj.s. Kpt.	⊙ 6.23—18.34
22 M Vihtori Pentti)	⊙ 6.20—18.36
23 T Akseli	⊙ 6.17—18.39
24 K Kaapo, Gabriel	⊙ 6.14—18.41
25 T Aija	⊙ 6.11—18.43
26 P Immanuel, Manu	● klo 21.24
27 L Sauli, Saul	⊙ 6.05—18.48
28 S Marianp. Armas	⊙ 6.02—18.51
29 M Joonas, Jouni	⊙ 5.59—18.53
30 T Usko	⊙ 5.55—18.56
31 K Irma, Irmeli	⊙ 5.52—18.58

MAALISKUU

1	
2	
3	
4	
5	
6	
7	
8	
9	
10	
11	
12	
13	
14	
15	
16	
17	
18	
19	
20	
21	
22	
23	
24	
25	
26	
27	
28	
29	
30	
31	

TYÖVÄEN KESKINÄINEN VAKUUTUSYHTIÖ

Turva

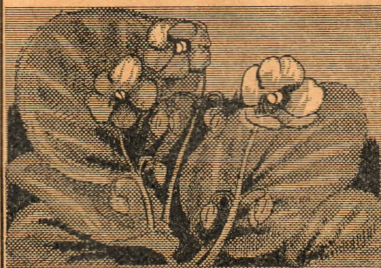
Raittius on terve, luonnollinen ja myönteinen väkijoumista vapaa elämäntapa.

Tämän puolesta toimii myös
Suomen Sosialidemokraattinen Raittiusliitto.

Julkaisut: Lasten Lehti, Sarastus.

Liittokoti Vihdin Tervalammella tarjoaa hyvän kurssipaikan ja kesällä lomaviihtomahdollisuuden.

Os., Paasivuorenk. 5 A 9 **Hel-sinki 53.** Puhelimet: toimisto 764 093, sihteeri 764 092, liitto-koti 913-13 913.

1 T Pulmu	○ 5.49—19.01
2 P Pellervo	● klo 17.46
3 L Sampo	○ 5.43—19.05
4 S Palmus. Ukko	○ 5.40—19.08
5 M Irene	○ 5.37—19.10
6 T Vilho, Ville	○ 5.34—19.13
7 K Allan, Ahvo	○ 5.31—19.15
8 T Suoma, Suometar	○ 5.28—19.18
9 P Pitkäh. Agric p.,	○ 5.25—19.20
10 L Tero Elias)	○ klo 22.10
11 S Pääsiäisp. Verna	○ 5.19—19.25
12 M2. pääsiäisp.	○ 5.16—19.28
13 T Tellervo Julius)	○ 5.13—19.30
14 K Taito	○ 5.10—19.32
15 T Tuomi	○ 5.07—19.35
16 P Jalo	○ 5.04—19.37
17 L Otto	○ 5.01—19.40
18 S 1. pääs. j. s. Valto	● klo 14.58
19 M Päivi	○ 4.56—19.45
20 T Lauha	○ 4.53—19.47
21 K Anssi, Anselmi	○ 4.50—19.50
22 T Alina	○ 4.47—19.52
23 P Yrjö, Jyrki, Jyri	○ 4.44—19.55
24 L Pertti, Albert	○ 4.41—19.57
25 S 2. pääs. j. s.	● klo 6.02
26 M Terttu Markku)	○ 4.36—20.02
27 T Merja	○ 4.33—20.05
28 K Ilppo, Ilpo	○ 4.30—20.07
29 T Teijo	○ 4.27—20.10
30 P Mirjam, Mirja	○ 4.24—20.12

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

POHJOLAN TYÖ

POHJOIS-SUOMEN
SOSIALIDEMOKRAAT-
TISEN VÄESTÖN
ÄÄNENKANNATTAJA

TOIMISTOT

KAJAANISSA
KEMISSÄ
ROVANIEMELLÄ

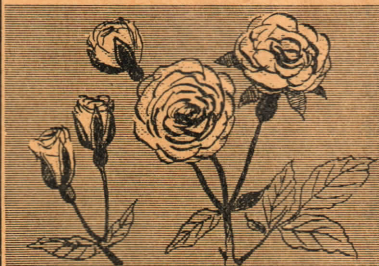
TOIMITUS JA KONTTORI

OULU
Pakkahuoneenkatu 26

HÄMEEN KANSA

Sosialidemokraattinen maakunta-
lehti Etelä-Hämeessä

Hämeenlinna
Kasarminkatu 7 puh. 22 262

1 L Vappu, Valpuri ○ 4.22—20.15

2 S 3. pääs. j. s. ● klo 9.34

3 M Outi Vuokko) ○ 4.16—20.20

4 T Ruusu ○ 4.14—20.22

5 K Maini ○ 4.11—20.25

6 T Ylermi ○ 4.08—20.27

7 P Helmi ○ 4.06—20.29

8 L Heino ○ 4.03—20.32

9 S 2. rukousp. äit.p., ○ 4.01—20.34

10 M Aino, Aina Timo) ○ klo 13.24

11 T Osmo ○ 3.55—20.39

12 K Snellm. p., Lotta ○ 3.53—20.42

13 T Kukka, Floora ○ 3.51—20.44

14 P Tuula ○ 3.48—20.46

15 L Sofia, Sonja ○ 3.46—20.49

16 S Rukouss. Ester ○ 3.43—20.51

17 M Maila, Maili ● klo 22.15

18 T Erkki, Eero ○ 3.39—20.56

19 K Emilia, Milja ○ 3.37—20.58

20 T Helatorst. Lilja ○ 3.34—21.00

21 P Kosti, Konstantin ○ 3.32—21.02

22 L Hemminki ○ 3.30—21.05

23 S 6. pääs. j. s. Lyyli ○ 3.28—21.07

24 M Panu ● klo 14.32

25 T Urpo ○ 3.24—21.11

26 K Vilma, Vilhelmiina ○ 3.22—21.13

27 T Ritva ○ 3.21—21.15

28 P Alma ○ 3.19—21.17

29 L Oiva ○ 3.17—21.19

30 S Helluntaip. Pasi ○ 3.15—21.21

31 M 2. hell.p. Helka ○ 3.14—21.23

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

31

**Henkivakuutus-
maksumme ovat
maan
huokeimmat**

**KOTIEN PUOLESTA
KESKUSLIITTO ry.**

Paasivuorenkatu 3
Helsinki 53

1 T Teemu	☉ klo 2.42
2 K Venla	☉ 3.11—21.26
3 T Orvokki	☉ 3.09—21.28
4 P Puol.v. Ij., Toivo	☉ 3.08—21.30
5 L Sulevi	☉ 3.07—21.31
6 S Kolm.p. Kustaa	☉ 3.05—21.33
7 M Suvi	☉ 3.04—21.34
8 T Salomo, Salomon	☉ 3.03—21.36
9 K Ensio	☉ klo 2.04
10 T Seppo	☉ 3.01—21.38
11 P Impi, Immi	☉ 3.01—21.39
12 L Esko	☉ 3.00—21.40
13 S 1. kolm. j. s. Raili	☉ 2.59—21.41
14 M Kielo	☉ 2.59—21.42
15 T Vieno, Viena	☉ 2.58—21.43
16 K Päivi, Päivikki	☉ klo 3.24
17 T Urho	☉ 2.58—21.44
18 P Tapio	☉ 2.57—21.45
19 L Siiri	☉ 2.57—21.45
20 S 2. kolm. j. s.	☉ 2.57—21.46
21 M Ahti, Ahto Into)	☉ 2.57—21.46
22 T Paula, Liina Kps.	☉ klo 23.57
23 K Aatto, Aatu	☉ 2.58—21.46
24 T Juhani, Jussi, Jukka	☉ 2.58—21.46
25 P Uuno	☉ 2.59—21.46
26 L Juhannusp. eli Joh. Kast. p.	
S. lipun p., Jorma	☉ 2.59—21.46
27 S 3. kolm. j. s. Elvi	☉ 3.00—21.46
28 M Leo	☉ 3.01—21.45
29 T Pietari, Pekka	☉ 3.01—21.45
30 K Päiviö, Päivö	☉ klo 20.11

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

HALLITUSKATU 19

TTY:n SUURRAVINTOLA

puh. 20 955—23 011

- maukkaita lounaita
- illallistanssiaiset joka ilta
- ikivihreää ja tuoreempaa tanssimusiikkia hyvien orkestereiden myötäilemänä
- jatkoajat perjantaina, lauantaina ja maanantaina

KAUPUNGINKELLARI

puh. 20 965

- moderni täysin oikeuksin varustettu pistäytymisravintola
- pistäytykää

KATISKA

- viihtyisä itsepalveluravintola Hallituskadun ja puiston kulmassa
- maukkaat ruokapalat ja piristävä olut sammuttavat nälkänne ja janonne nopeasti ja huokealla

ATERIOITTE TAI RENTOUDUTTE

1 T Aaro, Aaron	○ 3.03—21.44
2 P Maria, Maija	○ 3.04—21.43
3 L Arvo	○ 3.05—21.42
4 S 4. kolm. j. s. Ulla	○ 3.07—21.41
5 M Unto, Untamo	○ 3.08—21.40
6 T Esa, Esaías	○ 3.09—21.39
7 K Klaus, Launo	○ 3.11—21.38
8 T Turo	○ klo 12.37
9 P Ilta	○ 3.14—21.36
10 L Saima, Saimi	○ 3.15—21.34
11 S 3. rukousp. Elli	○ 3.17—21.33
12 M Hermann	○ 3.18—21.31
13 T Ilari	○ 3.20—21.30
14 K Aliisa	○ 3.22—21.28
15 T Rauni, Rauna	● klo 7.47
16 P Reino	○ 3.26—21.25
17 L Ossi, Ossian	○ 3.28—21.23
18 S 6. kolm. j. s. Riikka	○ 3.30—21.21
19 M Saara, Saija, Sari	○ 3.32—21.19
20 T Marketta, Maarit	○ 3.34—21.17
21 K Johanna, Hanna	○ 3.36—21.15
22 T Leena, Matalleena	● klo 11.15
23 P Oili, Olga Mät. a.	○ 3.40—21.11
24 L Kirsti, Kristiina	○ 3.42—21.09
25 S Kirkastussunn.	○ 3.45—21.07
26 M Martta Jaakko)	○ 3.47—21.05
27 T Unikeonpäivä	○ 3.49—21.02
28 K Atso	○ 3.51—21.00
29 T Olavi, Olli, Uolevi	○ 3.54—20.58
30 P Asta, Augusta	● klo 13.07
31 L Helena	○ 3.58—20.53

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

31

JYVÄSKYLÄN TYÖVÄEN RAVINTOLAT

KANSANRAVINTOLA
Väinönkatu 7

TEATTERIRAVINTOLA
Kauppakatu 30

KELTAINEN VIIVA
Kauppakatu 30

- Hyvä ruoka
- kohtuulliset hinnat
- Tanssia joka ilta
- Laulu- ja toiveiltoja

TERVETULOA

PAASIRAVINTOLA

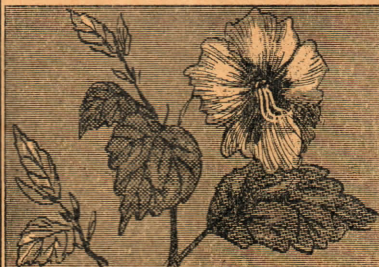
Paasivuorenk. 5 p. 772 056

Ilmava, viihtyisä ruokailu- ja tanssiravintola.

Taitava keittiö ja huolellinen palvelu.

TANSSIA joka ilta klo 20—0,30 (ei ma) La ja Su myös ILTA-
PÄIVÄTANSSIT klo 14—16,30.
Parhaat orkesterit!

Tilausravintola I l. eriöitä 10—80 hengelle, käynti B-portaasta III kerros.

1 S 8. kolm. j. s.	○ 4.01—20.51
2 M Kimmo Maire)	○ 4.03—20.48
3 T Vanamo, Linnea	○ 4.05—20.46
4 K Veera	○ 4.08—20.43
5 T Salme	○ 4.10—20.41
6 P Toimi	○ klo 21.42
7 L Lahja	○ 4.15—20.35

8 S 9. kolm. j. s.	○ 4.17—20.33
9 M Erja, Eira Sylvi)	○ 4.20—20.30
10 T Lauri, Lassi	○ 4.22—20.27
11 K Susanna, Sanna	○ 4.24—20.25
12 T Klaara	○ 4.27—20.22
13 P Keimo	● klo 12.55
14 L Onerva	○ 4.32—20.16

15 S 10. kolm. j. s.	○ 4.34—20.14
16 M Aulis Marjatta)	○ 4.36—20.11
17 T Verner	○ 4.39—20.08
18 K Leevi	○ 4.41—20.05
19 T Mauno, Maunu	○ 4.44—20.02
20 P Samuli, Samuel	○ 4.46—19.59
21 L Soini, Veini (Iivari)	● klo 0.53

22 S 11. kolm. j. s.	○ 4.51—19.54
23 M Varma Mät. l.	○ 4.53—19.51
24 T Perttu	○ 4.56—19.48
25 K Loviisa	○ 4.58—19.45
26 T Ilma, Ilmi	○ 5.01—19.42
27 P Vilja	○ 5.03—19.39
28 L Tauno	○ 5.05—19.36

29 S 12. kolm. j. s.	● klo 4.56
30 M Eemil lines)	○ 5.10—19.30
31 T Arvi	○ 5.12—19.27

1	
2	
3	
4	
5	
6	
7	
8	
9	
10	
11	
12	
13	
14	
15	
16	
17	
18	
19	
20	
21	
22	
23	
24	
25	
26	
27	
28	
29	
30	
31	

on suorittanut viime vuosina
maksunpalautuksia palo-, vastuu-
ja autovakuutusasiakkailleen jo

yli **6 000 000** mk

KANSA-YHTIÖT

monipuolista vakuutuspalvelua
kotien hyväksi

Sanomalehti

POHJOIS- KARJALA

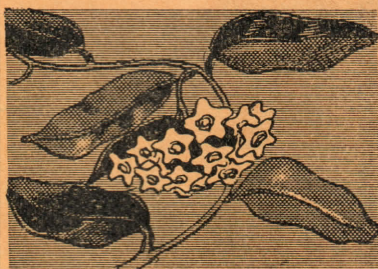
Joensuu Koulukatu 30

Puhelimet:

Konttori 22 383

Toimitus 22 518

Kirjapaino 23 336

1 K Pirkka	○ 5.15—19.24
2 T Sinikka	○ 5.17—19.21
3 P Soili, Soile, Soila	○ 5.20—19.18
4 L Ansa	○ 5.22—19.15

5 S 13. kolm. j. s. ○ klo 6.03

6 M Asko Mainio)	○ 5.27—19.09
7 T Arho, Arhippa	○ 5.29—19.06
8 K Taimi	○ 5.31—19.03
9 T Isto	○ 5.34—19.00
10 P Kalevi, Kaleva	○ 5.36—18.57
11 L Santeri	● klo 20.23

12 S 14. kolm. j. s. ○ 5.41—18.51

13 M Orvo Valma)	○ 5.43—18.48
14 T Iida	○ 5.46—18.45
15 K Sirpa	○ 5.48—18.42
16 T Hellevi, Hillevi	○ 5.50—18.39
17 P Aili, Aila	○ 5.53—18.36
18 L Tyyne, Tyyni	○ 5.55—18.33

19 S 15. kolm. j. s. ● klo 16.42

20 M Varpu Reija)	○ 6.00—18.26
21 T Mervi	○ 6.02—18.23
22 K Mauri	○ 6.04—18.20
23 T Mielikki Syysp.tas.	○ 6.07—18.17
24 P Auno	○ 6.09—18.14
25 L Kullervo	○ 6.11—18.11

26 S 16. kolm. j. s. ○ 6.14—18.08

27 M Vesa Kuisma)	● klo 19.17
28 T Arja	○ 6.19—18.02
29 K Mikko, Mikael	○ 6.21—17.59
30 T Sorja	○ 6.23—17.56

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

TYÖVÄEN KESKINNÄINEN VAKUUTUSYHTIÖ

Turva

**OSUUSLIIKE
SALLA
KEMIJÄRVI**

- 1 P Rauno ○ 6.26—17.53
2 L Valio ○ 6.28—17.50

- 3 S Mikkelinpäivä ○ 6.31—17.47
4 M Salla Raimo) ○ klo 14.20
5 T Inkeri ○ 6.35—17.41
6 K Roine ○ 6.38—17.38
7 T Pirkko, Pirjo ○ 6.40—17.35
8 P Hilja ○ 6.43—17.32
9 L Ilona (Kiven p., ○ 6.45—17.29

- 10 S 4. rukousp. ○ 6.48—17.26
11 M Otso Aleksi) ● klo 7.29
12 T Aarre, Aarto ○ 6.52—17.20
13 K Taina ○ 6.55—17.17
14 T Elsa ○ 6.57—17.14
15 P Helvi, Heta ○ 7.00—17.11
16 L Sirkka, Sirkku ○ 7.02—17.08

- 17 S 19. kolm. j. s. ○ 7.05—17.05
18 M Satu Saini) ○ 7.07—17.02
19 T Uljas ● klo 9.59
20 K Kauno ○ 7.12—16.57
21 T Ursula ○ 7.15—16.54
22 P Anitta ○ 7.17—16.51
23 L Severi (YK:n p., ○ 7.20—16.48

- 24 S 20. kolm. j. s. ○ 7.23—16.45
25 M Sointu Asmo) ○ 7.25—16.42
26 T Amanda, Manta ○ 7.28—16.40
27 K Helli, Hellä ● klo 7.54
28 T Simo ○ 7.33—16.34
29 P Urmas ○ 7.35—16.31
30 L Eila (Artturi ○ 7.38—16.29

- 31 S 21. kolm. j. s. ○ 7.41—16.26

1	
2	
3	
4	
5	
6	
7	
8	
9	
10	
11	
12	
13	
14	
15	
16	
17	
18	
19	
20	
21	
22	
23	
24	
25	
26	
27	
28	
29	
30	
31	

TARVITSETTEKO PAINOTÖITÄ?

Nykyaikainen

offsetrotaatiomme on käytettävissä ehdottomasti kilpailukykyisin hinnoin.

Teidän kannattaa ottaa neuvotteluyhteys.

Kirjapainomme puhelin:
vaihe 14 460,

osoite: Kotkankatu 9, Kotka.

ETEENPÄIN OSAKEYHTIÖ

Kehitys vie ETEENPÄIN

Kymenlaakson puolue- ja ammattiyhdistysväen äänenkannattaja

ETEENPÄIN

siirtyi 1. 9. 70 offsetmenetelmään. Tilatkaa, tutustukaa. Valitkaa lehti, jonka levikki on noussut reippaasti. Virallisesti tarkastettu nettolevikki 10.511 kpl (Levikintarkastus Oy 3. 7. 1970).

1 M Lyly	○ 7.43—16.23
2 T Topi, Topias	○ klo 23.20
3 K Terho	○ 7.48—16.18
4 T Hertta	○ 7.51—16.16
5 P Reima (Aadolf)	○ 7.54—16.13
6 L Pyhäinp. Kustaa	○ 7.56—16.10
7 S 22. kolm. j. s.	○ 7.59—16.08
8 M Aatos Taisto)	○ 8.01—16.05
9 T Teuvo	● klo 22.51
10 K Martti	○ 8.07—16.01
11 T Anja	○ 8.09—15.58
12 P Virpi	○ 8.12—15.56
13 L Ano	○ 8.14—15.54
14 S Kirkkov. I. v. s.	○ 8.17—15.51
15 M Vaula isänp.,liris)	○ 8.20—15.49
16 T Aarne, Aarno	○ 8.22—15.47
17 K Eino, Einari	○ 8.25—15.45
18 T Jousia	● klo 3.46
19 P Liisa, Elisabet	○ 8.30—15.41
20 L Jalmari, Jari	○ 8.32—15.39
21 S Tuomios. Hilma	○ 8.35—15.37
22 M Silja, Selja	○ 8.37—15.35
23 T Klemetti	○ 8.39—15.33
24 K Lempi, Lemmikki	○ 8.42—15.31
25 T Katariina, Kaija	● klo 18.37
26 P Sisko	○ 8.47—15.28
27 L Hilikka	○ 8.49—15.26
28 S 1. adventtis.	○ 8.51—15.24
29 M Aimo Heini)	○ 8.53—15.23
30 T Antti, Antero	○ 8.55—15.21

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

TEIDÄN JA PERHEENNE PARHAAKSI

VAKUUTUS

TURUN PÄIVÄLEHTI

Perust. 1898

Varsinais-Suomen
sosialidemokraattien
lehti

Maakunnan ainoa
työväenlehti

1 K Oskari	○ 8.58—15.20
2 T Anelma	○ klo 9.48
3 P Vellamo	○ 9.02—15.17
4 L Airi, Aira (Selma)	○ 9.04—15.16

5 S 2. adventtis.	○ 9.06—15.15
6 M Itsen.p., Niilo	○ 9.07—15.14
7 T Sampsa	○ 9.09—15.13
8 K Kyllikki, Kylli	○ 9.11—15.12
9 T Anna, Anneli	● klo 18.02
10 P Ismo	○ 9.14—15.11
11 L Taneli, Daniel	○ 9.16—15.10

12 S 3. adventtis.	○ 9.17—15.10
13 M Seija Tuovi)	○ 9.18—15.10
14 T Jouko	○ 9.20—15.09
15 K Heimo	○ 9.21—15.09
16 T Auli, Aulikki	○ 9.22—15.09
17 P Raakel	● klo 21.03
18 L Aapo, Aabraham	○ 9.24—15.09

19 S 4. adventtis.	○ 9.25—15.09
20 M Kerkko lisakki)	○ 9.26—15.09
21 T Tuomas, Tuomo	○ 9.26—15.10
22 K Raafael Tps.	○ 9.27—15.10
23 T Senni	○ 9.27—15.11
24 P Aatami, Eeva	○ 9.28—15.11
25 L Joulupäivä	● klo 3.35

26 S 2. joulupäivä eli tapaninpäivä	
Tapani, Teppo	○ 9.28—15.13
27 M Johannes, Hannes	○ 9.28—15.14
28 T Viatt. lasten p.	○ 9.28—15.15
29 K Rauha	○ 9.28—15.16
30 T Taavi, Daavid	○ 9.28—15.17
31 P Sylvester, Silvo	○ klo 22.20

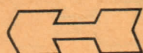

lin Osuuskauppa li
Itä-Savon Osuusliike Savonlinna
Jokelan Osuuskauppa Jokela
Jämsän Osuusliike Jämsä
Kainuun Osuusliike Kajaani
Kalajokilaakson Osuusliike Ylivieska
Keiteleen Osuuskauppa Keitele
Kemin Osuuskauppa Kemi
Keski-Savon Osuusliike Pieksämäki
Kiuruveden Työväen Osuuskauppa Kiuruvesi
Kymnlaakson Osuusliike Kotka
Lahden Osuuskauppa Lahti
Lestijokilaakson Osuusliike Kannus
Loimaan Osuusliike Loimaa
Osuuskauppa Mäki-Matti Jyväskylä
Osuuskauppa Perhelä Järvenpää
Osuusliike Ahjo Hyvinkää
Osuusliike Eteläpohja Seinäjoki
Osuusliike Häme Hämeenlinna
Osuusliike Imatra Imatra
Osuusliike Kalla Kuopio
Osuusliike Kansa Pori
Osuusliike Kansanvoima Rautalampi
Osuusliike Kehä Eura
Osuusliike Keko Lohja
Osuusliike Kerhola Paimio
Osuusliike Kymenmaa Kouvola
Osuusliike Laaja Lapua
Osuusliike Lapinmaa Rovaniemi
Osuusliike Mänty Mänttä
Osuusliike Oma-Apu Joensuu
Osuusliike Onni Lappeenranta

Osuusliike Oras Somero
Osuusliike Oripää Oripää
Osuusliike Paavonseutu Saarijärvi
Osuusliike Pielinen Lieksa
Osuusliike Pohjankangas Kankaanpää
Osuusliike Sata-Häme Humppila
Osuusliike Satapohja Parkano
Osuusliike Satarengas Lauttakylä
Osuusliike Savonseutu Mikkeli
Osuusliike Suoja Rauma
Osuusliike Tammi Forssa
Osuusliike Tarmola Turku
Osuusliike Tuki Karkkila
Osuusliike Työnvoima Varkaus
Osuusliike Tähtkä Salo
Osuusliike Uurtaja Tuusniemi
Osuusliike Valli Hamina
Osuusliike Voima Tampere
Osuusliike Ylä-Savo Iisalmi
Otanmäen Osuusliike Otanmäki
Oulun Osuuskauppa Oulu
Pihtiputaan Osuuskauppa Pihtipudas
Pohjois-Päijänteen Osuusliike Korpilahti
Raahen Osuuskauppa Raahе
Raja-Karjalan Osuusliike Nurmes
Taalintehtaan Osuuskauppa Taalintehtas
Taka-Lapin Osuusliike Ivalo
Tornionlaakson Osuusliike Pello
Vakka-Suomen Osuusliike Uusikaupunki
Vihdinseudun Osuusliike Ojakkala
Viitasaaren Osuuskauppa Viitasaari
Yläneen Osuusliike Yläne

Terveisiä lomasäästölomalta

Se oli onnistunut matka.

Viime tammikuussa avasimme E-säästökassaan lomasäästötilin, kartutimme tiliä ja jo heinäkuussa olimme etelässä.

Lomasäästötili on ainutlaatuisen edullinen.

Tilille maksetaan normaali talletuskorko, 4 % ja E-jäsenalennukset ovat jopa 10 %.

Olemme jälleen ryhtyneet tallettamaan tulevaa lomaa varten lomasäästötilillemme. Kartutamme tiliä säännöllisesti tekemämme lomasäästösopimuksen mukaisesti.

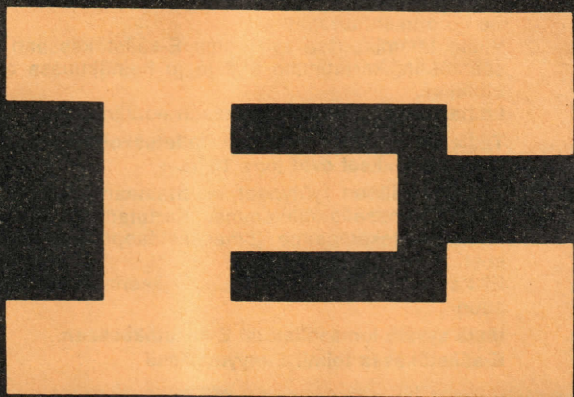
Ei kannata päästää edullisia E-jäsenalennuksia "sivusuun".

tästä syystä lomasäästötili E-säästökassaan.

E-säästökassa toimii E-myymälässä

**E-SÄÄSTÖKASSA
palvelee
aamusta iltaan**

LUOTTAMUS OSTO

*vapaa vaihto-ja
palautus oikeus*

Kaikissa E-myymöläöissä kautta maan